

ГОДИШЕН ОТЧЕТЕН ДОКЛАД НА НАЦИОНАЛНИЯ ЦЕНТЪР ПО ЗАРАЗНИ И ПАРАЗИТНИ БОЛЕСТИ - 2014 ГОДИНА

ИЗНЕСЕН ОТ ДИРЕКТОРА НА НЦЗПБ

ПРОФ. Д-Р ТОДОР ВЕСЕЛОВ КАНТАРДЖИЕВ, Д.М.Н., М.З.М.,

НА ГОДИШНОТО ОТЧЕТНО СЪБРАНИЕ ПРОВЕДЕНО НА 05.02.2015 Г.

Националният център по заразни и паразитни болести е основна институция в страната, която разработва научните основи на епидемиологичния надзор и контрол на заразните и паразитни болести. Това определя стратегията и провежданата политика в областта на научните изследвания в Центъра.

НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Националният център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ) според правилника за неговото устройство е здравно заведение със статут на **научна организация**, осъществяващ профилактична, противоепидемична, научна, научно-приложна, диагностична и референтно-експертна дейности. Научната дейност на сътрудниците в НЦЗПБ основно е свързана с разработването на изследователски проекти по отношение на доказването на нови патогени; изпитване и въвеждане в практиката на съвременни методи за диагностика на микробни, вирусни и паразитни инфекции; включване на модерни научни подходи при надзора и контрола на заразните болести, съгласувани с партньорите на България от Европейския център по надзор и контрол на заразните болести; както и проследяване на статуса на населението след ваксинапрофилактика.

През 2014 г. в отделните структурни звена на НЦЗПБ са разработвани общо 43 научно-изследователски проекта и национални програми. Финансирането на научните теми и програми се осъществява от международни организации, фонд «Научни изследвания», МЗ. Значителната и разнообразна по своя характер изследователска работа показва, че НЦЗПБ е желан партньор за осъществяване на научни проекти, въпреки че от фонд «Научни изследвания» към Министерството на образованието и науката, беше отказано разглеждането на подадените проектни предложения в конкурсната сесия за 2014 г.

Науко-метричните показатели на сътрудниците от центъра и през изтеклата година са значителни по обем – общият брой публикации в списания и участия в монографии е 147, като 50 от тях са журнални статии в реномирани чуждестранни издания. Висока е и активността на служителите по отношение на участията в различни научни форуми у нас и в чужбина – общо са изнесени 183 доклади и постери, като четири са по покана на организационните комитети. Общият импакт фактор за 2014 г. е 151,033.

През 2014 г. са защитени 1 докторантура за присъждане на образователната и научна степен «доктор» и са присъдени 6 научни звания, от които едно «професор».

Отдел «Микробиология» е съставен от осем Национални референтни лаборатории (НРЛ), в които се извършва значителна по обем научно-изследователска работа. През годината в одела са разработвани 11 научни проекта, от които 5 международни и 6 – финансирани от национални външни организации. Дейностите, предвидени във всички изследователски проекти продължават и през 2015 г.

В Националната Референтна Лаборатория «Контрол и Мониториране на Антибиотичната Резистентност (НРЛ „КМАР»), през декември 2012г. стартира проект на тема **„Мониторинг на сребърната резистентност при клинични бактериални изолати чрез изпитването им с хибриден материал, съдържащ сребърни наночастици, стабилизирани в поливинилалкохол (pva/agnps)»**, финансиран от Фонд Научни изследвания. Целта на проекта

е установяване на резистентни към сребро клинични изолати, които не се повлияват от концентрации 5 пъти по-високи от установените като минимални бактерицидна и фунгицидна концентрация на наночастиците. В хода на работата е извършено синтезиране на сребърни наночастици, стабилизирани с поливинилов алкохол чрез термична редукция при две различни концентрации. Започнато е и изпитване за наличието на сребърна резистентност при клинични салмонелни шамове.

Към лабораторията са зачислени трима докторанти – двама на редовна и един на свободна докторантура. Научен ръководител на двама от докторантите е доц. Велинов, а третият е ръководен от доц. Иванов. Темите на докторантурите са:

1. **Бета-лактамази с карбапенемазна активност. Фенотипни и молекулярно-генетични проучвания**

2. **Динамика на микробната резистентност при проблемни Грам-отрицателни микроорганизми под действие на антибиотичен натиск**

Във връзка с работата по тези две докторантури през 2014 г. са включени фенотипни методи, използвани като индикаторни за продукция на карбапенемазни ензими. С фенотипни и генетични методи са изследвани общо 129 щама, показали намалена чувствителност към карбапенемии. Щамовете са от сем. *Enterobacteriaceae*, *P.aeruginosa* и *A.baumannii*. Генетичното изследване включва Real-time мултиплексен PCR с панел от праймери за 9 гена (NDM, VIM, SIM, GIM, SPM, OXA-48, GES, KPC) и пулсова електрофореза с S1 нуклеаза. Като първи случаи за България са идентифицирани следните изолати, продуценти на карбапенемази: 2 изолатата *K.pneumoniae* NDM, 2 изолатата *S.marcescens* VIM, 1 изолат *C.freundii* OXA-48.

3. Темата на третата докторантура, започнала през м. декември 2014 г. е: «Проучвания върху клоналното разпространение на полирезистентни бактерии в България чрез мулти-локусно ДНК секвениране»

През изминалата 2014 г. в **НРЛ по Чревни инфекции** са публикувани резултатите от проучванията върху бактериалните причинители на редица чревни инфекции. Зачислени са двама докторанти (един редовен и един задочен) като темите на докторантурите са:

1. Молекулярни методи за идентификация и типизиране на ентеропатогенни бактерии»

2. Антимикробна активност на млечнокисели бактерии с приложение в млечната промишленост спрямо патогенни микроорганизми.

Научно – изследователска дейност в **Лаборатория Микология** през 2014 г. е насочена към въвеждане на стандартизирани методи за провеждане и интерпретиране на тестове за **определяне на чувствителността към антимикотици** на медицински значими дрожди и плесени. Усилията са насочени и към проучване на възможностите за биохимична идентификация чрез сравняване на ефективността на различни методи, което е необходимо за потвърдителната диагностика. Служителите на лабораторията участваха активно в проучване на кандидемията и криптококовите инфекции към Европейската Конфедерация по Медицинска Микология.

Д-р Филипова участва в проект, за подбор на докторанти, пост-докторанти и млади учени за едномесечни обучения във високотехнологични научни комплекси и инфраструктури (Проект BG051PO001-3.3.05-0001, „Наука и бизнес“). Обучението се проведе в Националната референтна лаборатория по патогенни найсерии, гр. Йоревру, Швеция. В съответствие с работния план са осъществени както теоретическа подготовка, така и практически занимания за усвояване на съвременни методи за взимане, транспортиране и съхранение на материали от пациенти с *Neisseria gonorrhoeae*. Освен това са изучени съвременни техники за изолиране и култивиране на *Neisseria gonorrhoeae* от клиничен материал; за предполагаема и потвърдителна идентификация на *N. gonorrhoeae*; PCR методи за директно доказване на нуклеинови киселини на *N. gonorrhoeae*; система за типизиране NG-MAST (*Neisseria gonorrhoeae* – multi-antigen sequence typing) и работа с бази данни; както техники за тестване на антибиотичната чувствителност на *N. gonorrhoeae* в съответствие със световно признатите стандарти (МПК).

През изминалата 2014 г. научната дейност в **НРЛ по Предавани с кърлежи инфекции, лептоспири и листерии** беше насочена към проучвания върху резервоарите и векторите на

Кримската Конго хеморагична треска в България, с цел уточняване на нейното разпространение. Събрани са общо 2315 бр. кърлежи от всички региони на страната, в които има регистрирани случаи на заболявания на ККХТ сред хората през последните 5 години. От тези 9 региона кърлежи са свалени от общо 391 бр. домашни животни, които са изследвани с молекулярно-виросулогични методи – RT-PCR. Извършените проучвания показаха, че вирусът на ККХТ активно циркулира в областите Кърджали и Бургас. Освен това продължи и проучването на разпространението на флавивирусните инфекции в страната (Западно Нилска треска, кърлежов енцефалит). Специално за доказване на хантавируси в гризачи са разработени TaqMan Real time RT-PCR тестове и са доказани Добрава хантавируси *Apodemus flavicollis* и *Apodemus agrarius*. За треска Ебола е въведена съвременна молекулярна диагностика на филовирусни инфекции. През годината в лабораторията са разработвани 2 научно-изследователски проекта:

1. Кримска-Конго хеморагична треска – модерни подходи към диагностиката, епидемиологията, превенцията, лечението и готовността – 7 Рамкова програма, 70 000 евро, 4 години от ноември 2010 г. и

2. Природо-огнищни инфекции при гризачи със значение за човешката патология – еколого-епидемиологични проучвания и географско разпространение в България – МОН, 100 000 лв., 2 години от декември 2010 г.

През 2014 г. в лабораторията са зачислени двама редовни докторанти – Елена Терзиева и Елица Панайотова, като темите на разработваните дисертации са: 1. **„Етиология и разпространение на хантавирусни инфекции и кърлежов енцефалит в България”** и 2. **„Проучване разпространението на някои Буня и Флави – вируси в България”**.

През изминалата 2014г. в лаборатория **„Молекулярна микробиология”** са разработени и въведени молекулярно-генетични методи на база полимеразно-верижна реакция, за детекция и типизиране на *S.pneumoniae*. Подходящи маркери за PCR анализ са гените за автолизин *lytA* и пневмококовия повърхностен адхезин *psaA*. На базата на полимеразно-верижната реакция е въведен и метод за типизиране на *S.pneumoniae*, като са типизирани 24 генотипа.

В лабораторията на свободна докторантура е зачислен Иван Симеоновски с тема на дисертационния труд: **„Молекулярна диагностика на бактериалните менингити причинени от *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae* и *Haemophilus influenzae* в България”**.

Служителите от лабораторията продължават участието си в международен проект по 7-ма рамкова програма: μ AQUA **„Универсален микрочип за детекция на патогени и техни токсини в питейни води”**. Целта на проекта е изработване на микрочип за бързо и точно откриване на патогени и техните токсини в питейни води с участието на 12 водещи европейски лаборатории. Представители на лабораторията взеха участие в две работни срещи по проекта. През последния осемнадесетмесечен отчетен период са събрани 30 водни проби - 24 от яз. Искър и 6 от Черно море. Пробите са взимани и обработвани по одобрен от консорциум общ протокол за взимане на проби, филтруване, концентрация и ултрафилтрация. Пробите са изследвани за: *Yersinia enterocolitica*, *Vibrio spp*, *Listeria monocytogenes*, *Mycobacterium spp.*, *Salmonella spp.*, *Shigella spp.*, *Campilobacter spp.*, *E. Coli EHEC*, *Legionella spp.*, *Clostridium perfringens*, *Clostridium botulinum*, *S. Aureus*, *Aeromonas spp*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Rotavirus*. Партньорите, участващи в проекта, също са изпратили сезонни водни проби за анализ за валидиране на методите и калибриране на микрочипа. Всички институти, участващи в микробиологичния анализ и анализа за токсини получават концентрирани водни проби за изследване.

През 2014 г. продължи участието на **НРЛ по Особено опасни бактериални инфекции** в EU проект **„Quality Assurance Exercises and Networking on the Detection of Highly Infectious Pathogens (QUANDHIP)**, с Роберт Кох Институт. Друга тема, разработвана в лабораторията съвместно с МУ Пловдив е: **«Инфекции в денталната практика: Оценка на риска и превенция»**. През годината за наличие на легионелни бактерии са изследвани общо 59 проби от различни водни съоръжения, от които 28.8% са положителни. Изолатите принадлежат към *Legionella pneumophila* Sg 1 и *L. pneumophila* Sg 2-14. Поради ролята на свободно живеещите амеби (СЖА) за размножаването на легионелните бактерии и протекцията им срещу

дезинфектанти, антагонистични взаимодействия и физични фактори, бяха направени пилотни опити за изолиране на СЖА в сътрудничество с Отдел Паразитология към НЦЗПБ. В 6 от 10 водни проби бяха изолирани СЖА, като в 2 от пробите те са определени като принадлежащи към род *Acanthamoeba*. При финансова възможност, тези проучвания ще бъдат продължени.

Към лабораторията от 2013 г. като докторант е зачислена Десислава Галева с дисертационна тема: „**Молекулярно-генетични методи за типизиране на нехолерни вибриони, причинители на инфекции**”. Запознаването с проблема и отчет на извършената от нея дейност е представен пред НС.

През изминалата 2014 г. **НРЛ по туберкулоза** продължи да участва в 2 програми, започнали през предходни отчетни периоди: „**Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2012-2015 година**”, финансирана от МЗ и „**Укрепване на Националната програма по туберкулоза в България**”, финансирана от Глобален фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария. Основна цел на Националната програма е намаляване на бремето на туберкулозата в България чрез снижение на заболяемостта до 25 на 100 000 през 2015 г.; успешен изход от лечението при над 85% от пациентите; намаляване на относителния дял на прекъснатите лечения под 3%; осигуряване на диагностиката и лечението за пациентите с мултирезистентна туберкулоза след приключване на безвъзмездната помощ от Глобалния фонд. В Националната програма взимат участие всички национални структури за диагностика и лечение на туберкулозата в страната, както и неправителствени организации.

Програма „Укрепване на Националната програма по туберкулоза в България” обхваща пет годишен период, като стартира през 2010 г. и завършва през 2015 г. Тя подпомага „Националната програмата за превенция и контрол на туберкулозата” в достигането на крайната ѝ цел: да снижи бремето на туберкулозата в България. Към декември 2014 г. е подобрена микробиологичната диагностика на туберкулозата, укрепена е лабораторната мрежа за диагностика и е усъвършенствана системата за външна оценка на качеството на лабораторната диагностика.

През 2014 г. лабораторията беше включена в нова програма „**European Reference Laboratory for Tuberculosis – network (ERLT-net)**” за четиригодишен период под ръководството на Европейския център за контрол на болестите (ECDC). Стартиралата програма цели да продължи дейността на вече изградената и функционираща лабораторна мрежа на референтните лаборатории по туберкулоза в Европа. В края на м. септември в Малта се проведе първата работна среща по програмата. В нея взеха участие ръководителите на над 35 ТБ лаборатории от НРЛ по туберкулоза на страните на ЕС, както и на страни кандидатки за ЕС (Албания, Босна и Херцеговина, Косово, Черна гора, Сърбия, Македония, Хърватска и Турция).

През 2014 г. в **Лаборатория по патогенни коки и дифтерия** са проучвани клинични материали за доказване и типизиране на *S.pneumoniae* при инвазивни инфекции. Целите на проучването са въвеждане на генетични амплификационни методи за детекция на пневмококова ДНК в цяла кръв, което ще подобри диагностиката на инвазивните пневмококови инфекции, особено при бактериемични пневмонии; въвеждане на генетични методи за определяне на капсулен серотип, подобряване етиологичната диагностика и надзора на инвазивните пневмококови инфекции в България, проучване на преобладаващите серотипове *S.pneumoniae* след въвеждането на ваксинацията с конюгирана пневмококова ваксина.

Основни показатели

- *Журнални статии* – 46 , от които в чуждестранни научни списания – 24
- *IF* = 107.572
- *Цитирания* – 419
- *Изнесени доклади и постери* – 66
- *Защитени докторантури* – 1
- *Защитени дипломни работи* – 4
- *Присъдени научни звания* - 2

В състава на **Отдел „Вирусология“** влизат седем Национални референтни лаборатории. През 2014 г. служителите на отдела са работили по 6 научно-изследователски проекта, които продължават и през 2015 г.

В **Националната потвърдителна лаборатория по HIV** продължава разработването на три проекта, финансирани от СЗО-МЗ по програма СПИН.

Първият от тях е: **“Серологични и молекулярно-биологични изследвания за вирусологичен контрол на HIV-1 инфекция при бременни, майки и техните новородени деца”** с ръководител д-р Вяра Георгиева. През 2014 година са регистрирани за проследяване осем (8) новородени от осем (6) HIV-серопозитивни майки. Рискови практики за инфектиране с ХИВ са установени при пет от майките - история за инжекционна употреба на наркотични вещества, една - проституираща, за останалите две няма данни за рискови практики. Седем от майките са приемали антиретровирусна терапия по време на бременността, а за останалата една е установено че е носител на вируса ХИВ при постъпване за раждане. При седем от изследваните деца, родени през 2014 г. първите изследвания с Real-time PCR показаха отрицателен резултат. През 2015 г. ръководител на темата ще бъде Анна Ганчева, биолог към лабораторията.

По втората тема: **«Проучване на разпространението на HIV-1 генетични варианти в България»**, с ръководител доц. Ивайло Алексиев Иванов, основните резултати през 2014 г. показват, че сред различни рискови групи в България са разпространени различни HIV-1 генотипове. Беше установено, че субтип В е най-разпространен при МСМ, за разлика от това, CRF 02_AG се среща предимно при наркомани. Най-често срещаният HIV-1 не-В субтип е CRF01_AE и е по-разпространен при жени и наркомани в сравнение с други групи, взети заедно.

НРЛ по HIV извършва наблюдение върху разпространението на HIV-1 субтиповете и рекомбинантните форми сред различни групи от населението в страната. НРЛ по HIV участва като партньор в европейска мрежа от 27 страни за молекулярно-епидемиологично наблюдение на антиретровирусна резистентност и HIV-1 субтиповете на континента.

Темата **“Антиретровирусна резистентност и вирусологичен мониторинг на HIV-1 инфектирани пациенти в България”** е с ръководител гл. ас. д-р Бешков. През 2014 г. са извършени 304 изследвания за установяване на антиретровирусна резистентност чрез генотипиране при пациенти носители на HIV-1 инфекция. Изследвани са пациенти на антиретровирусна терапия и наивни HIV-1 носители преди започване на терапия. Изследването се извършва чрез секвениране на част от *pol* гена за резистентност към три класа антиретровирусни медикаменти и част от *env* гена за установяване на вирусният тропизъм за един клас инхибитори - Магавинос. Получените секвенции се анализират от софтуер, за да бъдат установени мутациите, водещи до лекарствена резистентност. Използвани са и Интернет базирани инструменти, като допълнение на стандартния софтуер към кита за генотипиране.

Кумулативните резултати от изследването за резистентност при лекуваните пациенти показва наличие на резистентни мутации при 45 % от изследваните секвенции. Тези изследвания са част от мониторинга за успеха от лечението на пациентите с антиретровирусни медикаменти. Изследването на наивни пациенти за резистентност преди започване на терапията с антиретровирусни медикаменти установи, че при около (5%) от тях има резистентни мутации.

През 2014 г. лабораторията участва и успешно премина международен междулабораторен контрол за качество на изследванията за резистентност - QCMD (Quality Control for Molecular Diagnostics) и INSTAND за изследваните за вирусен товар.

Изследванията за резистентност и вирусния товар са от изключително значение за вирусологичния мониторинг на инфектираните с HIV-1 лица и за контрол на ефекта от лечението на болните. През 2014 г. за вирусологичен мониторинг на HIV-1 инфекцията при серопозитивни лица са извършени 2688 изследвания с помощта на Real-Time PCR. Тези изследвания се осъществяват в тясно сътрудничество с клиницисти от инфекциозните отделения в София, Пловдив, Варна, Стара Загора и Плевен. НРЛ по HIV извършва постоянно вирусологично наблюдение на регистрираните пациенти от цялата страна и следи трансмисията

на резистентни мутации при наивни пациенти. Лабораторията участва в европейска мрежа от 27 страни от Европа за наблюдение на антиретровирусна резистентност на континента.

В НРЛ «Грип и ОРЗ» продължават проучванията по тема: „**Молекулярно-биологична характеристика на циркулиращите в България грипни вируси**” с ръководител проф. д-р Корсун. За проследяване на циркулацията на грипните вируси чрез Real Time RT-PCR са изследвани назофарингеални смивове на 1157 пациенти от различни региони на страната, развили грипоподобни заболявания през периода 40 седмица/2013 г. - 20 седмица/2014 г. В 390 (34%) от всички проби са доказани грипни вируси: 387 (99%) тип А и 3 (1%) тип В. От тип А 67% от пробите са субтипирани като А(Н1N1)pdm09; 26% - като А(Н3N2) и 6% - несубтипирани. Първите случаи с доказани грипни вируси бяха от 50-та седмица на 2013 г., последните – от 15-та седмица на 2014 г., пикът в доказването беше през 4-та седмица на 2014 г. Антигенното характеризиране на грипните изолати показва, че всички 47 изолата А(Н1N1)pdm09 са антигенно близки с ваксиналния вирус А/California/7/2009, докато 11 (92%) от изолатите А(Н3N2) се различават антигенно от актуалния ваксинален щам А/Texas/50/2012. Извършеното в Лондон секвениране на гените на хемаглутинаина и невраминидазата на 19 български изолата от субтип А(Н1N1)pdm09 и 12 изолата от субтип А(Н3N2) установи, че те се отнасят към най-разпространените в Европа генетични групи 6В и 3С.3. Методът Real Time RT-PCR бе оптимизиран с две различно белязани сонди, откриващи аминокиселинна замяна Н275Y в невраминидазата, отговорна за резистентност към невраминидазния инхибитор oseltamivir (Tamiflu) при грипни вируси от пандемичния субтип А(Н1N1)pdm09. Финансирането на изследванията бе осигурено от МЗ по линия на Националната пандемична програма за грип.

Научната тема, разработвана в лаборатория «Хепатитни вируси» е: «**Определяне вирусната репликация на хепатитния С вирус при лица с HCV -HIV ко-инфекция**» Ръководител на проекта е проф. д-р Теохаров. През 2014 година за наличие на антитела срещу HCV (anti-HCV) са изследвани 185 пациенти с HIV инфекция. Наличие и на anti-HCV антитела беше доказано при 69 (37%) от тях, т.е. те бяха отдиференцирани в група с предполагаема HCV/HIV коинфекция. При 41 (59%) от тези 69 anti-HCV положителни HIV-инфектирани се доказва количествено HCV RNA, което е маркер за активна HCV репликация, като концентрацията на вирусния товар варира от минимална стойност < 15 IU/ml до максимална стойност 9 790 000 IU/ml.

Под ръководството на доц. д-р Шикова в лаборатория «Херпесни и онкогенни вируси» през годината се работеше по темата: „**Проучване разпространението на HPV16 и 18 в пациенти с онкологични заболявания, различни от рака на маточната шийка**“. През отчетния период са избрани групи пациенти с различни онкологични заболявания. Материали за изследване са тъканни проби, включени в парафин с последваща екстракция на вирусна ДНК с различни методи. Качествената оценка на екстрахираната ДНК е осъществена с помощта на PCR система за амплификация на 2 фрагмента от миоглобиновия ген. От постъпилите в лабораторията общо 163 фиксирани с формалин и включени в парафин тъканни проби, положителни за миоглобиновия ген и подходящи за по-нататъшни изследвания са 136. От тях общо 65 са положителни след изследване за HPV с различните PCR системи. Най-висок е процентът на положителните проби при аденокарцином на маточна шийка (89,5%), следван от плоскоклетъчен карцином на вулва (52,9%), плоскоклетъчен карцином на влагалище (44,4%) и недребноклетъчен карцином на белия дроб (37,8%).

Основни показатели

- Журнални статии – 38, от които в чуждестранни научни списания – 12 (13)
- IF = 15,42
- Монографии и ръководства – 1
- Цитирания – 172
- Изнесени доклади и постери – 49
- Защитени дипломни работи – 1
- Присъдени научни звания - 3
- Внедрявания – 6.

В Отдела по „Имунология и алергология” през 2014 г. са разработвани няколко научно – изследователски проекта. Съвместно със СБАЛИПБ „проф. Иван Киров” и финансиране от МУ София е започнала работа по темата **”Дефицит на витамин Д при ХИВ инфектирани пациенти; взаимовръзка с цитокинов профил.**

Цел на проучването е оценка на вит. Д статуса на HIV позитивни пациенти и анализ на факторите, свързани с евентуалния му дефицит. **Хипотезата** е, че в цитокиновия профил в периферната кръв на HIV позитивни пациенти с дефицит на витамин Д настъпват значими промени и те биха могли да се използват като прогностичен фактор за прогресия на ХИВ – инфекцията, както и за мониториране на повлияването на клетъчния имунен отговор от суплементацията на вит. Д.

Проучването включва 145 HIV+ пациенти, регистрирани в Отделението за придобит имунен дефицит при СБАЛИПБ ”Проф.Иван Киров”, на възраст между 18 и 66 г., 36 жени и 109 мъже. При всички пациенти е направена оценка на клиничния статус, основни лабораторни показатели, CD4 абсолютен брой (АС) и вирусен товар. Серумното ниво на общия 25-хидрокси витамин Д (25OHDtotal) беше определяно с високочувствителен и специфичен радиоимунологичен метод. Дефицит/недостиг на вит. Д се установи при 123 пациента (84,8 %). Други фактори, влияещи на нивата на вит Д са степента на имунен дефицит (брой на CD4 клетки) и наличието на съпътстващи инфекции.

В края на 2014 г. съвместно с Факултета по дентална медицина към МУ София са стартирали два проекта: 1. **Пилотно проучване на фотосенсибилизиращото въздействие на компоненти на дентални материали при пациенти и дентални лекари, суспектни за хроничен фотохимичен дерматит;** и 2. **Пилотен биомониторинг на нивата на бисфенол А в урина при студенти по дентална медицина и зъботехника, преподаватели и медицински персонал, участващ в процеса на обучение.** Ръководители са академик д-р Петрунов и доц. д-р Николов.

Освен това в НРЛ по Имунология се работи по още две теми без външно финансиране, които са на двама докторанти – на редовна и свободна докторантура. Ръководител и на двете докторантури е зав. Отдела проф. д-р Николова. Наименованието на първата от тях е: **„Ефект на Calgevax (BCG) върху някои показатели на клетъчно-медиацията имунен отговор при пациенти с рецидивираща респираторна папиломатоза”.** Препаратът Calgevax, съдържащ лиофилизирани живи бактерии на Калмет и Герен (BCG), е утвърден за имунотерапия при някои злокачествени тумори. Доказан ефект има при лечение на карциноми на пикочния мехур и при малигнен меланом. Затова може да се очаква благоприятно имуномодулиращо въздействие и при рецидивиращата респираторна папиломатоза (РРП), причинявана от HPV вируси. Предварителните резултати от прилагането на препарата при такива пациенти показват, че BCG много добро повлияване от терапията. По отношение на профилактика на рецидивите при всички пациенти се наблюдават благоприятни резултати. Една от целите на проучването е и съставянето на оптимална схема за прилагане на Calgevax при пациенти с рекурентна респираторна папиломатоза.

Вторият проект е на тема: **„Проучвания върху ефекторните и регулаторни механизми на клетъчния имунитет при HIV-позитивни пациенти, коинфектирани с хепатотропни вируси”.** Счита се, че коинфекцията с хепатотропни вируси повлиява съществено баланса на ефекторните, паметовите и регулаторните функции на имунната система, което се отразява върху клиничния ход на заболяването и ефекта от специфичната терапия. Затова цел на проекта е изясняване на патогенетичната роля и потенциално клинично приложение на клетъчни субпопулации на вродения и адаптивния имунен отговор в условия на хронично антигенно натоварване посредством методи за морфологична и функционална оценка при единична и комбинирана инфекция с HIV и хепатотропни вируси.

В отдела има зачислен на свободна докторантура още един докторант, под ръководството на доц. Николов. Темата на дисертацията на д-р Недялков е: **«Ролята на PR-10 протеините за развитие на алергия към дърветата от сем. Betulaceae и появата на кръстосана реактивност към определени хранителни алергени».** Определената цел на разработката е проучване на ролята на PR-10 протеините за развитие на алергия към дърветата от сем.

Betulaceae и появата и степента на кръстосана реактивност между поленовата алергия и алергията към определени храни, които съдържат аналози на тези протеини.

Колективът на отдел Имунология и Алергология участва в конкурсната сесия на Фонд „Научни изследвания“ за "Финансиране на фундаментални изследвания в приоритетни области – 2014 г." към Научно-експертна комисия "Здраве и качество на живота, биотехнологии и екологично чисти храни, в т.ч. изследвания в областта на аграрните науки със следните теми:

1. **Нарушения на клетъчния имунен отговор при пациенти с рецидивираща респираторна папиломатоза и възможности за възстановяването му.**

2. **Регулаторни механизми на клетъчния имунитет при хронична коинфекция с HIV и хепатотропни вируси: патогенетично и клинично значение.**

3. **Алергия към полена от сем. *Betulaceae* и поява на орално алергичен синдром (ОАС) с изясняване ролята на PR-10 протеините (*Bet v1 homologues*), неспецифичните липидно-трансферни протеини (*nsLTP*), профилините, складовите протеини и кръстосано реагиращите въглехидратни детерминанти (CCD).**

Темите не бяха допуснати до оценяване с мотива, че съгласно чл. 34, ал. (2) т.4 от Правилника на ФНИ „Базовата организация НЦЗПБ не отговаря на правилата за допустимост”

Основни показатели

- *Журнални статии – 10, от които в чуждестранни научни списания – 5*
- *IF = 9,94*
- *Цитирания – 47*
- *Изнесени доклади и постери – 18*
- *Внедрявания – 1.*

Научната дейност в Отдел «Епидемиология и надзор на заразните болести» (ЕНЗБ) през 2014 г. беше извършвана под ръководството на проф. М. Кожухарова. Колективът работи по няколко международни проекти и национални програми.

1. Проект "Мрежа за контрол на заплахите за общественото здраве и други биологични заплахи в Средиземноморския регион и Балканските страни" (EPISOUTH PLUS Project "The network for the control of public health threats and other bio-security risks in the Mediterranean region and Balkans"), Grand Agreement 2009 11 05 – EpiSouth Plus. Проектът завърши в началото на 2014 г. Колективът от ЕНЗБ участва като асоцииран партньор в проекта при разработването на работен пакет (РП) 7 – **Събиране на данни и оценки за прилагането на МЗП.**

Задачите на този РП са свързани с подпомагането на дейностите на другите РП - РП 4, РП 5 и РП 6 чрез съвместно организирано проучване на потребностите и ограниченията, пред които са изправени страните при подобряване на техните системи за надзор и при изработването на планове за обща готовност. В съответствие с плана за работа на РП 7 колективът от българска страна участваше с предоставянето на информация по всички работни пакети на проекта чрез попълването на въпросници.

Разработената в рамките на проекта платформа за епидемиологично разузнаване и ранно оповестяване EPIS EPISOUTH беше включена официално в системата за епидемиологично разузнаване EPIS на ECDC. Членовете на българския колектив имат достъп до платформата и могат да качват и получават своевременно сигнали с трансгранично значение за избягване на разпространението на здравни рискове.

2. Проект АСЕТ „План за действие във връзка с науката в обществото при епидемии и пандемии“ (ASSET Project „Action plan in Science in Society in Epidemics and Total pandemics“), по 7 РП, финансиран от Европейската комисия в съответствие с договор № 612236. През годината е работено по няколко компонента на проекта: Т1.2 – «Изграждане на капацитет», като е изготвен web базиран речник с термини по различни проблеми: Управление на епидемии и пандемии; Управление на кризи; Проблеми, свързани с пола при епидемии и пандемии; Преднамерено, предизвикани епидемични взривове – бактериално оръжие; Етични, законови и

фундаментални права по време на епидемии и пандемии; Неразрешени научни въпроси, свързани с епидемиите и пандемиите; Основни термини в епидемиологията.

Извършена е техническа обработка на web базирания речник. Речникът е въведен в онлайн платформата на проекта.

T6.1 "Форум за политики на високо равнище", с участие в кореспонденцията и обсъжданията за организацията на форума; **T6.2 „Бюлетин за готовност и отговор при пандемии“**, с участие на служители от отдела в редакционната колегия на бюлетина във връзка с изготвянето на първото му издание; **T7.1 "Обща стратегия за комуникации"** с работа по изготвянето на стратегията за България - обща част и преглед и участие в редакцията на общата стратегия на консорциума; **T8.1 "Мониторинг и текуща оценка на проекта"**, с проверка на качеството на изготвения отчетен резултат (Речник) по зададени критерии и набелязване на необходимите промени за финализиране на отчетния резултат.

3. Проект TRICE-IS (Implementation of a training strategy for Infection Control in the European Union) 2012- 2015. В изпълнение на периодичния мониторинг в страните от Европейския съюз относно преценката за нуждите от обучение по КИ/БХ, ЕНЗБ участва в събирането и предоставянето на информация за страната относно наличните човешки ресурси по КИ/БХ и обучението в тази област.

Съществена част представлява работата по подбора на приоритетни за страната теми/области на обучение, свързани с основните компетентности по КИ/БХ и определянето на КИ/БХ област с необходимост от подкрепа в обучението, която може да се предостави от ЕС

Подготвената информация за страната е предоставена посредством попълване на въпросника: Implementation of a training strategy for infection control in the European Union (TRICE-IS) Questionnaire

4. Проект ВЕНИС III „Мрежа за мониториране и оценка на европейските имунизационни системи“ (VENICE III Project "Vaccine European New Integrated Collaboration Effort Project"). През годината е събрана и е предоставена информация за България чрез проучвания и попълване на няколко въпросника относно имунизациите за грип, изпълнение на имунизационната програма и др. (VENICE III National Seasonal Influenza Vaccination Survey, 2012-13; VENICE III Survey on the quality of EU/EEA countries vaccination coverage data available at international level; VENICE III Update of vaccination scheduler on ECDC website; VENICE III rapid consultation on priority reports on vaccine introduction and vaccine programme implementation)

5. Проект “Подобряване надзора на ваксинапредотвратимите заболявания: Разработване на модел на уеб-базиран имунизационен регистър”-предефиниран проект по **BG 07: Programme “Public Health Initiatives” with the financial contribution of the Norwegian Financial Mechanism and the Financial Mechanism of the European Economic Area.** Работата през годината се изразяваше в подготовката на проекта и неговото приемане. Проектът е подписан в края на м. ноември 2014 г. и същинското изпълнение на задачите по него ще започне през 2015 г. По активност 1 от плана е създаден екип за управление на проекта и са проучени потенциални участници в проекта.

Колективът на ЕНЗБ е работил и по две национални програми:

- Национален план на Р България за готовност за грипна пандемия
- Национална програма за профилактика и контрол на векторно-предавани трансмисивни инфекции при хората в Република България, която стартира през март 2014.

Към отдела са зачислени трима докторанти – един с редовна докторантура под ръководството на доц. А. Курчатова и двама със задочна форма на обучение с ръководител проф. М. Кожухарова.

Редовната докторантура е на тема: „Определяне на епидемични прагове при масовите заразни заболявания в България” и се изпълнява от Савина Стойцова за периода юни 2012 г. – юни 2015 г. През 2014 г. докторантът е изучавал статистически методи за пространствен географски анализ и на софтуер (QGIS, GeoDa) в Институт по здравеопазване Карлос III, Испания, с цел използване на методите за провеждане на пространствен анализ на заболяемостта от ВХА по области за периода 2001-2013 г. и изчисляване на стандартизиран

показател на заболяемостта по области (SIR) вкл. и прилагане на метод за оценка на взаимосвързаността между областите (Moran's I и Local Moran's I). Извършена е проверка на надеждността на данните за случаите на остър хепатит по региони и за България, получавани на седмично ниво и на данните за случаите на хепатит А по региони и за България, получавани на месечно ниво за периода: 2003-2013г. Изучавани са статистически подходи и софтуер (STATA) за провеждане на времеви статистически анализ. Тествани са няколко регресионни модела, с цел получаване на информация за случаите на хепатит А при използване на текущите седмични данни за случаите на остър хепатит. Подготвена е статия "Suitability of Weekly Case Data on Total Acute Hepatitis for the Detection of Variations in Hepatitis A Incidence" за сборника „Problems of Infectious and Parasitic Diseases" на НЦЗПБ. Работата е представена на XII-тия Национален конгрес по клинична микробиология и инфекции на Българската асоциация на микробиолозите, април 2014 г. с постер на тема "Статистическа оценка на риска от заболяване от хепатит А по области в България" и на конференцията ESCAIDE (European Scientific Conference on Applied Infectious Disease Epidemiology) с постер на тема: Prevention of hepatitis A and hepatitis B in Bulgaria. Успешно е проведен докторантския минимум на тема „Статистически методи за оценка на интензивността на епидемичния процес”.

Вторият докторант д-р Радосвета Филипова е зачислена от декември 2013 г. и работи по тема: **«Промяна в епидемиологията на ваксинапредотвратимите инфекции в България след 2000 г. като функция на промени в имунизационния календар»**. За отчетния период е провела теоретична подготовка с участие в три обучения, организирани от Регионалния офис на СЗО за Европа. Практическата работа е съгласно работния план - извършено е литературно проучване на разработвания проблем и определяне на ваксинапредотвратимите инфекции, които ще са обект на проучването; извършен е исторически преглед на направените за наблюдавания период промени в имунизационния календар; в процес на оценка и избор е методология за оценка на отражението на тези промени върху епидемиологията на ваксинапредотвратимите инфекции. Участия в научни форуми: в XII-тия Национален конгрес по клинична микробиология и инфекции на Българската асоциация на микробиолозите, в XV-та юбилейна Национална конференция на ОПЛ и педиатри с международно участие; в ESCAIDE (Европейска научна конференция по приложна епидемиология на инфекциозните болести) и в Annual Viral Hepatitis Prevention Board meeting 2014 - валидиране на данни за постерна сесия на тема „Survey viral hepatitis 20 years VHPB/Prevention and Control of Viral Hepatitis in Europe in 2014: the case of Bulgaria”.

Третият докторант д-р Ангел Кунчев работи по тема: **«Епидемиологични особености на социално значими трансмисивни инфекции в България»** и през 2014 г. е извършил литературно проучване по темата на дисертацията; определени са социално значимите трансмисивни болести, обект на дисертационния труд. Започнал е събиране на информация за избраните трансмисивни болести от официални статистически данни от НЦЗПБ и НЦОЗА, данни от РЗИ, както и литературни данни от монографии и публикации по темата. Участвал е с доклад на XII-тия Национален конгрес по клинична микробиология и инфекции на Българската асоциация на микробиолозите.

Основни показатели

- *Журнални статии – 39, от които в чуждестранни научни списания – 7*
- *IF = 15,774*
- *Цитирания – 124*
- *Изнесени доклади и постери – 26*

През 2014 година от сътрудниците на отдел „Паразитология и тропическа медицина” бяха изработени три проектни предложения, от които едно в The Special Program for Research and Training in Tropical Diseases на СЗО и две в конкурсната сесия на Фонд „Научни изследвания” на МОН:

- **„Prevalence of zoonotic parasitic disease cystic echinococcosis among people from socio-economically disadvantaged groups”.**

- „Проучване на епидемиологичните особености на висцералната лайшманиоза в ендемични огнища в България” с входящ номер ФНИ Б02/47.

- „Молекулярна детекция на *T. gondii* чрез PCR в реално време в диагностиката на токсоплазмозата и генотипиране на паразита” с входящ номер ФНИ Б02/148.

Проектното предложение към СЗО не беше одобрено за финансиране.

Проектите по Фонд „Научни изследвания” не бяха допуснати до разглеждане (вж. Отдел Имунология и алергология).

Въпреки липсата на финансиране, през годината продължи работата по проект към МОН: „Имунологични, молекулярно-биологични и сероепидемиологични проучвания при ехинококозата и токсокарозата – паразитозоозози с важно медико-социално значение” с ръководител проф. Курдова. През периода продължи разработването на реакции ELISA за откриване на антитела от субклас IgG1 и IgG4 при пациенти с токсокароза. Изследвани са серуми от 111 пациенти с клинични и серологични данни за токсокароза, 50 серума от здрави лица и 23 от лица с други паразитози. Проведеното проучване показва преобладаващ синтез на специфични IgG1 субклас антитела при пациенти с токсокароза при сравнение с IgG4.

Към отдела има зачислени двама докторанти на задочна докторантура като теми на разработваните дисертации са: 1. „Биологични и екологични особености на свободно живеещите амеби в различни екосистеми на територията на област Варна” и 2. „Клинико-епидемиологични и ехографски характеристики на кистната ехинококоза в Югоизточния родопски регион на България”.

Основни показатели

- Журнални статии – 9, от които в чуждестранни научни списания – 1
- $IF = 2,327$
- Монографии и ръководства – 3
- Участия с доклади и постери – 24
- Цитирания – 63
- Присъдени научни звания – 1

РАЗРАБОТВАНИ ТЕМИ, ПРОЕКТИ И ПРОГРАМИ В НЦЗПБ ПРЕЗ 2014 г.

ОТДЕЛ	ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ВЪНШНИ ОРГАНИЗАЦИИ		НАЦИОНАЛНИ И ПРОГРАМИ С УЧАСТИЕТО НА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН ОТДЕЛ	ПРОЕКТИ, ЗАВЪРШИЛ И ПРЕЗ 2014 г.	ПРОДЪЛЖАВАЩИ ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2015 г.
	БЪЛГАРСКИ ОРГАНИЗАЦИИ	МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ			
МИКРОБИОЛОГИЯ	13	7	2	-	20
ВИРУСОЛОГИЯ	2	4	1	-	6
ЕПИДЕМИОЛОГИЯ И НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ	3	5	2	1	7
ИМУНОЛОГИЯ И АЛЕРГОЛОГИЯ	6	-	-	-	6
ПАРАЗИТОЛОГИЯ И ТРОПИЧЕСКА МЕДИЦИНА	3	-	1	0	3
ОБЩО	27	16	3	1	42

УЧЕБНА ДЕЙНОСТ,
ПРОВЕДЕНА ОТ ХАБИЛИТИРАНИ И НЕХАБИЛИТИРАНИ
ПРЕПОДАВАТЕЛИ ОТ НЦЗПБ ПРЕЗ 2014 г.

През 2014 г. учебната дейност на НЦЗПБ беше организирана и осъществена съгласно планираната програма на НЦЗПБ за следдипломна специализация и непрекъснато обучение на магистри, бакалаври, полувисши кадри и специалисти по здравни грижи в страната. Успешното провеждане на тази дейност както през тази, така и през изминалите години, по традиция отразяваше важната роля на Националния Център като водеща институция в обучението и подготовката на висококвалифицирани кадри в областта на инфекциозната патология и ваксинопрофилактиката. Усилията на преподавателите в НЦЗПБ бяха насочени в следните направления: организиране и провеждане на тематични курсове; индивидуално обучение на специалисти от здравната мрежа; ръководство на докторанти и дипломанти; колоквиуми на докторанти и специализанти; провеждане на държавни и конкурсни изпити; участие в курсове на други отдели, катедри, ВУЗ; организиране и провеждане в НЦЗПБ на международни курсове, семинари за обучение на чужди специалисти.

ОТДЕЛ ПО МИКРОБИОЛОГИЯ

Продължаваща квалификация. През изминалата 2014г. в отдела бяха проведени общо 15 курса, от тях 14 - според предвидения план-график. Беше проведен и допълнителен курс - Управление на риска в микробиологичните лаборатории. По традиция проведените курсове предвиждаха изясняването и обсъждането на актуални проблеми в микробиологията: Молекулярни методи за диагностика и маркиране в микробиологията; Новости в клиничната микробиологична диагностика; Етиологична диагностика и етиотропна терапия на инвазивните и кожни микотични инфекции; Диагностика и епидемиология на КПИ, лептоспирози и листериоза; Съвременна диагностика и терапия на инфекциите при имунокомпрометирани пациенти; Микробиологична диагностика на туберкулозата и др. **Тематичните курсове** се състояха в рамките на 77 дни, с общ хорариум от 325 часа. Те протекоха с голям интерес, като тридесет и един беше броя на лекторите и 143 – броя на медицинските специалисти, взели участие в проведените курсове през тази година.

Индивидуално обучение. През годината бяха проведени 8 индивидуални обучения с 8 участници в различни лаборатории на отдела. Общата продължителност на проведените обучения възлизаше на 600 часа, в рамките на 120 дни.

Обучение на докторанти. През 2014г. в отдела бяха обучавани общо 16 докторанти - с един повече, в сравнение с 2013г. От тях – пет бяха редовна форма на обучение, шест на самостоятелна подготовка, четирима - задочно обучение. Един докторант успешно е защитил дисертация през годината (д-р А. Дечева). Впечатление прави увеличаването броя на редовните докторанти – един през 2013г. и пет през 2014г., което показва водещата роля на НЦЗПБ в научното и практическо разработване на микробиологичната проблематика.

Обучение на специализанти. През изминалата година в отдела беше осъществено научно ръководство на 11 специализанти, по програмата за специалност Микробиология - с база НЦЗПБ. Един от тях (Надя Бранкова) успешно придоби специалност. В рамките на курсовете за специализанти за първи път през тази година лаб. Чревни инфекции участваха съвместно с Американското дружество по Микробиология в програмата “ASM виртуални лектори”.

Колоквиуми. Във връзка с програмата за придобиване на специалност Микробиология, общо през 2014г. бяха организирани и проведени 5 колоквиума на колеги от отдела.

През изминалата година трима преподаватели от отдела участваха в **5 курса**, организирани от други отдели и институции.

Държавен изпит за специалност. Както и през 2013г., така и през 2014г. в отдел Микробиология на НЦЗПБ са проведени държавни изпити в две сесии за придобиване на специалност Микробиология.

Общата учебна натовареност на преподавателите от отдела по СДО - курсове и индивидуално обучение за 2014г. беше 3634,5 часа, с почти 1000 часа повече отколкото през 2013г. - 2781,3 часа. От тях – хабилитирани – 5 на брой- 2 575 часа; преподаватели главни асистенти – 12, с обща натовареност 830,2 часа и специалисти – 11 – 229,3 часа.

ОТДЕЛ ПО ИМУНОЛОГИЯ И АЛЕРГОЛОГИЯ

През 2014 г. в отдел Имунология и алергология са обучавани следните **докторанти**: Евелина Вецкова, биолог в БулБио ООД, с научен ръководител проф. д-р М. Николова. Марина Мартинова Александрова, редовен докторант в НРЛ по имунология също с научен ръководител проф. д-р М. Николова. Д-р Мартин Недялков Георгиев, лекар в лаборатория „Алергия” бе зачислен като свободен докторант с научен ръководител доц. д-р Георги Николов. Д-р Миглена Илиева Балчева-Енева, гл. асистент към Факултет по „Дентална медицина” на Медицински факултет – Варна, свободен докторант на тема „Орален алергичен синдром като проява на хранителна алергия” с научни ръководители проф. д-р Ангелина Киселова-Янева и доц. д-р Георги Николов. Назначено е Научно жури и е определена дата за публична защита на нейния докторски труд - 23. 01. 2014. През 2014 в отдела започна обучението си един **специализант** по Клинична имунология на база НЦЗПБ, с ръководител на специализацията проф. д-р М. Николова: д-р Марта Веселинова Райкова, МДЦ Бургас. През 2014 г. са проведени следните **тематични курсове и индивидуални обучения** от редовната програма за СДО на отдел Имунология и алергология: курс „Алергени и алергенни препарати и използването им за диагностика (in vivo и in vitro) и лечение на алергичните състояния”. Индивидуални обучения: „Флоуцитометричен имунофенотипен анализ с дигитален софтуеър” на Андрей Величков, редовен докторант в ИБИР – БАН; „Въведение във флоуцитометрията” на Милена Иванова, биолог и Искра Антонова, биолог; „Методи за изследване на клетъчния имунитет” на М. Райкова; „Имунология; алергия и алергенни препарати” на двама специализанти по „Клинична алергология” от УМБАЛ „Александровска”. Преподавателите от лаборатория „Алергия” са провели 2 курса индивидуално обучение на специализанти по „Клинична алергология”. През 2014 проф. М. Николова и доц. Г. Николов са участвали като ментори в програмата „Студентски практики” на стажанти в НРЛИ и лаборатория „Алергия”. Проф. д-р М. Николова взе участие в организирането и провеждането на Black Sea International Immunology School (BSIIS2014), инициатива на българското имунологично дружество, подкрепена финансово от Европейската федерация на имунологичните дружества (EFIS) и изнесе лекция на тема Flow Cytometry: Making the Best of it. Относно **провеждане на конкурси и участие в изпитни комисии**: Проф. д-р М. Николова е участвала като рецензент в научно жури към катедра Инфекциозни и тропически болести, МУ- София за присъждане на научната степен „доктор” на д-р Ивайло Еленков; в научно жури по конкурс за академична длъжност „доцент” към катедра Клинична лаборатория, клинична имунология и алергология при ФЗГ, МУ Плевен, с единствен кандидат на д-р Ваня Цветкова – Вичева. Доц. д-р Г. Николов е участвал с изготвяне на становища: в научно жури по конкурс за академична длъжност „доцент” към катедра Клинична лаборатория, клинична имунология и алергология при ФЗГ, МУ Плевен, с единствен кандидат на д-р Ваня Цветкова – Вичева; в научно жури по конкурс за академична длъжност „доцент” към катедра Клинична лаборатория, клинична имунология и алергология при ФЗГ, МУ Плевен, с единствен кандидат на д-р Людмил Терзиев. Преподавателите от отдела са участвали в курсове и семинари за повишаване на своята квалификация. В заключение, учебната натовареност през 2014 г. е сравнима с предходната. Очертават се няколко основни проблема: затруднено финансиране на научно-изследователската дейност, поради липсата на целево финансиране на редовните докторанти от страна на МОН и поредица от неуспешни сесии на ФНИ; малък брой специализиращи клинична и лабораторна имунология, поради което трудно се събира минималният брой участници за провеждането на курс и се налага провеждане на индивидуални обучения.

ОТДЕЛ ПО ПАРАЗИТОЛОГИЯ И ТРОПИЧЕСКА МЕДИЦИНА

Учебната дейност на отдел "Паразитология и тропическа медицина" за 2014г. беше планирана и проведена съгласно общата програма на НЦЗПБ за следдипломна специализация и непрекъснато обучение на магистри, бакалаври, полувисши и специалисти по здравни грижи, основно от системата на РЗИ в страната.

Продължаваща квалификация. Според плана на НЦЗПБ за 2014г. бяха предвидени 5 тематични курса, от които 4 за лекари-магистри и 1 за бакалаври, които се проведеха съгласно утвърдения план-график. Общата продължителност на тематичните курсове е 21 дни, с хорариум от 126 часа. В тематичните курсове са взели участие 52 медицински специалисти – 35 лекари и 17 бакалаври по здравни грижи.

Извън плана по СДО преподавател от ОПТМ взе участие в международен курс организиран от СЗО "2nd WHO Regional Training Course Malaria Elimination, Tunis, Tunisia, 3-13 November 2014" Проведен в Тунис с продължителност 10 дни и хорариум от 60 часа. В курса са участвали 21 медицински специалисти от Афганистан, Джшбути, Египет, Иран, Ирак, Йордания, Пакистан, Судан, Саудитска арабия, Сомалия, Тунис и Йемен.

Индивидуално обучение. По програма бяха предвидени 3 курса, а бяха осъществени общо 9 с 20 участници с продължителност 165 дни и хорариум от 738 часа.

Общо за годината в ОПТМ са проведени 15 курса - 6 тематични, от които един международен и 9 за индивидуално обучение. В тях са участвали 93 курсисти (73 лекари, 3 биолози и 17 бакалаври по здравни грижи от системата на РЗИ, СМДЛ, доболнична и болнична медицинска помощ и медицински специалисти от чужбина).

Общата учебна натовареност на преподавателите от ОПТМ по СДО (курсове и индивидуално обучение) за 2014г. е 1566,5 (за 2013г. е 1429,66 часа).

Студентско обучение. През годината не е провеждано студентско обучение.

Обучение на докторанти. През годината в ОПТМ е проведено обучение на двама докторанти – един на самостоятелна подготовка и един на задочно обучение. В рамките на програмата за обучение е проведен изпит за „кандидатски минимум“ на един от докторантите.

Конкурсен изпит за зачисляване за специалност. През годината преподаватели от ОПТМ нямат участия в конкурсни изпити за зачисляване за специалност Медицинска паразитология.

Колоквиуми. По програмата за специализация през 2014г. бяха проведени 12 колоквиума на 4 лекари, специализиращи "Медицинска Паразитология".

Държавен изпит за специалност. През 2014г. не са провеждани държавни изпити.

Обучение на специализанти. През 2014г. в ОПТМ е осъществено научно ръководство на 2 специализанти по програмата на специалността "Медицинска паразитология".

През 2014г. основният преподавателски състав на ОПТМ беше съставен от общо 9 преподаватели – три хабилитирани лица (1 професор и 2 доценти), 4 нехабилитирани (главни асистенти) и 2 преподаватели - специалисти. Общата учебна натовареност на преподавателския състав от ОПТМ за 2014г., както и в предходните години е много висока – 1566,5 часа. Трябва да се отбележи, че в последните години все повече нараства интереса към индивидуалните форми на обучение, което е видно от изложените данни за изтеклата година.

ОТДЕЛ ПО ЕПИДЕМИОЛОГИЯ И ДД

Учебната дейност на отдел Епидемиология и НЗБ през 2014 г. беше насочена в следните основни направления:

Обучение на студенти: Проведено е двудневно обучение на студенти по обща епидемиология, имунопрофилактика, надзор на заразните болести и епидемиологична статистика.

Обучение на докторанти: През 2014 г. в отдела са обучавани 3 докторанта: 1 редовен докторант - Савина Стойцова и 2 задочни докторанти– д-р Ангел Кунчев и д-р Радосвета Филипова. През годината докторантите изпълняваха задачите, предвидени в утвърдените

учебни планове като в края на годината представиха пред Научния съвет на НЦЗПБ годишните си отчети.

Индивидуално обучение: В рамките на одобрения план за специализация по микробиология през 2014 г. в отдела е проведено индивидуално обучение по епидемиология на специализантите от отдел „Микробиология“: Надя Бранкова, Владимир Толчков и Дафина Илин. Организиране и провеждане на **тематични курсове:** През 2014 г. в отдела са проведени общо 11 тематични курса за СДО за български специалисти с обща учебна натовареност на хабилитираните и нехабилитираните преподаватели 439,4 часа. Тематичните курсове бяха следните: 1. Регионална елиминация на морбили и рубеола. 2. Придобиване на правоспособност за ръководство на ДДД дейности. 3. Стратегически план на СЗО за крайната фаза по глобалната по глобалната ерадикация на полиомиелита 2012-2018. 4. Статистически методи за обработка и анализ на данни от медико-биологически проучвания. 5. Епидемиологичен надзор на ВБИ – възможности за актуализиране и модернизирание. 6. Ваксинопредотвратими бактериални менингити. 7. Болнична дезинфекция и стерилизация. 8. ДДД мероприятия в детските градини. 9. Химичен контрол на дезинфектанти. 10. Видово определяне на членестоноги. 11. Новости в методите и средствата за ДД.

Участие в **курсове за СДО** за български специалисти, организирани и провеждани от **други отдели на НЦЗПБ и от други организации:** Преподаватели от отдела са участвали с общо 81,9 часа в курсове, организирани от други отдели или организации: Отдел „Микробиология“; Академия по ваксинопрофилактика; Обучение на здравни медиатори; Обучение на ОПЛ, медицинските сестри и фелдшери от Благоевград, Пазарджик, Ковачево и Самоков; Обучение на епидемиолози и здравни инспектори от 3 РЗИ. Беше осъществено **обучение** на 6 сътрудници от отдела в курсове, семинари и индивидуални специализации **в България и чужбина**. **Учебната заетост** включваше участието на 2 хабилитирани преподаватели – общо 542,1 часа, осем главни асистенти – 616,2 часа и шест преподаватели-специалисти – 244,4 часа.

ОТДЕЛ ПО ВИРУСОЛОГИЯ

През 2014 г. отделът по Вирусология е провел 5 **тематични курса** от заявените 5: “Етиология и диагностика на вирусните хепатити” проф. Теохаров – 3 дни, 18 уч. часа, 5 курсисти; „Съвременна етиологична.диагностика и етиотропна терапия при херпесните инфекции.“ –доц. Шикова, 5 дни, 30 уч. часа, 4 курсисти; “ Съвременни методи за диагностика и превенция. на НРV инфекциите“ доц.Шикова 3 дни, 18 уч. часа, 4 курсисти; Молекулярно-биологични методи за диагностика и мониторинг на вирусните инфекции“ - доц. Иво Алексиев, 7 курсисти, 4 дни, 24 часа; “Специфична профилактика и терапия на вирусните.инфекции”, проф. Корсун, 5 дни, 30 часа, 6 курсисти. В курсовете са участвали 26 специалисти от здравната мрежата - РИОКОЗ, МБАЛ, МЦ, МДЛ, УМБАЛ – 20 дни, 120 учебни часа.

В **индивидуално обучение** по СДО за обучение на лекари и биолози за придобиване на специалност са участвали 16 курсисти от НЦЗПБ, РИОКОЗ, МБАЛ, МЦ, УМБАЛ, МДЛ и др. Обучението обхваща 276 дни за общо 1380 часа. ОБЩО: проведени са 21 курса (5 тематични и 16 индивидуални) с 41 специализанти, за 296 дни, общо 1500 часа.

Към отдел Вирусология през 2014 г. имаше следните **специализанти:** Петя Динкова-Калу, д-р Гергана Георгиева от РЗИ Перник , Даниела Стефанова-СРЗИ, Стефка Крумова, Дора Александрова, Станимир Георгиев. **Докторанти:** 1 редовен - Зина Валентинова; 2-ма на самостоятелна подготовка - Слава Павлова-Илиева и Андон Тошев отчислен с право на защита.

Учебната натовареност на преподавателите в отдела е както следва: пет хабилитирани преподаватели – 2306,4 часа, двама главни асистенти – 530,4 часа – общо- 2836,8 часа.

ОТДЕЛ УЧЕБНА, НАУЧНО-ИНФОРМАЦИОННА И ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧНА ДЕЙНОСТ С ДЕЛОВОДСТВО

Национална система за външен контрол на качеството на диагностичните лаборатории: Една от най-важните дейности на клиничните лаборатории е видовата

идентификация на инфекциозните причинители. Тестовите за чувствителност са необходими за откриване на животозастрашаващи инфекции /сепсиси, пневмонии, менингити/, както и на други инфекциозни заболявания, причинени от условно-патогенни микроорганизми. Националните референтни лаборатории са отговорни за лабораторната стандартизация и извън лабораторния контрол в областта на инфектологията в системата на МЗ. От 1999 г. се провежда външен качествен контрол чрез кодирани тест-материали на лабораториите в здравната мрежа на страната. Съгласно заповед № РД 09-415/04.06.2001 г. на Министъра на здравеопазването, НЦЗПБ извършва външен контрол на качеството на лабораторната диагностика. Контролът се осъществява ежегодно в два контролни цикъла /април-май и ноември-декември/. При успешно завършен контрол лабораториите получават от НЦЗПБ съответен сертификат. Той е необходим за сключване на договор с НЗОК и за лицензиране на лабораторията. В Националната система за външен контрол на качеството на диагностичните лаборатории участват отделите “Микробиология”, Вирусология” и “Паразитология и тропическа медицина”. При проведения контрол са издадени общо 3293 сертификата. Разпределението по отдели е дадено на таблица № 1.

Информационно-издателска дейност: В отдела се организира издаването на медицински периодични издания, учебни помагала, автореферати на дисертации при спазване на нормативни актове за издателската дейност в страната, както следва: списание “Проблеми на заразните и паразитни болести”, излизащо на английски език. Реферира се от SCOPUS. През годината получихме 15 заявки за изпращането на материали от това издание по заявка на клиенти от водещи библиотеки и научни центрове в страната и чужбина. Освен това, в сектора се организира отпечатването на илюстративни материали, посветени на различни събития и чествания, организирани от Центъра или с негово съвместно участие. Отпечатаха се бланки, сертификати, пликосе, както и материали по програми. Сътрудниците участват и в събирането, систематизирането и обработването на материалите за „Програмата за обучение”, които от тази година се качват на сайта на Центъра.

Справочнобиблиографска и библиотечна дейност: Библиотеката на НЦЗПБ изгражда, поддържа, актуализира и съхранява библиотечен фонд от медицинска периодика и специализирана литература. Към 31.12.2014 г. библиотечния фонд наброява над 11 170 тома. Извършва библиографско, библиотечно и информационно осигуряване на учебния процес в НЦЗПБ - дипломанти, докторанти, специализанти и курсисти по СДО и спомага за научните изследвания на служителите на НЦЗПБ и на много външни сродни институции в страната. Въпреки някои финансови затруднения, през отчетната година Библиотеката беше абонирана за 15 западни заглавия и 5 български, което я нарежда на едно от челните места сред библиотеките в страната, получаващи такъв голям брой чуждестранни списания. По линия на международния и междубиблиотечен обмен са получени 11 западни и 6 български списания. Закупени бяха 10 бр. книги, а 14 заглавия пристигнаха по книгообмен и дарения. Извършени са голям обем библиотечни и библиографски справки в това число и по междубиблиотечния книгообмен.

Голяма роля за информационното осигуряване на потребителите е безплатното включване на Центъра в автоматизираните информационни системи: SCOPUS, PUB MED, OPEN ACCESS, SCI VERSE и THOMSON REUTERS, което дава информация за публикационната активност на служителите на НЦЗПБ. Извършени бяха и много справки за Impact Factor.

През 2014 г. Библиотеката участва и в информационно-издателска дейност на НЦЗПБ и Архив кореспонденция. През отчетния период бяха обработени, класифицирани и архивирани над 3100 документа изходяща кореспонденция.

Табл. 1. Проведено обучение по видове през 2014 г. (Ред на отделите:М+И+П+Е+В)

№	Вид обучение	Брой участници	Общ брой часове (Л+У+И)
1.	Дипломанти/Студенти	14+11+0+20+0	82+88+0+78+0
2.	Докторанти	16+3+2+3+2	1035,6+295+286+330+220
3.	Специализанти	11+2+2+0+6	753,2+237+60+0+180
4.	Продължаваща квалификация на специалисти	151+68+72+85+0	925+118+859+671+1782,2
5.	ОБЩО	192+84+76+108+8	2795,8+738+1205+1079+2182,2
6.	ОБЩА заетост на преподавателит (часовете от т. 5x1,3)	-	3634,5+959,4+1566,5+1402,7+2836,8
7.	Заетост на всеки преподавател от отдела:		
отдел	ИМЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛЯ:		
М	Проф. д-р Тодор Кантарджиев, дмн		1118
М	Проф. д-р Ива Христова, дмн		356
М	Доц. д-р Цветан Велинов, дм		265,2
М	Доц. д-р Петър Петров, дм		340,6
М	Доц. д-р М.Марина, дм		204,1
М	Доц. Иван Иванов, дм		291,2
М	Гл. ас. д-р Андрей Кузманов, дм		214,5
М	Гл. ас. д-р Елина Добрева, дм		144,3
М	Гл. ас. д-р Галина Асева, дм		127,4
М	Гл. ас. д-р А. Дечева, дм		84
М	Гл. ас. д-р Р. Ненова, дм		75,4
М	Гл. ас. д-р И. Томова, дм		55,9
М	Гл. ас. Виктория Левтерова, дм		39
М	Гл.ас. Катюша Иванова, дм		28,6
М	Гл. ас. Теодора Гладнишка-Христова, дм		26
М	Гл. ас. д-р Николай Кълвачев, дм		14,3
М	Гл. ас. д-р Елизабета Бачийска, дм		13

М	Гл. ас. Яна Годорова, дб		7,8
М	Любомира Бизева		72
М	Надя Бранкова		39
М	Иван Симеоновски		39
М	Д-р Пламен Падешки		28,6
М	Евгения Тасева		10,4
М	Зоя Иванова		7,8
М	Ана Байкова		7,8
М	Станислава Йорданова		7,8
М	Юлияна Атанасова		7,8
М	Катя Иванчева		6,5
М	Божана Годорова		2,6
М	ОБЩО		3634,5
И	Проф. д-р Мария Николова		361,4
И	Доц. д-р Георги Николов		374,4
И	Акад. д-р Богдан Петрунов		7,8
И	гл. ас. Мария Мухтарова		88,4
И	гл. ас. Румяна Христова, дх		31,2
И	Олга Ангелова Ангелова		29,9
И	Мариела Христова-Савова		33,8
И	Яна Кандова		29,9
И	д-р Мартин Недялков		2,6
И	ОБЩО		959,4
П	Доц. д-р Искра Райнова, дм		570,7
П	Проф. д-р Росица Курдова, дм		133,9
П	Доц. Нина Цветкова, дб		204,1
П	Гл. ас. д-р Румен Харизанов, дм		352,3

П	Гл. ас. д-р Диана Йорданова		140,4
П	Гл. ас. д-р Ирина Маринова, дм		16,9
П	Гл. ас. Огнян Миков, дб		28,6
П	д-р Ивайло Биков		23,4
П	д-р Искрен Кафтанджиев		96,2
П	ОБЩО		1566,5
Е	проф. д-р Мира Кожухарова, дм		341,9
Е	доц. Анна Курчатова, дм		200,2
Е	д-р Лили Маринова, дм		63,7
Е	д-р Мария Христова, дм		2,6
Е	д-р Теодора Георгиева		15,6
Е	д-р Надежда Владимирова		309,4
Е	Светлана Йорданова		67,6
Е	Милена Николова		24,7
Е	Надя Иванова-Александрова		71,5
Е	София Бонева-Буковска		61,1
Е	Силв.ия Груева		44,2
Е	Ирена Христоскова		53,3
Е	Росица Маджарова		40,3
Е	Емил Алексов		33,8
Е	Тамара Лазарова		45,5
Е	Калин Арабаджиев		27,3
Е	ОБЩО		1402,7
В	Проф. д-р Теохаров		552,7
В	Проф. д-р Н. Корсун		475,8
В	Доц. д-р Шикова		613,6
В	Доц. З. Михнева		382,5

В	Доц. И. Алексиев		281,8
В	Гл.ас. д-р Д. Бешков		269,1
В	Гл.ас. Петя Генова-Калу		261,3
В	ОБЩО		2836,8
	ОБЩО ВСИЧКИ ОТДЕЛИ		10 399,9

Табл. 2. Разпределение на докторантите в НЦЗПБ през 2014 г.

Форма на обучение	ПО ОТДЕЛИ					Общ брой
	Микробиология	Имунология и алергология	Паразитология	Епидемиология и ДД	Вирусология	
Редовни	5	1	-	1	1	8
Самостоятелна подготовка	6	2	-	-	1	9
Задочна докторантура	4	-	2	2	-	8
Защитили	1	-	-	-	-	1
ОБЩО:	16	3	2	3	2	26

Табл. 3. Разпределение на специализантите в НЦЗПБ през 2014 г.

Отдел	Специализиращи	Взели специалност	Общо
Микробиология	9	2	11
Имунология и алергология	2	-	2
Паразитология	2	-	2
Епидемиология и ДДД	-	-	-
Вирусология	6	-	6
ОБЩО	19	2	21

Табл. 4. Проведени учебни курсове в НЦЗПБ по отдели през 2014 г.

Отдел	Вид на обучението				
	Брой тематични курсове	Индивидуално обучение	Участници брой общо	Брой дни общо	Брой часове
Микробиология	15	8	151	197	925
Имунология и алергология	2	4	14	108	553
Паразитология	5	9	72	186	864
Епидемиология и ДДД	11	2	85	91	511
Вирусология	5	16	41	390	1555
ОБЩО	38	39	363	972	4408

Табл. 5. Национална система за външен контрол на качеството на диагностичните лаборатории - брой издадени сертификати през 2014 г.

Отдели	1 цикъл	2 цикъл	Общо
Микробиология	1022	1025	2047
Вирусология	628	617	1245
Паразитология	79	74	153
Всичко	1729	1716	3445

Табл. 6. Участие на преподаватели от НЦЗПБ в курсове за СДО за български специалисти, организирани в други отдели на НЦЗПБ и от други организации (ВУЗ, катедри, прогами и др.) през 2013 г.

Отдел	Брой преподаватели	Брой курсове	Брой часове
Микробиология	3	5	11,6
Имунология и алергология	1	1	2
Паразитология	3	6	39
Епидемиология и ДДД	5	11	63
Вирусология	1	1	2
ОБЩО	13	24	117,6

ОТЧЕТ - АНАЛИЗ

на диагностично-лечебната и референтна дейност в НЦЗПБ през 2014 г.

Диагностично-лечебната и референтната дейност са определящи за авторитета на НЦЗПБ като национална институция за контрол на заразните заболявания. През 2014 г. тази дейност се осъществяваше в 19 лаборатории (*Табл.1*). По-голямата част от тях имат статут на национални референтни лаборатории, акредитирани по стандарт EN ISO 17025 с валидност до м. ноември 2017 г.

Към 12.12.2014 г.¹ в НЦЗПБ са постъпили за изследване **26 310** материала от **20 787** лица и са извършени общо **47 819** изследвания (в сравнение с 46 898 през 2013 г.). Броят на изследванията в повечето отдели се задържа на нивото от 2013 г. или е намалял незначително; по-съществено нарастване се отбелязва в отдел Вирусология. (*Табл.1u 1a*). В структурата на изследванията преобладават отново рутинните: 21 898 (45%), следвани от референтните (28%), специализираните (19%) и уникални изследвания (8%). Водеща по обем (брой постъпили материали и извършени изследвания) е дейността на **отдел Вирусология (26 664 диагностични изследвания)**, за което най-голям принос имат **НРЛ по ХИВ (9 268 изследвания)** и **НРЛ „Хепатитни вируси“ (8 600 изследвания)**. В **отдел Микробиология** са осъществени **15 297 изследвания**, с най-голям принос на **НРЛ „Чревни инфекции“**, **НРЛ Микология и СПИ** и **НРЛ Предавани с кърлежи инфекции**. Отделът се отличава с най-висок дял на уникалните изследвания (10%).

Значителна по обем диагностична консултативна и лечебна дейност е извършена от специализираните кабинети към отделите (*Табл.2*). През 2014 г. там са осъществени общо 3348 прегледа, 1074 консултации, 4252 диагностични и терапевтични манипулации и са издадени 547 международни сертификата. Кабинетите са осъществили приходи на обща стойност **62 156** лв. Тук най-съществен дял има дейността на **НИКЦ**, с резултати на стойност **39 835** лв (над 60% от приходите от кабинети), при това - в намален състав от само трима лекари.

Цялостните приходи на НЦЗПБ от консултативна, диагностична и лечебна дейност през 2014 г. възлизат на **752 763 (Табл. 3)**, което се различава много малко от постигнатото през 2013 г. (755 627 лв.).

На първо място по финансови постъпления през 2014 г. е **отдел Микробиология с 407 030 лв.** В сравнение с 2013 г. (382 020 лв), приходите са повишени със 7%. Най-голям дял в приходите на отдела има **лаборатория Микология и СПИ (127 509 лв)**. В отдела са изследвани 4 980 лица и 7 049 материала, като водеща по обем е дейността на **лабораториите по Чревни инфекции (4 723 изследвания)**, **Микология и СПИ (2 730)** и **Векторни и предавани с кърлежи инфекции (2676)**. През 2014 г. в тази лаборатория са уточнени стотици болни с ранна Лаймска борелиоза и десетки с напреднала и късна Лаймска болест от цялата страна. Лабораторията е единствената в България, в която се уточняват лабораторно вирусните хеморагични трески. През 2014 г. са установени 4 случая на ККХТ, 8 случая на ХТБС и вероятен случай на Западно-Нилска треска при пациент, завърнал се от Република Хърватска. Лабораторно е отхвърлен суспектен случай за Ебола при пациент, завърнал се от Сиера Леоне. В лаборатория КМАР продължава дейността по анализиране на данните за резистентност на бактериалните причинители, събрани от микробиологичните

Анализът е извършен за периода 01 януари 2014 г. - 12 декември 2014 г. Дейността и осъществените приходи от лабораториите и кабинетите на НЦЗПБ през останалите работните дни до края на 2014 г. не са включени в отчета и таблиците към него.

лаборатории в страната. Това дава възможност за актуализиране на схемите за емпирична терапия, периоперативна профилактика и ротация на антибиотиците в страната. През 2014 г в НРЛ по Особено опасни бактериални инфекции бяха доказани серологично два нови случая на туларемия и един нов случай на бруцелоза; изследвани са културелно две проби “бял прах”, в които не е установено наличие на спори на *B. anthracis*. За първи път у нас бе доказан нозокомиален случай на Легионерска болест, завършил фатално. В НРЛ по туберкулоза са тествани 547 щамове на 511 пациента за чувствителност към първи/втори ред противотуберкулозни лекарства и/или потвърждаване на MDR/XDR-TB, както и за видова идентификация на нетуберкулозни микобактерии. Щамове, показали резистентност към Рифампицин и/или Изониазид, са тествани за определяне на чувствителност към втори ред противотуберкулозни лекарства с конвенционален метод (Офлоксацин, Амикацин, Канамицин и Капреомицин на автоматизирана система BACTEC® MGIT 960 TB System) и с молекулярния тест GenoType® MTBDRsl, HAIN. Този вид дейности се уникални за страната.

Отдел Вирусология е на второ място по финансови постъпления – **198 452 лв.**, което надхвърля приходите за 2013 г (193 188 лв). Най-голям дял в приходите има НРЛ «Хепатитни вируси»: 115 847 лв. или 58.4 % от финансовите постъпления за отдела. През 2014 г. в НРЛ „Хепатитни вируси” са извършени общо 8600 бр. изследвания за маркери на хепатотропните вируси HAV, HBV, HCV, HDV на 2297 проби от пациенти. Броят на извършените изследвания е нараснал с 1158 спрямо 2013 год, като значително са се увеличили изследванията и положителните резултати за хепатит Е. Диагностичната дейност на **НРЛ по ХИВ** е пряко свързана с Националната програма за превенция и контрол на ХИВ/СПИН към МЗ. В лабораторията са извършени най-голям брой изследвания за отдела (**9268 изследвания на проби от 5595 пациента.**, в т. ч. 2192 уникални изследвания за лекарствена резистентност чрез генотипиране и диагностика на скорошна (до 6 месеца от инфектирането) HIV-1 инфекция с тест CALYPTENIV-1 BEDIncidenceEIA. Установено бе, че 64.5% от лицата с ранна инфекция са MSM, което означава, че сред тази уязвима група е налице активен епидемичен процес. През 2014 г. са регистрирани 207 нови HIV-1 серопозитивни лица, 42.5% от които - MSM. През 2014 г. в НРЛ “Грип и ОРЗ” е извършена значителна диагностична дейност за изясняване етиологията на грипа и на някои ОРЗ. Общо са проведени 3867 броя изследвания на 1501 материала, като преобладават изследванията на проби от хоспитализирани пациенти. В НРЛ „Ентеровируси” са осъществени 1812 вирусологични, серологични и молекулярно-биологични диагностични изследвания. За диагностика на ентеровирусни инфекции са получени 974 клинични материала (569 от тях - по Програмата за надзор на острите вяли парализи), а за диагностика на ротавирусни инфекции - 567 клинични материала, от които 531 – срещу заплащане. Изминалата година бе спокойна по отношение на заболяемостта от морбили, епидемичен паротит и рубеола; в НРЛ „Морбили, паротит, рубеола“ са извършени 454 диагностични изследвания: 64 за морбили, 94 за паротит, 101 за рубеола и 195 за парвовирус В1. До 30.11.2014 в НРЛ „Херпесни и онкогенни вируси” за диагностика са постъпили 604 материала от 585 пациенти. Извършени са общо 1157 изследвания, от които 1002 рутинни и 155 референтни изследвания. Трябва да се отбележи, че референтните изследвания (PCR за HPV, HSV1 и 2, VZV, CMV и EBV) през годината са се увеличили повече от 3 пъти спрямо 2013 г., а общата стойност на паричните постъпления в резултат на диагностичната дейност са увеличени с 13.4% в сравнение с 2013 г. През периода са въведени два нови диагностични теста: PCR системи за детекция на CMV и EBV с висока чувствителност и особено подходящи за откриване на вирусите в ликвор. **НРЛ «Рикетсии с клетъчни култури»** са проведени 290 изследвания за Ку-треска на 185 пациенти, като при 22-ма е доказана спорадична остра форма на заболяването, с развитие на пневмония; от 153 пациенти със съмнение за Марсилска треска, положителни резултати за прясна инфекция са получени при

31. За *Ch. pneumoniae* са изследвани 164 души, от които – 21 позитивни; за *Ch.trachomatis* са изследвани 103 души, от които - 4 позитивни.

Диагностичната дейност на **отдел Паразитология** се осъществява от **Лабораторията по диагностика на местни и тропически паразитози**. През 2014 г са изследвани 1614 лица и са извършени 3597 диагностични изследвания. През 2014 година общият брой на извършените изследвания в лабораторията се запазва в същия обем в сравнение с предходната година. В структурата на диагностичните изследвания преобладават референтните (59%). През 2014 година са извършени 2116 референтни изследвания за малария, токсоплазмоза, ехинококоза, лайшманиоза, амебиоза, фасциолоза, пневмоцистоза, бластоцистоза, криптоспориоза и др. Извършено е референтно микроскопско изследване на всички препарати, на които е диагностицирана малария и лайшманиоза в страната и е уточнен видът и паразитемията на маларийните паразити. Изследвани са и 230 препарата за малария от Азербайджан и Киргизстан по проект за междулабораторни сравнителни изпитвания. Уникалните изследвания са свързани с PCR диагностиката на трихинелни и лайшманийни щамове. През 2014 година са извършени и 1123 рутинни изследвания, голяма част от които - срещу заплащане. Приходите на лабораторията за 2014 г. (57 219 лв), заедно с тези от Консултативния кабинет по паразитни и тропически болести възлизат на 63 688 лв., което нарежда отдела на трето място по доходност но диагностичната и консултативна дейност.

В двете диагностични лаборатории на **отдел Имунология и алергология** до 13.12.2014 г. са осъществени 2262 изследвания, а в Кабинета по алергия – още 1 585 консултации, прегледи, изследвания и манипулации. Над 85% от изследванията в НРЛИ са референтни (флоуцитометрично определяне на абсолютния брой на CD4 Т лимфоцити при пациенти с ХИВ инфекция със стандартен материал) и се извършват безплатно с диагностикуми, осигурени по програма «Превенция и контрол на ХИВ/СПИН» на МЗ. Специализираните изследвания включват флоуцитометрично определяне на различни левкоцитни популации, вътреклетъчна експресия на цитокини след неспецифична и антиген-специфична стимулация, IGRA тестове при пациенти с ТБ и ТБ/ХИВ ко-инфекция, *in vitro* тестове за алерген-специфична чувствителност. НРЛИ извършва и уникални изследвания (флоуцитометрично определяне на антиген-специфична пролиферативна активност, цитокинов профил и пр.). В сравнение с 2013 г. общият брой на изследванията е намалял незначително за сметка на уникалните, поради приключването на договора за лабораторни изследвания по между НЦЗПБ и ПСИ Фарма съпорт ЕООД. Същевременно се отбелязва нарастване с 24% на платените първични прегледи и манипулациите в кабинета по алергия (72 с/у 60 и 1444 с/у 1080). Общата стойност на платените услуги, извършени в отдела, възлиза на 29 642 лв., (Табл. 3). Приходите на НРЛИ и Лаборатория алергия от диагностична дейност са съответно 22 653 лв. и 6 989 лв.

Материалното осигуряване на референтно-диагностичната дейност през 2014 г. се осъществяваше благодарение на неимоверните усилия на ръководството на НЦЗПБ да поддържа необходимия минимум от реагенти и консумативи за приоритетните направления, в зависимост от епидемиологичната обстановка в България и света. Диагностикуми по програми, финансирани от МЗ и международни организации през 2014 г. са получили ограничен брой лаборатории за конкретни референтни дейности (НРЛ по ХИВ, НРЛ по хепатитни вируси, НРЛ Ентеровируси, НРЛ по туберкулоза, НРЛ по имунология.) Преобладаващата част от лабораторните консумативи се осигуряват от годишната обществена поръчка в рамките на ограничения бюджет на центъра. Това силно стеснява възможностите за разширяване на платената диагностична дейност. Независимо от изключително неблагоприятните финансови условия, обемът на лечебно-диагностичната дейност и осъществените приходи през 2014 г се задържаха на нивото от предходната

година, като във всички отдели се полагаха усилия за разширяване на методологичния набор и поддържане на високото качество на предлаганите услуги. През годината в различните отдели са внедрени общо 11 метода. *(Таблица 5).*

Външна оценка на качеството на диагностичната дейност

Участието в системи за външна оценка на качеството (ВОК) на диагностичната дейност е задължително за осигуряване на качеството на диагностичните изследвания. Всички референтни лаборатории от НЦЗПБ участват в една или повече схеми за ВОК, организирани от различни международни организации: INSTAND, СЗО, Centre for Health Protection - Hong-Kong, Robert Koch Institute-Berlin CDC-Атланта, ECDC, Copenhagen UK NEQAS и др. *(табл. 6).* През настоящата година броят на контролираните показатели е бил 83. До момента на отчитане са получени 64 сертификата за успешно участие. През 2014 г. във външен международен контрол са участвали всички 7 лаборатории на **отдел Вирусология** по 54 показателя с 45 получени сертификата (8 се очакват): “Хепатитни вируси” (12 показателя); “Морбили, паротит, рубеола” (12 показателя); “Херпесни и онкогенни вируси” (10 показателя); “НПЛ по HIV” (3 теста); “Грип и ОРЗ” (5 професионални теста); “Ентеровируси” (1 професионален тест), Рикетсии и тъканни култури – 8. Лабораториите от **отдел Микробиология** са участвали в 26 външни контролни цикъла. Получени са 16 международни сертификата, 9 контрола очакват резултат, а за 1 контрол (Микробиологична диагностика на инфекции причинени от *S. pneumoniae*, *N. meningitidis*, *H. influenzae*) ECDC не издава сертификат През 2014 година лабораторията **по диагностика на местни и тропически паразитози** е участвала в 2 контролни цикъла – морфологична и серологична диагностика на паразитозите, провеждани от INSTAND, Германия: имунодиагностика на токсоплазмоза и морфологична диагностика на малария и чревни протозои и хелминти. Резултатът от двата контролни цикъла е успешен (получени сертификати). **НРЛ по имунология** е участвала в две схеми на INSTAND; получен е сертификат за участието в схема Имунофенотипизация на левкоцити.

Основно задължение на референтните лаборатории от НЦЗПБ е да контролират качеството на съответната диагностичната дейност в лабораториите от страната. През 2014 г. НЦЗПБ е провел външен контрол на **37 метода / показателя**, по-голямата част – в два цикъла, при което са регистрирани **4835 участия** на лаборатории от страната, в над 95% от случаите – с успешен резултат *(Табл. 7).* В това отношение огромна по обем и значение е дейността на отделите по Микробиология и Вирусология. Същата носи и значителни приходи на НЦЗПБ. През отчетната година работеше системата за on-line подаване на заявки и отчитане на резултатите на участниците във ВОК по вирусология, микробиология и паразитология. Отделът по Вирусология е организирал външен контрол по **21 показателя** за диагностика на хепатитни вируси; морбили, паротит и рубеола; рикетсии и хламидии; HIV и херпесни вируси, в които са регистрирани **2612 участия** на лаборатории от здравната мрежа. Отчита се увеличение на участията в контрола с 577 в сравнение с предходната година. Успешен резултат е постигнат при 99,67% от участията, което показва добро качество на работа на специалистите-вирусолози в страната. **Отделът по Микробиология** е организирал 12 различни схеми за контрол, всички в 2 цикъла. През годината в различните направления са се явили 2 039 участници (срещу 2008 през 2013 г.), като в приключилите схеми само по една лаборатория има частично успешен и неуспешен резултат. Наблюдаваната тенденция за все по-добро представяне на лабораториите ясно показва значението на тази дейност за подобряване качеството на бактериологичната диагностика в България. **НРЛ по диагностика на паразитозите** е провела обичайните 2 контролни цикъла за паразитологични лаборатории от страната. Регистрирани са общо 151 участия, всички – успешни. В рамките

на Българската асоциация по клинична имунология, **НРЛ по имунология** организира и провежда външен контрол за лаборатории, извършващи флоуцитометрични изследвания. Предлагат се три схеми, които се провеждат веднъж годишно. През 2014 г. бяха регистрирани 33 участия на 17 различни лаборатории със 100 % успеваемост. НРЛИ извършва качествен контрол и осигурява постоянна методична помощ на лабораториите, осъществяващи имунологичен мониторинг на ХИВ+ пациенти (в Пловдив, Варна, Стара Загора и Плевен).

Производствена дейност.

Лечебно-диагностичната дейност на НЦЗПБ се допълва от производството на известен брой препарати, реагенти и консумативи, предназначени за специализирана диагностика, имунопрофилактика и имунотерапия (**Табл.8**). Това производство не само задоволява собствени нужди, но намира пазар в страната и чужбина и носи приходи на НЦЗПБ. Най-значителна по обем е производствената дейност на **лабораторията по Алергия**, която произвежда алергени за диагностика и лечение, предназначени както за вътрешния пазар, така и за износ През 2014 г. е реализирана продукцията на обща стойност **126 711,88 лв., от които - 54 162,88** на външния пазар (Македония, Ирак). В отдел **Паразитология** са произведени ELISA набори, среди и серуми на стойност **19 739, 78 лв.**, а в **отдел ЕНЗБ, Химия на ДД** - индикатори за стерилизация на стойност **23 450** лв. **НРЛ «Рикетсии с клетъчни култури»** в отдел Вирусология е осигурила клетъчни суспензии и среди за диагностичната дейност на НРЛ „Ентеровируси” и НРЛ „Грип и ОРЗ” .

В заключение:

- На фона на неблагоприятната икономическа обстановка, тежкото състояние на общественото здравеопазване и свързаните с това текучество на персонала и загуба на квалифицирани кадри, диагностично-лечебната и референтна дейност на НЦЗПБ през 2014г. запази своя обем и качество. В условията на динамична епидемиологична обстановка центърът убедително доказва своята компетентност на водеща институция за контрол на заразните заболявания.
- Лабораториите на НЦЗПБ поддържат внушителен набор от високоспециализирани и уникални за страната методи за диагностика и мониторинг на инфекциозните заболявания и работят за тяхното по-нататъшно обогатяване и осъвременяване.
- Създадената през 2013 г. хоризонтална интеграция по приоритетните направления на инфекциозната заболеваемост функционира успешно и допринася за по-ефективното обслужване на здравната мрежа и пациентите.
- Организираният от референтните лаборатории на НЦЗПБ външен качествен контрол за лабораториите от здравната мрежа е безспорно постижение и източник на приходи, което трябва да се поддържа, защитава и развива.
- Положителна тенденция е нарастването на броя на амбулаторните пациенти, които активно търсят консултативна и диагностична помощ от специалистите в НЦЗПБ.
- Актуален проблем остава лишаването на НЦЗПБ от всякаква възможност да използва доходите от диагностичната и консултативна дейност за закупуване на реактиви, разширяване диапазона на изследванията и материално стимулиране на персонала.
- Активното търсене на допълнителни средства и начини за външно финансиране на диагностичната дейност в т.ч. чрез проекти, договори за услуги, платени обучения и др. остава приоритет за всяко звено в НЦЗПБ.

Таблица 1: Справка за обема на референтно-диагностичната дейност по отдели

ОТДЕЛ (брой лаборатории в отдела)	Брой изследвани лица	Брой постъпили материали	Брой изследвания				
			Рутинни	Референтни	Специализирани	Уникални	ОБЩО
1	2	3	4	5	6	7	8
Вирусология (7)	12 041	13 505	15 322	3 691	5 434	2 197	26 664
Епидемиология (1)	38	-	38	-	-	-	38
Имунология и алергология (2)	2 114	2159	14	1 925	239	45	2 223
Микробиология (8)	4 980	7 049	4 795	5 740	3 230	1 532	15 297
Паразитология и тропическа медицина (1)	1 614	3 597	1 123	2 116	237	119	3 597
Общо за НЦЗПБ	20 787	26 310	21 292 (45%)	13 472 (28%)	9 140 (19%)	3 893 (8%)	47 819

* лаборатория Медицинска зоология и арахноентомология с ДД

Таблица 1а. Сравнение на обема на референтно-диагностичната дейност в НЦЗПБ по отдели през периода 2011 - 2014 г.

Отдел (брой лаборатории)	Изследвания по години			
	2011	2012	2013	2014
Вирусология	33 182	22 941	24 507	26 664
Епидемиология	16	16	26	38
Имунология и алергология	2 110	1 972	2 449	2 223
Микробиология	15 003	17 046	16 216	15 297
Паразитология	5 397	4 109	3 700	3 597
Общо	54 998	46 084	46 898	47 819

Таблица 2 . Справка за обема и стойността на диагностичната, лечебна и профилактична дейност на кабинетите в НЦЗПБ

Кабинет (отдел)	Прегледи			Консултации			Манипулации / изследвания			Международни сертификати		
	Брой	От тях - платен	Общо приходи	Брой	От тях - платени	Общо приход	Брой	От тях - платени	Общо приход	Брой	От тях - платен	Общо приход
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Консултативни Кабинети (Отдел вирусология) *	915	24	720	896	5	150	554	554	3 324			
Кабинет по Алергия (Имунология и алергология)	72	72	1 080				1 444	1 444	5 909			
Консултативен кабинет по паразитни и тропически болести (Паразитология)	1 053	241	3 615	62	62	1 054	300	300	6 469			
Национален имунизационен и консултативен център (Епидемиология и	1 308	1 308	14 414	116	116	1 508	1 954	1 954	5 862	547	547	18 051
Общо за НЦЗПБ	3 348	1 645 (49 %)	19 829	1 074	183 (17%)**	2 712	4 252	4 252	21 564	547	547 (100%)	18 051

* Приемно-диагностичен кабинет; КАБКИС – НРЛ по НІV; Лаборатория „Херпесни и онкогенни вируси”

** Ниският дял на платени консултации е отражение на дейността на КАБКИС към НРЛ по ХІV, която е най-голяма по обем, но се извършва безплатно.

Таблица 3: Справка за паричните постъпления от диагностичната дейност по отдели *

Отдел	ПОСТЪПИЛИ ФИНАНСОВИ СРЕДСТВА В РЕЗУЛТАТ НА ДИАГНОСТИЧНАТА ДЕЙНОСТ			ОБЩО
	Платени на каса	Платени по банков път	По договор	
1	2	3	4	5
Вирусология	22747	72586	103119	198 452
Епидемиология	40 087	20 333**		60 420
Имунология и алергология	17 400	960	11282	29642
Микробиология	46 832	339 985	20 213	407 030
Паразитология и тропическа медицина медицина	32 179	21768	3272	57 219
Общо	119410	435299	137 886	752 763

*отразени са общите приходи от дейността на лабораториите и кабинетите във всеки отдел

** приходи от експертизи

Таблица 4. Справка за експертната дейност (за отдел Епидемиология и надзор на заразните болести)

Лаборатория	Видове експертизи							
	Микробиологични		Химични		Инсектициди		Родентициди	
	Брой	Стойност (лв.)	Брой	Стойност (лв.)	Брой	Стойност (лв.)	Брой	Стойност (лв.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дезинфекция, стерилизация и биоиндикатори	28	16 147						
Химия на ДДД			7	589				
Медицинска зоология и арахноентомология с ДД					13	3 597	-	-
	28	16 147	7	589	13	3 597		

Таблица 5. Справка за внедрените лабораторни методи

Отдел	Лаборатория	Наименование на метода	Стойност на метода по план – сметка (лв)	Акредитиран Да/не
	1	2	3	4
Имунология и алергология	НРЛИ	Полуколичествен имуносорбентен тест за наличие на IgG автоантитела срещу екстрахируеми нуклеарни антигени (ENA)	55	НЕ
Вирусология	Херпесни и онкогенни вируси	PCR – EBV	41	НЕ
	Херпесни и онкогенни вируси	PCR - CMV	41	НЕ
Паразитология	Паразитология и тропическа медицина	Leishmania rapiDip serum insta Test	24	НЕ
Микробиология	НРЛ Молекулярна микробиология	PCR диагностика и генотипизиране на: Streptococcus pneumoniae	150	НЕ
Епидемиология и ДДД	Дезинфекция, стерилизация и биоиндикатори	БДС EN 1040:2006 Химични дезинфектанти и антисептици. Количествено суспензионно изпитване за оценяване на основно бактерицидно действие на химични дезинфектанти и антисептици.	416	ДА
		БДС EN 1275:2006 Химични дезинфектанти и антисептици. Количествено суспензионно изпитване за оценяване на основно фунгицидно и или основно дрождецидно действие на химични дезинфектанти и антисептици.	436	ДА
		БДС EN 13697:2002 Химични дезинфектанти и антисептици. Количествено изпитване върху непореста повърхност за оценяване на бактерицидно и/или фунгицидно действие на химични дезинфектанти и антисептици, използвани в хранителната и индустриалната област, в бита и в общественния сектор.	635	ДА
		БДС EN 12791:2006 Химични дезинфектанти и антисептици. Дезинфекция на ръцете на хирурзи.	1243	ДА
	Химия на ДДД	Количествено определяне на алдехиди	60	ДА
		БДС EN ISO 2871-2:2010 Повърхностноактивни вещества и детергенти. Определяне на катион активно вещество.	56	ДА

Таблица № 6. Справка за резултати от участие във външен контрол за качеството на диагностичната дейност.

№ по ред	Лаборатория	Наименование на теста/ програмата за контрол	Организатор на програмата	Дата на провеждане	Получен сертификат ДА/НЕ
1	2	3	4	5	6
ВИРУСОЛОГИЯ					
1	НРЛ "Грип и ОРЗ"	WHO Influenza EQAP молекулярна диагностика на грипни вируси (12 проби)	Centre for Health Protection, Hong-Kong	Април 2014	ДА
2		молекулярна диагностика на грипни вируси (6 проби)	INSTAND e.V Dusseldorf	Април 2014	ДА
3		молекулярна диагностика на RSV (2 проби)		Юли 2014	ДА
4		молекулярна диагностика MERS-CoV (13 проби)	Robert-Koch Institute-Berlin	Април 2014	ДА
5		молекулярна диагностика на грипни вируси (10 проби)	CDC-Atlanta, USA	Декември 2014	
1	НРЛ "Хепатитни вируси"	ELISA-HBsAg	INSTAND e.V Dusseldorf	26.03.2014	ДА
2		ELISA-anti-HBcIgM		26.03.2014	ДА
3		ELISA-anti-HBcIgG		26.03.2014	ДА
4		ELISA-anti-HBsAg		26.03.2014	ДА
5		ELISA-HBeAg		26.03.2014	ДА
6		ELISA-anti-HBeAg		26.03.2014	ДА
7		ELISA-HAV-IgM		26.03.2014	ДА
8		ELISA-anti-HCV		26.03.2014	ДА
9		ELISA-anti-HDV-IgG		11.06.2014	ДА
10		PCR-/NAT-HCV		26.03.2014	ДА
11		PCR-/NAT-HBV		26.03.2014	ДА
12		ELISA-HEV-IgM		19.11.2014	Очаква се

1	НРЛ „Ентеровируси”	Изоляция и идентификация на ентеровируси	СЗО	30.09.2014 г.	ДА
1	НРЛ „Морбили, паротит, рубеола”	Anti-Measles virus IgM	INSTAND e.V Dusseldorf	Юни 2014	ДА
2		Anti-Measles virus IgG			ДА
3		Anti-Mumps virus IgM			ДА
4		Anti-Mumps virus IgG			ДА
5		Anti-Rubella virus IgM			ДА
6		Anti-Rubella virus IgG			ДА
7		Anti-Parvovirus B19 IgM			ДА
8		Anti-Parvovirus B19 IgG			ДА
1	2	3	4	5	6
9		Anti-Measles virus IgM	Proficiency Test Panel WHO Region: EURO	Декември 2014	ДА
10		Anti-Rubella virus IgM			ДА
11		Anti-Measles virus IgM	WHO EUROPEAN REGIONAL MEASLES/RUBELLA LABORATORY NETWORK Robert Koch – Institute, Berlin	Февруари 2014	ДА
12		Anti-Rubella virus IgM			ДА
1	НРЛ „Херпесни и онкогенни вируси”	Типизиране на HPV	INSTAND e.V Dusseldorf	юни-юли 2014	ДА
2		Anti-VCA-IgM			ДА
3		Anti-VCA-IgG			ДА
4		Anti-VZV-IgM			ДА
5		Anti-VZV-IgG			ДА
6		Anti-HSV1-IgM			ДА
7		Anti-HSV1-IgG			ДА
8		Anti-HSV2-IgM			ДА
9		Anti-CMV-IgM			март-април 2014
10		Anti-CMV-IgG		ДА	
1	НРЛ по ХИВ	ELISA HIV1/2, Ag/Ab	INSTAND e.V, Dusseldorf	Юни 2014	ДА
2		ELISA – p24 Ag			ДА
3		Имуноблот			ДА
4		Вирусен товар-Real time PCR			ДА
5		Генотипиране за резистентност		QCMD	Октомври 2014
1	Рикетсии и тък.	Chl.trahomatis IgM	ISTAND e.V. Dusseldorf	11/2014	Очаква се

2	култури	Chl.trahomatis IgG			Очаква се
3		Chl.trahomatis IgA			Очаква се
4		Chl.pneumonie IgM			Очаква се
5		Chl.pneumonie IgG			Очаква се
6		Chl.pneumonie IgA			Очаква се
7		Coxiella burnetii IgM			Очаква се
8		Coxiella burnetii IgG			Очаква се
МИКРОБИОЛОГИЯ					
1	НРЛ Чревни инфекции	EQA scheme for shigatoxin/verotoxin-producing E. coli STEC/VTEC	ECDC SSI, Copenhagen	Март 2014	ДА
2		EQA scheme for Salmonella enterica, PFGE		Ноември 2014	ДА
3		Инфекциозна серология, аналитичен Видал	INSTAND e.V. Dusseldorf	Май 2014	ДА
1	2	3	4	5	6
4		WHO GFN EQAS for serotyping of Salmonella, Shigella, Campylobacter and susceptibility testing	WHO, DTU Copenhagen	Ноември 2014	ДА
1	НРЛ КМАР	Идентификация и антибиограма на пет бактериални щама	INSTAND EQAS - Bacteriology	28.08.2014-05.09.2014	Резултатът се очаква
2		Идентификация и антибиограма на три бактериални щама	INSTAND EQAS - Bacteriology	01.04.2014-11.04.2014	ДА
3		Идентификация и антибиограма на три бактериални щама	INSTAND EQAS - Bacteriology	13.11.2014-21.11.2014	Резултатът се очаква
4		Идентификация и антибиограма на шест бактериални щама	EARS-NET EQA EXERCISE UKNEQAS	10.09.2014-03.10.2014	Резултатът се очаква
5		ECDIS-Net, external quality assessment scheme PCR- ribotyping (ECDIS-Net)	Робърт Кох Институт, Берлин	2014	Резултатът се очаква
1	НРЛ по Векторни и предавани с кърлежи инфекции	Серологична диагностика на Лаймска борелиоза	INSTAND e.V, Dusseldorf	Юни 2014 г.	ДА
1	НРЛ Микология и СПИ	INSTAND – системни микози	INSTAND e.V, Dusseldorf	Септември	Резултатът се очаква

2		INSTAND - дерматофити		Септември	ДА
3		INSTAND - сифилис		Май	ДА
1	НРЛ Молекулярна микробиология	Доказване на Bordetella pertussis чрез PCR	INSTAND e. V, Dusseldorf	27.05.2014г.	ДА
2		Доказване на Borrelia burgdorferi чрез PCR			ДА
3		Доказване на H. pylori чрез PCR			ДА
4		Доказване на C. pneumoniae чрез PCR			ДА
5		Доказване на C. trachomatis чрез PCR			ДА
6		Доказване на M. pneumoniae чрез PCR			ДА
1	НРЛ Патогенни коки и дифтерия	Микробиологична диагностика на инфекции причинени от S. pneumoniae, N. meningitidis, H. Influenza	ECDC	02.07.2014 – 13.08.2014	не се издава
1	НРЛ по туберкулоза	INSTAND 421, Микроскопско изследване за КУБ	INSTAND e. V, Dusseldorf	Есен 2014	ДА
2		INSTAND 422, Културелна диагностика и идентификация на микобактерии		Есен 2014	Резултатът се очаква
1	2	3	4	5	6
3		INSTAND 423, Видова идентификация на микобактерии		Есен 2014	Резултатът се очаква
4		INSTAND 425, Тестове за лекарствена чувствителност към първи и втори ред противотуберкулозни лекарства: фенотипни и молекулярни		Есен 2014	Резултатът се очаква
5		INSTAND 424, Техники за амплификация на ТБ ДНК		Есен 2014	ДА
6		Конвенционални тестове за лекарствена чувствителност към първи и втори ред противотуберкулозни лекарства	СЗО, СРЛ	Получен на 03.12.2014	Работи се в момента
П А Р А З И Т О Л О Г И Я					

1	Паразитология и тропическа медицина	Серологична диагностика на токсоплазма.	INSTAND e.V, Dusseldorf	Май	ДА
2		Морфологична диагностика на малария и чревни хелминти		октомври	ДА
ИМУНОЛОГИЯ И АЛЕРГОЛОГИЯ					
1	НРЛ по имунология	Immunophenotyping CD4 lymphocytes	INSTAND e.V, Dusseldorf	Март 2014	ДА
2		Interferon gamma release assay		Май 2014	НЕ

Таблица 7. Справка за резултати от проведен външен контрол за качество в лаборатории от здравната мрежа.

№ по ред	Наименование на теста/ програмата за контрол	Организатор на програмата от НЦЗПБ	Дата	Брой участвали лаборатории	Брой лаборатории с резултат		
					успешен	частичен	неуспешен
1	2	3	4	5	6	7	8
ВИРУСОЛОГИЯ							
	ДИАГНОСТИКА НА ВИРУСНИТЕ ХЕПАТИТИ	НРЛ Хепатитни вируси	Май- ноември 2013	276	273	3	
1	HAV-anti-HAV-IgM			197	197		
2	HBV-HBsAg			275	273		2
3	HBV-anti-HBsAg			94	94		
4	HBV-anti-HBc-IgM			182	181		1
5	HBV- HBeAg			160	160		
6	HCV-anti-HCV			268	268		
	Общо:			1452	1446	3	3
1	Определяне на анти-морбили IgM антитела по ELISA	НРЛ „Морбили, паротит, рубеола”	I цикъл Май 2014	73	73	-	-
2	Определяне на анти-морбили IgG антитела по ELISA		I цикъл Май 2014	24	24	-	-
3	Определяне на анти-паротит IgM антитела по ELISA		I цикъл Май 2014	13	13	-	-
4	Определяне на анти-паротит IgG		I цикъл Май 2014	11	11	-	-

	антитела по ELISA						
5	Определяне на анти-рубеола IgM антитела по ELISA		I цикъл Май 2014	77	77	-	-
6	Определяне на анти-рубеола IgG антитела по ELISA		I цикъл Май 2014	68	68	-	-
7	Определяне на анти-морбили IgM антитела по ELISA		II цикъл Октомври 2014	71	71	-	-
8	Определяне на анти-морбили IgG антитела по ELISA		II цикъл Октомври 2014	20	20	-	-
9	Определяне на анти-паротит IgM антитела по ELISA		II цикъл Октомври 2014	14	14	-	-
10	Определяне на анти-паротит IgG антитела по ELISA		II цикъл Октомври 2014	11	11	-	-
11	Определяне на анти-рубеола IgM антитела по ELISA		II цикъл Октомври 2014	73	73	-	-
12	Определяне на анти-рубеола IgG антитела по ELISA		II цикъл Октомври 2014	65	65	-	-
	Общо:			520	520	-	-
1	HSV-1 IgM	НРЛ „Херпесни и онкогенни вируси	04.2014	11	11	-	-
2	HSV-1 IgG		04.2014	8	8	-	-
3	HSV-2 IgM		04.2014	9	9	-	-
4	HSV-2 IgG		04.2014	8	8	-	-
5	EBV-CA-IgM		04.2014	28	28	-	-
6	EBV-CA-IgG		04.2014	15	15	-	-
7	CMV-IgM		04.2014	25	25	-	-
8	CMV-IgG		04.2014	13	13	-	-
9	VZV-IgM		04.2014	10	10	-	-
10	VZV-IgG		04.2014	8	8	-	-
11	HSV-1 IgM		11.2014	11	11	-	-
12	HSV-1 IgG		11.2014	8	8	-	-
13	HSV-2 IgM		11.2014	9	9	-	-
14	HSV-2 IgG		11.2014	8	8	-	-
15	EBV-CA-IgM		11.2014	28	28	-	-
16	EBV-CA-IgG		11.2014	14	14	-	-

17	CMV-IgM		11.2014	26	26	-	-
18	CMV-IgG		11.2014	15	13	-	2
19	VZV-IgM		11.2014	10	10	-	-
20	VZV-IgG		11.2014	9	9	-	-
	Общо:			273	271	-	2
1	Серологична диагностика за HIV1/2 антитела	НРЛ по ХИВ	Май 2014	144	144	-	-
2	Серологична диагностика за HIV1/2 антитела		Ноември 2014	140	140	-	-
	Общо:			284	284	-	-
1	ELISA Chl.trahomatis IgG	НРЛ „Рикетсии и хламидии”	Април 2014	32	32	-	-
2	ELISA Chl.trahomatis IgG		Ноември 2014	51	51	-	-
	Общо:			83	83	-	-
	ОБЩО ЗА ОТДЕЛА:			2612	2604	3	5
МИКРОБИОЛОГИЯ							
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Идентификация на бактериални чревни патогени	НРЛ Чревни инфекции	май 2014	159	159	-	-
2	Идентификация и серотипизиране на бактериални чревни патогени		май 2014	66	66	-	-
3	Идентификация на бактериални чревни патогени		ноември 2014	157	157	-	-
4	Идентификация и серотипизиране на бактериални чревни патогени		ноември 2014	70	70	-	-
	Общо			452	452	-	-
1	Микробиологична идентификация и антибиограма,	НРЛ КМАР – доц. Велинов	Май 2014г.	311	311	-	-
2	Микробиологична идентификация и антибиограма,		Ноември 2014г.	310	310	-	-
	Общо			621	621	-	-
1	Серологична диагностика на Лаймска борелиоза	Лаборатория по предавани с кърлежи инфекции, лептоспири и листерии	май 2014 г	29	29	-	-
2	Серологична диагностика на Лаймска борелиоза		ноември 2014 г	28	28	-	-

	Общо			57	57	-	-
1	Системни микози	НРЛ Микология и СПИ	юни	129	129	-	-
2	Системни микози		ноември	133	133	-	-
3	Кожно – лигавични микози		юни	6	5	-	1
4	Кожно – лигавични микози		ноември	6	6	-	-
5	Серологична диагностика на сифилис		юни	238	238	-	-
6	Серологична диагностика на сифилис		ноември	239	239	-	-
	Общо			751	750	-	1
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Доказване на Chlamydia trachomatis чрез PCR	НРЛ Молекулярна микробиология	5.05.2014г	5	5	-	-
2	Доказване на Chlamydia trachomatis чрез PCR		13.11.2014г	5	5	-	-
	Общо			10	10	-	-
1	Оценка на имунофлуоресцентната диагностика	НРЛ ООБИ	Май 2014	6	6	-	-
2	Оценка на имунофлуоресцентната диагностика		Ноември 2014	6	5	1	-
	Общо			12	11	1	-
1	Външна оценка на качеството на микроскопското изследване за киселинно устойчиви бактерии	НРЛ по туберкулоза	Май 2014	36	36		
2	Външна оценка на качеството на микроскопското изследване за киселинно устойчиви бактерии		Ноември 2014	34	34		
3	Външна оценка на качеството за културелно изследване за туберкулоза -		Май 2014	29	29		
4	Външна оценка на качеството за културелно изследване за туберкулоза -		Ноември 2014	29	Резултатът се очаква		
5	Външна оценка на качеството на тест за лекарствена чувствителност на туберкулозни шамове - .		Май 2013	4	4		
6	Външна оценка на качеството на тест за		Ноември 2014	4	Резултатът се		

	лекарствена чувствителност на туберкулозни шамове-				очаква		
	Общо			136	103		
	ОБЩО ЗА ОТДЕЛА:			2039	2006		
ПАЗИТОЛОГИЯ							
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Морфологична диагностика на трихинелоза и чревни протозои. Модул 1	Л-я Паразитология и тропическа медицина	Май	79	79	-	-
2	Морфологична диагностика на трихинелоза и чревни протозои. Модул 2		ноември	72	72	-	-
	ОБЩО ЗА ОТДЕЛА:			151	151	-	-
1	ВОК по Флоуцитометрия Цикъл 4А: Процент и абс.брой на лимфоцитни популации	НРЛИ	Май	17	17	-	-
	ВОК по Флоуцитометрия Цикъл 4Б: Процент и абс. брой на стволови клетки	НРЛИ	Май	9	9	-	-
	ВОК по Флоуцитометрия Цикъл 4С: Процент и абс. брой на лимфоцитни популации в проба с нисък брой CD4 T	НРЛИ	Май	7	7	-	-
	ОБЩО ЗА ОТДЕЛА:			33	33	-	-

ПРОТИВОЕПИДЕМИЧНА И ОРГАНИЗАЦИОННО МЕТОДИЧНА ДЕЙНОСТ НА НЦЗПБ ПРЕЗ 2014 г.

Основна част от функциите на НЦЗПБ са свързани с надзора, профилактиката и контрола на заразните и паразитни болести в страната.

Успешно продължава взаимодействието на НЦЗПБ с ECDC по основните направления на дейностите му: надзор, микробиология, откриване на заплахи за здравето и ранно оповестяване (EWRS/МЗП), готовност и отговор при заплаха от заразни заболявания, обучение в областта на инфекциозните болести и включване в системите за обучение на ECDC: EUPHEM (микробиология) и EPIET (епидемиология), научен съвет и експертиза (изготвяне на научни становища за ECDC), комуникации. Като Координираща компетентна институция за България, НЦЗПБ е отговорен не само за осигуряване на информация по всички направления, свързани с инфекциозните заболявания, но и за координиране на дейностите на другите организации и институти в страната при взаимодействието им с ECDC.

Функционалните Национални референтни центрове към НЦЗПБ, създадени в съответствие със седемте хоризонтални програми на ECDC за надзор на инфекциозните болести в Европа, работиха успешно през годината, като улесняваха съвместната работа на НЦЗПБ и ECDC.

Като специализиран орган на Министерство на здравеопазването по проблемите на заразните и паразитни болести, НЦЗПБ има и основни национални функции, една от които е противоепидемичната дейност.

Конкретните резултати от работата през 2014 г. са както следва:

I. ПРОТИВОЕПИДЕМИЧНА ДЕЙНОСТ

1. Изготвяне на периодични оперативни оценки и годишни анализи на заразната заболяемост, противоепидемичните и профилактични мерки и диагностичната дейност

Отдел Вирусология

- Изготвени са годишните анализи на всички дейности на отдела през 2014 г.;
- Националните Референтни Лаборатории "Грип и ОРЗ", "Морбили, паротит, рубеола" и "Ентеровируси" осигуряват текуща информация за резултатите от изследванията си (за грип и ОРЗ, морбили, паротит и рубеола и на случаите с остри вяли парализи) за Националните информационни системи за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от грип и ОРЗ, морбили, паротит и рубеола и остри вяли парализи в България, които се администрат от НЦЗПБ;
- НПЛ по HIV води електронен регистър за новооткритите серопозитивни лица с подробни данни за тях - пол, възраст, бременност, повод за изследване, място на откриване и др. Ежеседмично тази информация се изпраща в информационната база данни на Министерството на здравеопазването. Криптирана информация от регистъра веднъж месечно се експортира до Министерството на здравеопазването, Дирекция "Международни проекти и специализирани донорски програми".

Отдел Епидемиология и надзор на заразните болести

- Участие в изготвянето на доклада на Министерството на здравеопазването "Състояние на здравето на гражданите през 2013 г." и отчета на Министерството на здравеопазването за изпълнението на Националната здравна стратегия през 2013 г. с анализ на заболяемостта от заразни болести;
- Актуализиране и допълнение на „План за действие на Национална здравна стратегия 2014-2020” на Министерството на здравеопазването и отчет за изпълнението на дейностите, извършвани в НЦЗПБ през 2014 г.;
- Изготвяне на годишен анализ на основните епидемиологични показатели на остри заразни болести в страната през 2013 г. на базата на годишните анализи на РЗИ и обобщените данни от епидемиологичния надзор от НЦОЗА;
- Изготвяне на анализ и оценка на изпълнението на профилактичните имунизации в страната през 2013 г.;
- Изготвяне на годишен епидемиологичен анализ на ВБИ за 2013 г.;
- Изготвяне на годишен анализ на регистрираните и съобщени в МЗ през 2013 г. нежелани реакции след ваксинация;
- Изготвяне на оперативен седмичен анализ на заболяемостта от остри заразни болести в България и публикуването му на интернет страницата на НЦЗПБ в рубриката "Епидемиологичен бюлетин";
- Изготвяне на оперативен седмичен анализ на заболяемостта от морбили, епидемичен паротит и рубеола в България и публикуването му на интернет страницата на Информационна система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от морбили, паротит и рубеола в България;
- Изготвяне на оперативен седмичен анализ на заболяемостта от грип и ОРЗ в България и публикуването му на интернет страницата на Информационната система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от грип и ОРЗ в България;
- Актуализиране на информацията в Информационната система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от грип и ОРЗ в България;
- Изготвяне на оперативен седмичен анализ на регистрираните случаи на ОВП в България и публикуването му на интернет страницата на Информационната система за надзор на остра вяла парализа в България;
- Актуализиране на информацията и публикуване на Седмичен бюлетин на Глобалната инициатива за ерадикация на полиомиелита в Информационната система за надзор на остра вяла парализа в България;
- Изготвяне на епидемиологична информация за възникнали взривове и епидемични ситуации от заразни болести за други отдели на НЦЗПБ и за създадените към НЦЗПБ Референтни центрове по групи инфекции със значение за общественото здраве.

Отдел Имунология и алергология

- НРЛИ поддържа електронна база данни за проследяване и лечение на пациентите с ХИВ/СПИН в цялата страна;
- Участие в изготвянето на „Методическо указание за антиретровирусно лечение и мониторинг на възрастни лица с ХИВ инфекция”;
- Участие в изготвянето на аналитичен доклад „Регистрация, клинично проследяване и лечение на HIV+ лица в България през периода 2004–2013 г.” за нуждите на Националната програма Превенция и контрол на ХИВ/СПИН.

Отдел микробиология

- НРЛ по туберкулоза - мониториране ТВ резистентността с модерни генетични методи, визиращи генни мутации, асоциирани с MDR/XDR. Осигуряване на ежемесечни данни на МЗ;
- НРЛ КМАР - събиране и анализиране на данните за антимикробната резистентност от цялата страна с цел да се проследяване на тенденциите в промяната на нивата на резистентност на най-честите причинители на инфекции. Мониториране на антибиотичната консумация като фактор, повлияващ резистентността. Събиране и анализиране на данните се сегментирано на национално, регионално и локално ниво.

Отдел Паразитология и тропическа медицина

- Обобщаване на данните за състоянието и динамиката на паразитозите в страната и изготвяне на оперативни информации за МЗ;
- Изготвяне на годишния анализ за паразитните болести в страната за предходната година на базата на годишните отчети на РЗИ и предоставяне на МЗ;
- Изготвяне за доклада на МЗ „Състояние на здравето на гражданите през 2013 г.” на частта, отнасяща се до състоянието на паразитните болести;
- Участие в подготовката на годишните указания на МЗ за РЗИ, свързани с дейностите по медицинска паразитология.

2. Изготвяне на отчети, информации и анализи относно заразните заболявания и имунизациите в страната, изисквани от Световната здравна организация (СЗО) и Европейския съюз (ЕС).

Отдел Вирусология

- НРЛ "Грип и ОРЗ" осигурява текуща информация за резултатите от изследванията за грип и ОРЗ за TESSy – информационната система на Европейския съюз;
- НРЛ "Морбили, паротит, рубеола" изготвя ежемесечна информация за изследваните в лабораторията случаи на морбили, рубеола и вродена рубеола и ги съобщава on line в информационните системи MR-LDMS (Measles/Rubella Laboratory Data Measure System) и CISID (Centralized Information System for Infectious Disease) на СЗО/ЕРБ;
- НРЛ "Ентеровируси" подава on line ежеседмична информация за резултатите от изследваните случаи с остри вяли парализи в СЗО/ЕРБ и ежегодна информация в сайта на EuroRotaNet (Европейска мрежа за надзор на ротавирусните заболявания) за циркулиращите в страната генотипове ротавирусни щамове.

Отдел Епидемиология и надзор на заразните болести

- Изготвяне на годишен "Общ отчет на България за ваксинапредотвратимите заболявания, проведените имунизации и за други заразни болести и епидемични взривове" през 2013 г. за СЗО и УНИЦЕФ;
- Изготвяне на актуализирана информация за УНИЦЕФ и СЗО за имунизационния обхват в страната за периода 1980-2013 г.;
- Предоставяне на информация и данни на Европейския център за профилактика и контрол на заболяванията (ECDC) за изготвяне на годишен епидемиологичен доклад на заразните заболявания в Европа през 2013 г.;

- Предоставяне на информация и данни за изготвяне на обобщен доклад на ECDC - Community Summary Report on Trends and Sources of Zoonoses, Zoonotic Agents and Food-borne Outbreaks in EU, in 2013;
- Предоставяне на информация и данни за изготвяне на доклад на ECDC за грипа през сезон 2013/2014 – Influenza in Europe, 2013/2014;
- Предоставяне на информация и данни за изготвяне на годишен доклад на ECDC за надзора на инвазивните бактериални инфекции – Surveillance of Invasive Bacterial Diseases in Europe, 2013;
- Подаване в EPIS на актуализирани данни за заболялите лица от Хепатит А в страната във връзка с епидемията от Хепатит А в 13 държави от ЕС, свързана с консумацията на плодове, както и на информация за заболяли от *S. Java* в страната по повод регистрирани двама граждани от Ирландия, пребивавали в страната ни.

Отдел Микробиология

- Предоставяне на ECDC на информация и данни за лабораторния надзор, осъществяван в България;
- НРЛ по туберкулоза предоставя на ECDC данни от мониторинга на ТВ резистентността;
- НРЛ КМАР изготвя доклади с данни за резистентността и анализ на тенденциите в промяната на нивата на резистентност на най-честите причинители на инфекции в страната. Тези данни са в основата на докладите, касаещи проблемите на антибиотичната резистентност и стратегията за разумно използване на антибиотици в хуманната медицина в страните от ЕС и се изпращат на Европейската комисия и др. институции;
- НРЛ КМАР мониторира антибиотичната консумация на национално, регионално и локално ниво като фактор, повлияващ резистентността и изготвя съответните анализи за Европейските институции;
- НРЛ "Особено опасни бактериални инфекции" докладва случаите на Легионерска болест при пътуване, възникнали при граждани от Швеция, Германия, Холандия и Шотландия, заболяли от Легионерска болест след пребиваване в 7 хотела в 4 черноморски курорта у нас.

3. Осигуряване на епидемиологична информация за международни организации (СЗО и ЕС)

Отдел Епидемиология и надзор на заразните болести

- Подготвяне, обработване и въвеждане на месечни, тримесечни и годишни данни за заразни заболявания в Европейската система за надзор на заразните болести (TESSy);
- Подготвяне и въвеждане на седмични данни за заболяемостта от грип и ОРЗ в TESSy;
- Предоставяне на данни и епидемиологична информация за провеждане на следните проучвания:
 - ECDC Second Independent Evaluation, June 2014;
 - RSV-EuroFlu study, 2014;
 - ECDC-VPD project on the epidemiology of Invasive H. influenzae disease from 2007 – 2013, Sept. 2014;
 - Seasonal influenza in 48 countries open Region: diverse timing and west to east spread from 2008/2009 to 2012/2013;
 - ECDC/WHO survey on influenza surveillance systems, April 2014;
 - ECDC influenza risk assessment, 2012-2013, January 2014;

- ECDC survey on Reporting Quality of Communicable Disease Outbreaks in Europe.
- Предоставяне на информация за надзора и заболяемостта от вирусен хепатит А в страната по искане на ECDC и EFSA за изготвянето на доклад на EFSA – Tracing of food items in connection to the multinational hepatitis A virus outbreak in Europe;
- Изготвяне на актуална епидемиологична информация за ситуацията в страната по искане на МЗ или директно от ECDC и/или СЗО при взрив от морбили и рубеола.

Отдел Паразитология и тропическа медицина

- Предоставяне на ежегодна информация по маларията на СЗО;
- Предоставяне на информация за паразитните болести в България на ECDC.

4. Пряко участие на сътрудници на НЦЗПБ в проверки на МЗ и в разрешаването на проблеми, свързани с диагностиката, лечението, противоепидемичните и профилактични мерки при възникване на епидемични ситуации.

Отдел Вирусология

- НРЛ "Ентеровируси" продължава и през 2014 г. изследванията за носителство на полиовируси на бежанци, пребиваващи на територията на страната. През годината са изследвани 86 фекални проби от бежанци. В 4 от пробите е изолиран вирус ЕСНО 21. При една проба не се изолира вирус, но наличието му е доказано с PCR.

Отдел Епидемиология и надзор на заразните болести

- Изготвяне на становище и предложение до МЗ относно промяна в отчетната документация, произтичаща от промяната в Наредба 21, във връзка с включването на отчитане на инфекции, свързани с медицинското обслужване;
- Експертизи за съдебни казуси (ККХТ, ВБИ);
- Експертни проучвания и становища за съобщени в страната случаи с нежелани реакции след ваксинация;
- Провеждане на профилактични имунизации, прегледи и консултации на граждани в Националния имунизационен и консултативен център (НИКЦ).

Отдел Имунология и алергология

- Дългосрочен противоепидемичен ефект имат всички дейности на НРЛ по имунология в рамките на програмата за Превенция и контрол на ХИВ/СПИ и Превенция и контрол на туберкулозната инфекция към МЗ;
- През 2014 г. са извършени 1925 мониторингови изследвания на имунния статус на пациенти с ХИВ/СПИН, регистрирани в Инфекциозна болница, София, както и в сектора за пациенти с ХИВ/СПИН в МБАЛ Стара Загора. През м. август, поради изчерпване на реактивите в МБАЛ Св. Марина, Варна, отделът поема мониторинга и на варненските пациенти;
- С важно противоепидемично значение са изследванията на абсолютния брой CD4 Т лимфоцити при диагностицирането на нови ХИВ+ лица, тъй като този показател е определящ за по-нататъшното клинично поведение. През 2014 г. са осъществени 198 такива изследвания (над 90% от новооткритите);
- През 2014 г. в НРЛИ са изследвани и консултирани 63 лица със съмнение за латентна/активна ТВ инфекция, като при 23 от тях (37%) е доказана инфекциозност с патогенни микобактерии;

- Консултирани са текущо пациенти с различен по произход имунен дефицит относно показанията и възможностите за имунопрофилактика.

Отдел Микробиология

Дейността на отдела е насочена към навременната етиологична диагностика и правилна етиотропна терапия на пациенти с бактериални инфекции, както и към откриване на епидемична връзка между отделните диагностицирани случаи. Мониторират се пациенти с придобита имунна недостатъчност и се анализират опортюнистичните микотични инфекции при тях. Анализират се изолати от лечебни заведения в цялата страна, имащи резистентност към голям брой антибактериални лекарства. Те се сравняват помежду си, набелязват се мерки и се дават препоръки за ограничаване на тези проблемни инфекции.

Подходът, възприет в отдела, е да се реагира бързо при възникване на епидемии, като успоредно с това да се действа на широка основа проактивно за недопускане предаването на епидемиологично важни причинители на инфекции.

- НРЛ "Предавани с кърлежи инфекции, лептоспири и листерии" през 2014 г. е потвърдила стотици случаи с Лаймска борелиоза от цялата страна. Лабораторията е единствената в България, в която се потвърждават лабораторно вирусните хеморагични трески – ККХТ и ХТБС. Лабораторно потвърдени са 4 случая на ККХТ и 8 случая с ХТБС. Лабораторно беше отхвърлен суспектен случай за Ебола при пациент, завърнал се от пребиваване в Сиера Леоне;
- НРЛ по туберкулоза ръководи националната ТВ лабораторна мрежа, съставена от 33 лаборатории, и има ключово значение в контролирането на епидемичното разпространение на туберкулозата в страната. НРЛ-ТВ е единствената лаборатория в страната, сертифицирана от СЗО за определяне на резистентност към първи и втори ред противотуберкулозни лекарства и потвърждаваща MDR/XDR – ТВ. По тази причина лечението на пациентите се съобразява с протокола от лабораторията, а това позволява да бъде контролирано епидемичното разпространение на високо резистентните щамове в страната. През 2014 г. продължи участието на лабораторията в установяване на резистентните туберкулозни щамове, циркулиращи в страната. От получените за потвърждаване в НРЛ по туберкулоза 547 изолата от цялата страна, 328 щам бяха доказани като ТВ complex и фенотипно бяха чувствителни на туберкулостатиците от първи ред. Други 53 щам бяха доказани като ТВ complex и фенотипно бяха с различна форма на резистентност към първи ред туберкулостатици (моно и полирезистентни). Четиридесет и седем щам (на 42 пациента) бяха доказани като ТВ complex и бяха потвърдени като MDR-ТВ. От тестваните 47 MDR-ТВ щам на 42 пациента към противотуберкулозни лекарства втори ред – 8 щам (на 7 пациента) са били XDR-ТВ. През 2014 г. с превантивна цел бяха изследвани за туберкулоза суспектни лица от рискови групи: 7 чуждестранни лица (с 14 материала), обитаващи бежански лагер край Харманли и 186 затворника (с 234 материала) от Софийски затвор. На 19 затворника с ТВ щам от Ловешки затвор е направен тест за лекарствена чувствителност. Проследяват се диагностично и контактни на болни от туберкулоза, както и усложнени случаи от цялата страна. По наредба 21 на МЗ през 2014 г. са потвърдени 17 случая. НРЛ-ТВ е единственото място в страната, където се диагностицират етиологично микобактериози – заболявания, причинени от атипични микобактерии.
- НРЛ "Чревни инфекции" диагностицира и референтно анализира едни от най-честите причинители на инфекции в обществото, а също и такива, свързани с болничен престой. Откриването им и терапевтичните препоръки са причина за недопускане на сериозни

епидемични взривове. През 2014 г. в лабораторията са потвърдени 290 щамове *Salmonella*, 53 щамове *Shigella*, 43 щамове *E. coli*, 3 щамове *Yersinia enterocolitica*, 41 щамове *Campylobacter* и 21 щамове *C. difficile*, получени от РЗИ, МБАЛ и ДКЦ от страната. Водещ салмонелен серотип е *S. Enteritidis* следван от *S. Typhimurium*. Определени са рядко срещани за България серотипове: *S. Schleisheim* (O4), *S. Abony* (O4), *S. Othmarschen* (O7), *S. Umbilo* (O28), *S. Salford* (O16), *S. Indiana* (O4). Водещ шигелен серотип е *Sh. flexneri* 1b, от определените *E. coli* 21 щамове са били отнесени към патотиповете (ЕПЕК). Потвърдени са 8 щамове *S. Typhi* (област Шумен) и 7 щамове *S. Paratyphi B* (област София и област Пловдив). За първи път за страната са изследвани с молекулярно-генетичен метод (PFGE) причинители на кореман тиф и паратифове (*S. Paratyphi B* и *S. Paratyphi A*) като са определени генетичните им профили. Специалисти от лабораторията взеха участие в проучване на огнището от кореман тиф в Шуменска област през 2014 г. Основната им задача беше да се прецизират начините на вземане на проби от болни и носители, което доведе до откриване източника на инфекция - здрав заразноносител. Отправени бяха и редица препоръки за преустройство на водопроводната и канална мрежа в дома за лечение на хора с психични заболявания.

- НРЛ КМАР през 2014 г. обобщава данните по БУЛСТАР – националната система за надзор на микробната резистентност. Анализират се данните за резистентността от цялата страна показва тенденциите в промяната на нивата на резистентност на най-честите причинители на инфекции. Мониторира се и антибиотичната консумация като фактор, повлияващ резистентността. Данните се събират и анализират на национално, регионално и локално ниво. Този подход позволява ефективно контролиране и ограничаване на епидемичното разпространение на високорезистентни щамове.
- НРЛ "Молекулярна микробиология" извършва типизиране на изолатите от другите референтни лаборатории с оглед установяване на тяхна евентуална свързаност. Извършва се също и етиологична диагностика на причинители чрез откриване на техни нуклеинови киселини. Уникална е ликворната диагностика на бактериални менингити, разработена в лабораторията, с която за часове се откриват *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae* и *Haemophilus influenzae*. През 2014 г. бяха уточнени 78 ликвора от менингеално болни пациенти от цялата страна. През годината бяха диагностицирани 320 пациента със съмнение за коклюш.
- НРЛ "Микология и СПИ" извършва диагностика и референтно потвърждаване на причинители на опортюнистични микотични инфекции – кандидоза, криптококоза, аспергилоза, трихоспороноза и др., както и на сексуално предаваните инфекции – сифилис, гонорея, хламидия и микоплазма. През 2014 г. са изследвани 654 материала от 521 проблемни пациенти. Извършени са 1580 рутинни, 372 референтни и 778 специализирани изследвания. На пациентите е дадена правилна и навременна терапия. В лабораторията се извършва цялостна микологична диагностика при пациенти с придобита имунна недостатъчност, което е важен елемент в контрола на СПИН.
- Лаборатория "Патогенни коки и дифтерия" диагностицира епидемиологично важни капкови инфекции. В лабораторията са изследвани 373 материала от 200 изследвани лица. През 2014 г. са извършени общо 481 рутинни, 178 референтни и 60 специализирани изследвания.
- НРЛ "Особено опасни бактериални инфекции" през 2014 г. продължи дейността на лабораторията по потвърждаване на холерни щамове, изолирани от околна среда и съмнително болни. Общо бяха направени 264 броя изследвания. През годината не бяха доказани холерни вибриони от група O1 и O139. Проучени бяха изпратените от Европейската надзорна мрежа по Легионерска болест сигнали за граждани на Швеция, Германия, Холандия и Шотландия заболели от Легионерска болест след пребиваване в 7

хотела в 4 български черноморски курорта. В НРЛ ООБИ бяха получени еднократно водни проби само от един от хотелите. Всичките проби бяха положителни за *Legionella pneumophila* Sg1, най-опасна за човешкото здраве. Отсъствието на проби от останалите хотели, както и от проби след оздравителни мероприятия в изследвания хотел крие сериозна опасност от прерастването на тези случаи в клъстери или взривове през следващите години, какъвто опит имаме в близкото минало. Във връзка с фатален случай на Легионерска болест при български гражданин в НРЛ ООБИ бяха изследвани водни проби от 2 болници и дома на пациента. Чрез серотипиране, моноклонално субтипичане и секвениране на клинични изолати и такива от околна среда бе доказан нозокомиалният произход на заболяването. При пилотно проучване на контаминацията с легионели на 1 специализирана и 3 многопрофилни български болници бе установена легионелна контаминация в много висок процент от пробите - 61.9%, включително във високо рискови клиници.

Отдел Паразитология и тропическа медицина

- На всички РЗИ и лечебни заведения е оказвана организационно-методична помощ при случаи на трихинелозни взривове, случаи на болни от малария, лайшманиоза, токсоплазмоза и др.;
- Оказване на референтна лабораторна и организационно методична помощ на РЗИ във връзка с изследване на бежанците в България за паразитни заболявания.

5. Изготвяне и предоставяне на обществеността на информация, касаеща конкретни епидемични ситуации или разпространението и начините на предпазване при социално-значими заразни заболявания (популярни статии във вестници, радио- и телевизионни предавания)

- И през 2014 г. НЦЗПБ организира и провежда пресконференции по проблемите на заразните и паразитните болести (грип, Европейска имунизационна седмица, Европейски ден за правилна употреба на антибиотиците);
- Академичният състав на НЦЗПБ редовно участва в радио и телевизионни предавания (БНТ, БНТ-2, ВТВ, TV7, TV+, БНР, агенция „Фокус“, Дарик радио и др.), както и в осигуряването на актуална информация за заразни заболявания за вестници и списания („Новинар“, „Телеграф“, „Доктор“, „Труд“, „Сега“, „Стандарт“, „Монитор“ и др.)
- На интернет страницата на НЦЗПБ се публикува актуална седмична информация за заразните заболявания в страната и за конкретни епидемични ситуации;
- На интернет страницата на Информационната система за сентинелен надзор на грип и ОРЗ се публикува актуална информация за епидемичната обстановка в страната и за състава на сезонната противогрипна ваксина;
- Изготвяне и изпращане по електронен път на информация по повод запитвания, свързани с работата на НИКЦ и необходими ваксини при пътуване на български и чуждестранни граждани;
- Изготвяни и публикувани на интернет страницата на НЦЗПБ са материали за вирусната хеморагична треска Ебола:
 - Ебола - информация за пътуващите;
 - Информация за заболяването вирусна хеморагична треска Ебола.

II. ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧНА ДЕЙНОСТ

1. Участие в разработването на инструктивни материали и наредби на МЗ в областта на диагностиката и контрола на заразните болести

През 2014 г. сътрудниците на НЦЗПБ са взели участие в разработването на инструктивни материали и наредби на МЗ в областта на диагностиката и контрола на заразните болести както следва:

- Изготвяне на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 15 от 2005 г. за имунизациите в Р. България;
- Изготвяне на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 21 от 2005 г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести;
- Изработване на концепция за отчитане на инфекции, свързани с медицинското обслужване, в резултат от промените в Наредба 21 за съобщаване, регистриране и отчитане на заразните болести;
- Актуализиране на проекта за Национална програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип;
- Участие в работна група за изготвяне на Наредба за изменение и допълнение на Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка в Р България 2012-2016;
- Участие в работна група по изготвяне на Национална програма за контрол и лечение на ротавирусните гастроентерити в България;
- Участие в работна група по изготвяне на проект за Национална програма "Елиминация на морбили и вродена рубеола" до 2015 г.
- Изготвяне на указание "Предпазни мерки за медицинския персонал при обслужване на болен/съмнително болен от Ебола вирусна инфекция (протокол за поведение)";
- Изготвяне на инструктивни материали: Ебола вирусна инфекция - дефиниция на случай и алгоритъм за доказване на случай;
- Изготвяне проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2005 г. за условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации.

2. Участие в комитети, експертни съвети, комисии на МЗ и участие в международни комитети, експертни съвети, комисии и работни групи и съвещания

Отдел Вирусология

Участие в национални комитети, експертни съвети, комисии и работни групи на МЗ:

- Доц. Теохаров – Експертен съвет по епидемиологичен надзор на заразните болести, имунопрофилактика и противоепидемичен контрол, Комисия за имунологични лекарствени продукти към ИАЛ; НС на НЦЗПБ;
- Гл. ас. д-р Д. Бешков – Експертен съвет по СПИН и ППБ към МЗ; Съвет по разрешаване за употреба на ин витро медицински изделия към ИАЛ; НС на НЦЗПБ;
- Доц. Е. Шикова – Член на комисия към МОН по проект „Наука и бизнес“, Експертна дейност за ИЕМПАМ-БАН по проект AURORA, Член на НС към ИЕМПАМ-БАН; НС на НЦЗПБ;
- Проф. Н. Корсун – член на НС на НЦЗПБ;
- Доц. З. Михнева – член на НС на НЦЗПБ;

Участие в международни комитети, експертни съвети, комисии, работни групи и съвещания:

- Гл. ас. д-р Д. Бешков – Член на Европейската Асоциация по Антивирусна Резистентност - European Society for Antiviral Resistance (ESAR)

- Гл. ас. И. Алексиев – Член на Европейската Асоциация по Антивирусна Резистентност - European Society for Antiviral Resistance (ESAR)
- През 2014 г. доц. Ивайло Алексиев от НРЛ по HIV участва в 12-та Европейска работна среща по стратегия за лечение и лекарствена резистентност към HIV и хепатитни вируси, проведена в Барселона, Испания; доц. Ивайло Алексиев и Ренета Димитрова от НРЛ по HIV участваха в работна среща за превенция от HIV инфекция при MSM в Европа, организирана по Проект SIALON II в София, България.

Отдел Епидемиология и надзор на заразните болести

Участие в национални комитети, експертни съвети, комисии и работни групи на МЗ:

- Проф. М. Кожухарова – Национален консултант по епидемиология; член на Експертния съвет на МЗ по епидемиологичен надзор на заразните болести, имунопрофилактика и противоепидемичен контрол; член на Националния координационен съвет по първична профилактика на маточната шийка; член на Оперативна работна група на МЗ, създадена във връзка с епидемията от Ебола вирусна инфекция в Западна Африка; НС на НЦЗПБ;
- Доц. А. Курчатова – Член НС на НЦЗПБ;
- Гл. ас. д-р Н. Владимирова – Председател на ЕК по надзор на нежелани реакции след ваксинация; член на ЕС към ИАЛ; член на работна група за изработване на проект за изменение и допълнение на тарифа за таксите, които се събират от органите на ДЗК и националните центрове по общественото здраве; член на НС на НЦЗПБ;
- Гл. ас. д-р Л. Маринова, дм – Член на работна група по изпълнение на дейностите по Националната програма за елиминация на морбили и вродена рубеола 2005-2010; член на работна група по изпълнение на Националната програма за укрепване капацитета на Република България за опазването ѝ от внос на заразни болести и реагиране при събития, представляващи заплаха за общественото здраве 2008-2010 г.; член на Комисията по учебна дейност на НЦЗПБ;
- Гл. ас. д-р К. Пармакова – Член на Национален експертен съвет за класификация на случаите на остри вяли парализи; член на работна група за изготвяне на проект за изменение и допълнение на Наредба № 15 от 2005 г. за имунизациите в Р. България;
- Д-р Т. Георгиева – Член на работна група за изготвяне на проект на Национална програма за подобряване на ваксинапрофилактика на сезонния грип, 2013-2017 г.
- Участие на сътрудниците от секция ДДД в Експертна комисия по биоцидни препарати към МЗ:
 - Участие в 24 заседания на експертната комисия;
 - Изготвени са 203 становища за оценка на досиета на биоцидни препарати;
 - Изготвени са 182 разрешения за пускане на пазара на биоцидни препарати.

Участие в международни комитети, експертни съвети, комисии, работни групи и съвещания:

- Проф. М. Кожухарова – Член на: Европейската комисия за верификация на елиминацията на морбили и рубеола (The European Regional Verification Commission for Measles and Rubella Elimination –RVC); член на Комитета за здравна сигурност на ЕК (alternate); член на секция по грип към Комитета за здравна сигурност на ЕК; член на Комитет по епидемиологичен надзор и контрол на заразните заболявания на ЕК; Съвместна работна група на ЕС и СЗО за планиране на готовността за грипна пандемия; член на работна група на ЕК за планиране и подготовка и оценяване на готовността за грипна пандемия в

страните-членки на ЕС; член на форум на съветниците на ECDC; член на издателски съвет на "Eurosurveillance"; Национален координатор на Компетентната институция на ECDC в България – НЦЗПБ и контактното лице за националния надзор и надзора на грип и други респираторни заболявания; член на Европейския борд за превенция на вирусните хепатити (VHPB).

- Доц. А. Курчатова - Национално контактното лице за страната в ECDC за информационните аспекти и управление на данните от надзора; Национално контактното лице (alternate) на ECDC за грип и други респираторни заболявания;
- Гл. ас. д-р Н.Владиминова - Национално контактното лице на ECDC по обучение; Национално контактното лице на ECDC по надзор на нозокомиалните инфекции; Национално контактното лице (alternate) на ECDC по надзор на ХИВ, СПИН, хепатити В и С;
- Гл. ас. д-р Л. Маринова, дм - Национално контактното лице на ECDC по надзора на ваксинапредотвратимите болести; Национално контактното лице (alternate) на ECDC по надзора на Легионерска болест; Национален координатор на Европейска мрежа VENICE III: Разработване и въвеждане на методологията за ефективен мониторинг и оценка на имунизационните системи на страните-членки на ЕС;
- Гл. ас. д-р К. Пармакова - Национално контактното лице (alternate) на ECDC по надзора на чревните болести;
- Д-р Т. Георгиева - Национално контактното лице (alternate) на ECDC по надзора на заразните болести; Национално контактното лице (alternate) на ECDC по надзора на ваксинапредотвратимите болести.

През 2014 г. сътрудниците на отдела са взели участие в редица международни съвещания: Годишна конференция на националните координатори на надзора, организирана от ECDC, 15-16 октомври, 2014 г., Стокхолм; Работна среща за отчитане на резултатите от проучването на тежестта на заразните болести в Европа (Burden of Communicable Diseases in Europe (BCoDE), организирана от ECDC, 27-28 февруари 2014 г., Стокхолм, Швеция; Обучение на номинираните мениджъри за работа с интернет базираната система за номиниране на експерти - Customer Relationship Management (CRM) system, организирано от ECDC, 11-12 май 2014 г., Стокхолм, Швеция; Участие в планарната среща на мрежата ЕуроМОМО за мониториране на сезонния грип, свързан със смъртността, 18-20 юни 2014 г., Копенхаген, Дания; Работна среща по проект VENICE III на ECDC, 19-22.02.2014 г., Варшава, Полша; V-та годишна среща на Европейската надзорна мрежа за Легионерска болест ELDSNet – ECDC, 15-17.09.2014 г., Барселона, Испания; Първа годишна среща на Мрежата по ваксинапредотвратими заболявания (VPD Network) – ECDC, 08-10.10.2014 г., Стокхолм, Швеция; Регионална работна среща на ECDC „Най-добри практики на реакция при епидемии, предизвикани от ваксинапредотвратими заболявания”, 20-23.10.2014 г., Стокхолм, Швеция.

Отдел Имунология и алергология

- Проф. Мария Николова - председател на ЕС по ХИВ/СПИН и СПИ; втори зам. председател на Националния съвет по превенция на СПИН, туберкулоза и СПИ.

Отдел Микробиология

Специалистите от отдела са участвали в работни срещи и семинари, посветени на борбата със заразните болести по линия на ECDC (годишните срещи на националните представители по микробиология по отделните инфекциозни заболявания, годишната среща на Европейската мрежа за вносни вирусни инфекции, годишна среща на Европейската надзорна мрежа ELDSNet).

3. Научно-методично ръководство на РЗИ и лечебната мрежа и консултации на здравната мрежа по въпросите на диагностиката, имунопрофилактиката и организация на профилактичните и протиепидемични мерки и по повод конкретни епидемични ситуации

Отдел Вирусология

- Всички завеждащи национални референтни лаборатории провеждат консултации в своите области със специалисти от здравната мрежа в страната по повод конкретни епидемични ситуации, диагностични казуси, усложнени клинични случаи и др.
- Проф. Н.Корсун и сътрудниците от НРЛ „Грип и ОРЗ“ оказват методична помощ на колеги от РЗИ и лечебната мрежа по въпросите на диагностиката на вирусните респираторни инфекции, имунопрофилактиката на заразните заболявания, както и провеждат консултации на здравната мрежа по повод на конкретни епидемични ситуации;
- Доц. П. Теохаров и сътрудниците от НРЛ „Хепатитни вируси“ провеждат консултации на специалисти от София и страната във връзка с имунизации на здравни работници с хепатит В ваксина;
- Доц. З. Михнева и НРЛ ”Морбили, паротит, рубеола” редовно колаборират с РЗИ и МБАЛ в страната по въпросите на диагностиката на ваксинопредотвратимите инфекции: морбили, паротит, рубеола;
- Биолог А. Стоянова и сътрудниците от НРЛ „Ентеровируси“ оказват методична помощ на РЗИ и на лечебната мрежа по въпросите на диагностиката на ентеровирусните, ротавирусните и норовирусните заболявания, организация на профилактичните и протиепидемичните мерки.

Отдел Епидемиология и надзор на заразните болести

Оказване на консултативна и методична помощ на РЗИ по отношение на организацията и провеждането на надзора на заразните болести в България:

- Оказване на методична помощ при прилагане на новите дефиниции и класификации на случаи по Наредба № 21 от 2005 г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести;
- Консултации на РЗИ и експертна помощ при провеждане на епидемиологични проучвания;
- Контролиране на дейностите по поддържане и администриране на интернет страницата "Грип и ОРЗ" на НЦЗПБ и оказване на методична помощ при използване на данните от системата за текущ анализ на заболяемостта;
- Оказване на методична помощ при въвеждане и използване на данните от информационната система за надзор на ОВП;
- Оказване на текуща консултативна и методична помощ на РЗИ при:
 - Определяне на сентинелната извадка за наблюдение на грип и ОРЗ за новия грипен сезон 2014–2015 г. в областните градове на страната;
 - Използване на количествени показатели за определяне на интензивността на епидемичния процес в 28-те области на страната;
 - Работа с информационната система за сентинелен надзор на грип и ОРЗ в България и текущото следене на епидемичната обстановка в отделните области и в страната;
 - Работа с информационната система за надзор на ОВП;

- Оказване на методична помощ на епидемиолози, общопрактикуващи лекари и специалисти от здравната мрежа по проблемите на ваксинапрофилактиката;
 - Методична помощ по въпросите на имунопрофилактиката на заразните заболявания на епидемиолози, педиатри, общопрактикуващи лекари, здравни медиатори и здравни инспектори от областите Благоевград, София област, София – столица, Пазарджик, Шумен, Стара Загора, Бургас, Перник, Варна.
 - Методична помощ по профилактиката и контрола на морбили, паротит и рубеола на 28-те РЗИ в страната – ежедневно;
 - Текущи консултации по телефона и електронната поща за РЗИ, граждани и колеги.
- Организиране и провеждане на имунизационна кампания срещу вирусен хепатит тип В на служителите на НЦЗПБ и оказване на консултативна помощ по време на кампанията;
- Изготвяне от сътрудниците от секция ДДД на:
- Становища относно:** изготвяне проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2005 г. за условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации; запитване от МЗ извършване на външен контрол чрез валидиране на стерилизационните процеси в лечебните заведения; запитване от МЗ за приложението на плазмени генератори в борбата с вирусни и бактериални инфекции; запитване от МЗ за смъртен случай след приложение на ваксина в Стара Загора; запитване от МЗ относно квалификацията на лице, заемащо длъжността началник на ЦССМ съгласно изискванията на Наредба №3/08.05.2013 г. за утвърждаването на медицински стандарт по превенция и контрол на вътреболничните инфекции.
- Консултации относно:** ДДД обработките в страната (обекти и тревни площи), консултация на фирми извършващи ДДД дейности, консултация на граждани за защита и превенция срещу кръвосмучещи членестоноги - на специалисти от здравната мрежа (РЗИ); дезинфекционни мероприятия след наводнение – РЗИ Добрич, РЗИ Варна; изчисляване на активен хлор в изоцианурати – Дезинфектанти ЕООД, София; препарат за дезинфекция Инцидин Плюс – РЗИ Търговище; класове химични хартиени индикатори за контрол на стерилизацията – лечебно заведение; класове химични хартиени индикатори за контрол на стерилизацията и качествен анализ (бензидинова проба) – РЗИ Сливен; дезинфекция на плесени в склад за производство на хранителни продукти, гр. Шумен; химичен анализ на препарат Живахекс – РЗИ Плевен.

Отдел Имунология и алергология

Проф. Николова е участвала в изготвянето на доклад за обосновка на необходимостта антиретровирусни ЛП за лечение на пациенти с ХИВ/СПИН през 2015 г. и е изготвила две експертни становища за включването на два нови АРВ препарата в Приложение 3 на ПЛС.

Отдел Паразитология и тропическа медицина

- На всички РЗИ и лечебни заведения е оказвана организационно-методична помощ при трихинелозен взрив, случаи на болни от малария, лайшманиоза, токсоплазмоза и др.;
- Във връзка с поддържане на системата за управление на качеството в НРЛ по диагностика на паразитозите са изготвени планове за обучение на всички сътрудници, мониторинг на дейностите и подготовка на документацията за вътрешен одит и одит от независим външен одитор. Лабораторията премина през процедура за преакредитация по стандарт ISO 17025;

- Оказване на референтна лабораторна и организационно-методична помощ на РЗИ във връзка с изследване на бежанците в България за паразитни заболявания;
- Изготвяне са писма до РЗИ във връзка с предепидемичния сезон за малария и трихинелоза.

ОТЧЕТ НА СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА ЗА 2014г.

I. Дейности по безопасни и здравословни условия на труд

1. През годината СТМ съвместно с КУТ към НЦЗПБ извършиха одит на условията на труд в НРЛ „Грип и ОРЗ”. Работната група направи преглед на цялата документация по оценка на риска в лабораторията извършена през 2003г. Не бе установено наличие на нови фактори на работната среда, които да изискват оценка на риска, нито промяна на цифровите стойности на елементите на риска като „вероятност”, „експозиция”, „последизи (вреда)” и съответно цифровите стойности на категорията „риск”.

2. Във връзка със Заповед № 317/23.06.2014 г. на Директора на НЦЗПБ бе осъществена тематична проверка по отношение спазване на правилата за работа с биологични агенти на работната среда в НЦЗПБ. На базата на събраните данни в хода на проверката комисията установи следното:

- Всички лаборатории в които се работи с биологични агенти разполагат с писмени процедури касаещи мерките за безопасност. Не бяха открити сериозни пропуски в документацията
- Служителите на НЦЗПБ са запознати и спазват правилата за безопасност при работа с биологични агенти.
- Политиката по безопасност и здраве при работа с биологични агенти в НЦЗПБ е правилна и в хармония с действащото законодателство. Съществуват необходимите писмени процедури, които я регламентират и комисията не установи факти, които да налагат промени на съществуващите мерки за защита. В подкрепа на това е и факта, че до настоящия момент не е установена взаимовръзка между случаите на заболяемост с временна нетрудоспособност и факторите на работната среда в НЦЗПБ. Липсват случаи на признати професионални заболявания, както и случаи на трудови злополуки.

3. В резултат на тематичната проверка и ПРОТОКОЛ за извършена проверка от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”, Дирекция „ИТ София” бе издадена Заповед на Директора на НЦЗПБ, която се утвърждава оценката на риска на работното място в НЦЗПБ и се оказват сроковете и условията при която тя подлежи на преглед и/или преоценка.

II. Общо-медицински дейности извършени в лекарски к-т.

- През 2014 г. в лекарския кабинет са извършени 450 амбулаторни прегледа и консултации.
- Ежедневно се извършват рутинни медицински манипулации.
- Води се и се поддържа медицинска документация на хартиен и електронен носител.
- През годината бяха осъществени успешно и две акции по кръводаряване.

III. Кратък анализ на случаите с временна нетрудоспособност на служителите от НЦЗПБ.

Показатели на ЗВН	
Честота на боледувалите лица с регистрирана ВН за годината	24,82
Относителен дял на често и дълго боледуващите	6,81

Честота на случаите с ВН за годината	38,93
Честота на трудозагубите със заболяемост с ВН	691,48
Средна продължителност на един случай	17,76

Разпределение на признаците за наблюдение на ЗВН в абсолютен брой по професионални, възрастови и по трудов стаж групи и общо за

НЦЗПБ период 01.01.2014 г. - 31.12.2014 г.

Таблица 1

	Обект на анализа (професионални групи)	Всичко (брой)	ПРИЗНАЦИ						
			Възр. гр. до 25 г. (брой)	Възр. гр. 26-35 г. (брой)	Възр. гр. 36-45 г. (брой)	Възр. гр. над 45 г. (брой)	Тр. стаж до 2 г. (брой)	Тр. стаж 2-10 г. (брой)	Тр. стаж над 10 г. (брой)
1	АДМИНИСТРАТИВЕН ПЕРСОНАЛ	10	0	1	4	5	1	3	6
2	АНАЛИТИЧНИ СПЕЦИАЛИСТИ	110	0	28	28	54	24	36	50
3	ЗАК.ВИСШИ СЛУЖ.и РЪКОВОДИТЕЛИ	7	0	0	1	6	2	0	5
4	КВАЛИФИЦИРАНИ ПРОИЗВ.РАБОТНИЦИ	11	0	1	3	7	2	2	7
5	КВАЛИФ.РАБОТНИЦИ в СЕЛСК.СТОП.	1	0	0	0	1	0	1	0
6	ОПЕРАТОРИ на МАШИНИ и СЪБОР.	1	0	0	0	1	0	0	1
7	ПЕРСОНАЛ,ЗАЕТ с УСЛУГИ	31	0	4	5	22	6	5	20
8	ПРОФЕСИИ,НЕИЗИСКВАЩ И СПЕЦ.КВАЛ	12	0	0	1	11	5	1	6
9	ТЕХНИЦИ и ДРУГИ ПРИЛ.СПЕЦ.	32	0	3	6	23	8	2	22
	ОБЩО:	215	0	37	48	130	48	50	117

Разпределение на признаци и показатели на ЗВН по професионални групи и общо за

НЦЗПБ период 01.01.2014 г. - 31.12.2014 г.

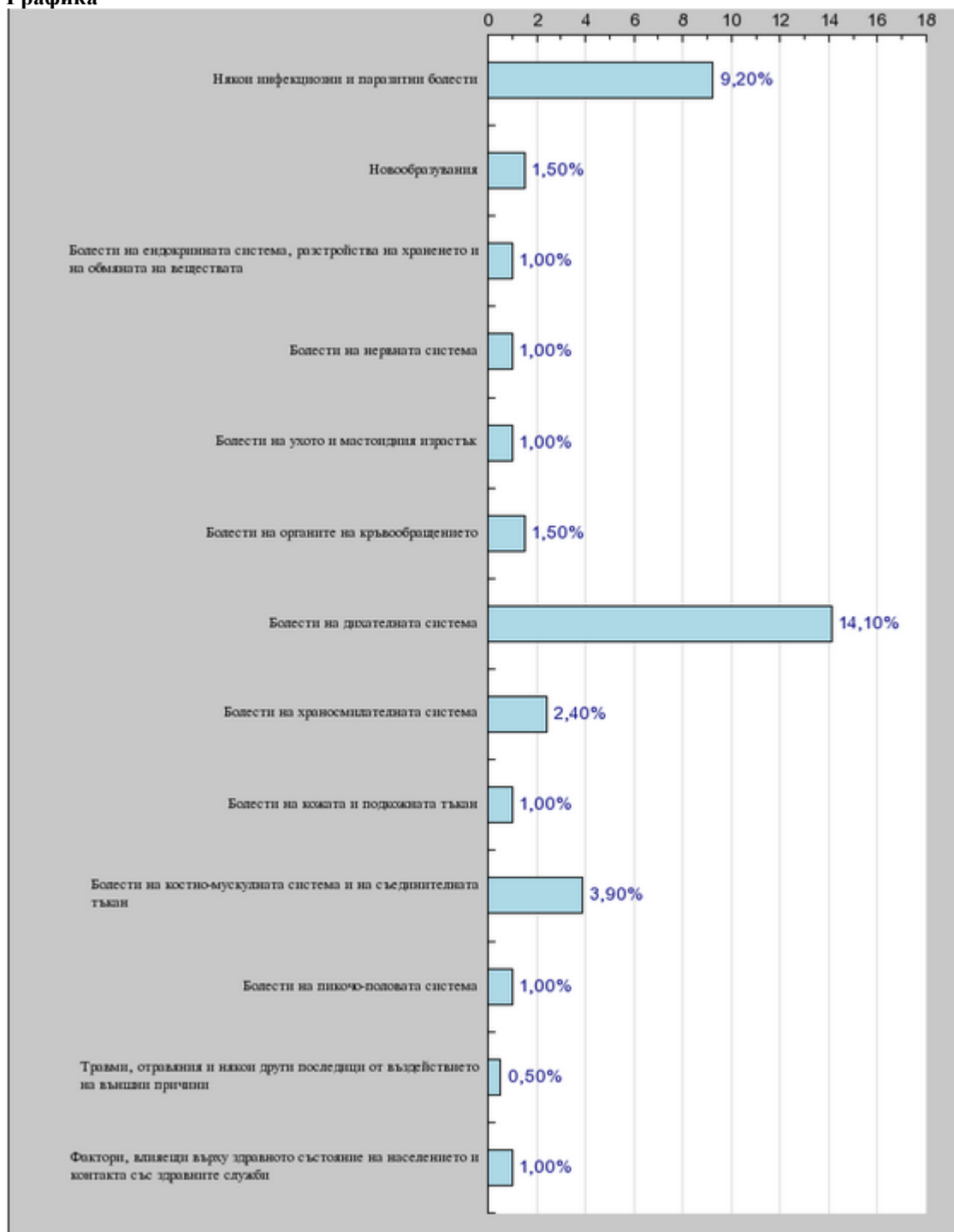
Таблица 2

	Обект на анализа (професионални групи)	Средно списъчен брой	ПРИЗНАЦИ И ПОКАЗАТЕЛИ				Средна продължи- телност (дни/сл.)
			Заболявания (първични случаи) брой	Честота Кч	Трудоз агуби (брой дни)	Тежест Кт	
1	АДМИНИСТРАТИВЕН ПЕРСОНАЛ	10	2	20	8	80	4
2	АНАЛИТИЧНИ СПЕЦИАЛИСТИ	107,5	29	26,98	615	572,09	21,21
3	ЗАК.ВИСШИ СЛУЖ.и РЪКОВОДИТЕЛИ	6,5	0	0	0	0	0
4	КВАЛИФИЦИРАНИ ПРОИЗВ.РАБОТНИЦИ	10,5	6	57,14	111	1057,14	18,5
5	КВАЛИФ.РАБОТНИЦИ В СЕЛСК.СТОП.	1	3	300	32	3200	10,67
6	ОПЕРАТОРИ на МАШИНИ и СЪОР.	1	0	0	0	0	0
7	ПЕРСОНАЛ,ЗАЕТ с УСЛУГИ	29,5	20	67,8	335	1135,59	16,75
8	ПРОФЕСИИ,НЕИЗИСКВА ЩИ СПЕЦ.КВАЛ	9	5	55,56	26	288,89	5,2
9	ТЕХНИЦИ и ДРУГИ ПРИЛ.СПЕЦ.	30,5	15	49,18	294	963,93	19,6
ОБЩО:		205,5	80	38,93	1421	691,48	17,76

ЧЕСТОТА на случаите /Кч/ на заболявания в

НЦЗПБ период 01.01.2014г. - 31.12.2014г.

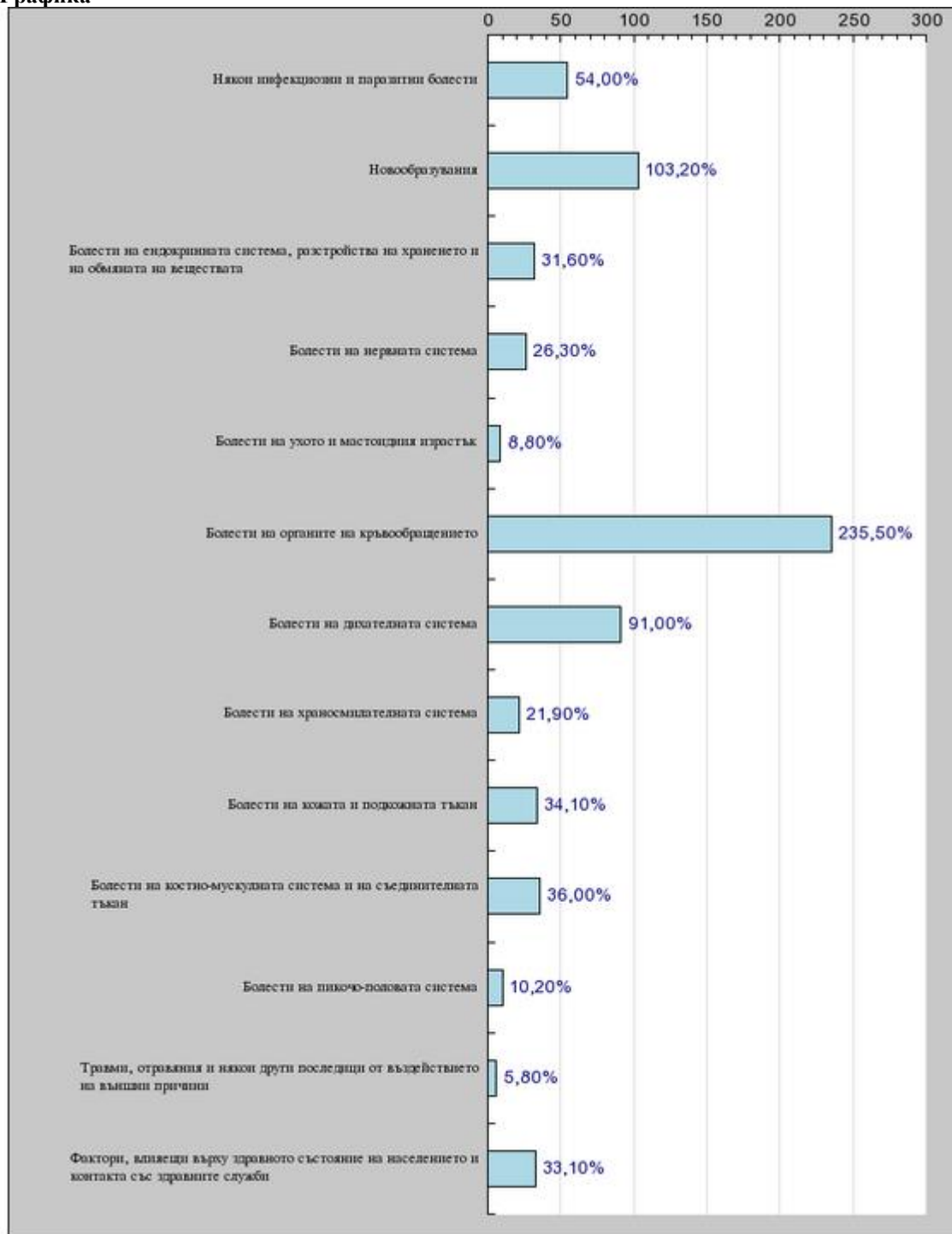
Графика

ТЕЖЕСТ на случаите /Кт/ на заболявания в

НЦЗПБ период 01.01.2014г. - 31.12.2014г.

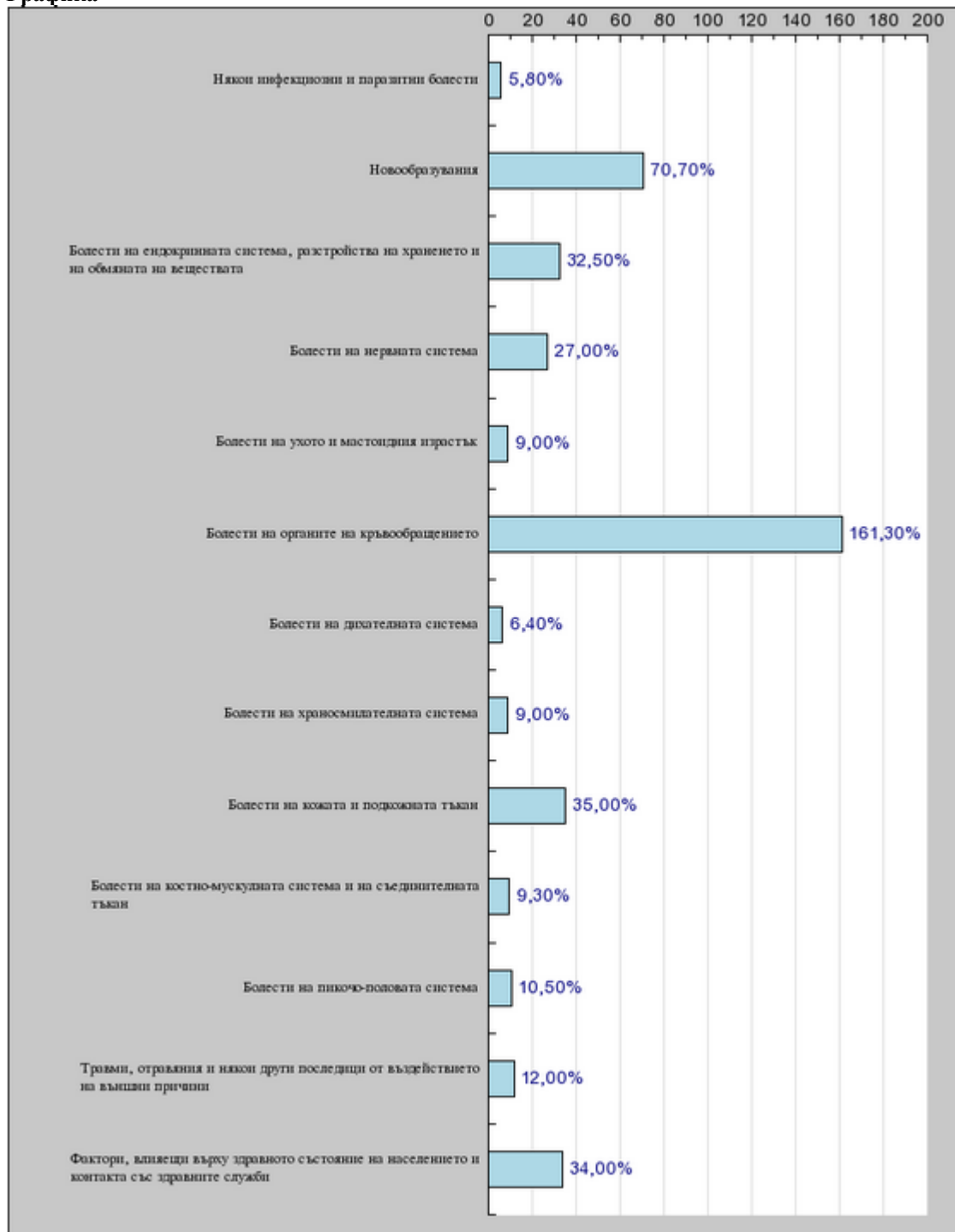
Графика

СРЕДНА ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ В ДНИ на случаите на заболявания в

НЦЗПБ период 01.01.2014г. - 31.12.2014г.

Графика

**ОТЧЕТ на Отдел „Учебна, научно-информационна и организационно-методична дейност
деловодство” за 2014 година**

**НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА ЗА ВЪНШЕН КОНТРОЛ НА КАЧЕСТВОТО НА
ДИАГНОСТИЧНИТЕ ЛАБОРАТОРИИ**

Една от най-важните дейности на клиничните лаборатории е видовата идентификация на инфекциозните причинители.

Тестовите за чувствителност са необходими за откриване на живото застрашаващи инфекции /сепсиси, пневмонии, менингити/, както и на други инфекциозни заболявания, причинени от условно-патогенни микроорганизми.

Националните референтни лаборатории са отговорни за лабораторната стандартизация и извън лабораторния контрол в областта на инфектологията в системата на МЗ. От 1999 г. се провежда външен качествен контрол чрез кодирани тест-материали на лабораториите в здравната мрежа на страната.

Съгласно заповед № РД 09-415/04.06.2001 г. на Министъра на здравеопазването, НЦЗПБ извършва външен контрол на качеството на лабораторната диагностика. Контролът се осъществява ежегодно в два контролни цикъла /април -май и ноември - декември/.

При успешно завършен контрол лабораториите получават от НЦЗПБ съответен сертификат. Той е необходим за сключване на договор с НЗОК и за лицензиране на лабораторията.

В Националната система за външен контрол на качеството на диагностичните лаборатории участват отделите “Микробиология”, Вирусология” и “Паразитология и тропическа медицина”.

При проведения контрол са издадени общо 3293 сертификата. Разпределението по отдели е дадено на таблица № 1.

Брой издадени сертификати през 2014 г.

Отдели	1 цикъл	2 цикъл	Общо
Вирусология	628	617	1245
Микробиология	1022	1025	2047
Паразитология	79	74	153
Всичко	1729	1716	3445

ИНФОРМАЦИОННО - ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

В Отдела се организира издаването на медицински периодични издания, учебни помагала, автореферати на дисертации при спазване на нормативни актове за издателската дейност в страната, както следва:

- Списание “Проблеми на заразните и паразитни болести”, излизащо на английски език. Реферира се от SCOPUS.

През годината получихме 15 заявки за изпращането на материали от това издание по заявка на клиенти от водещи библиотеки и научни центрове в страната и чужбина.

Освен това, в сектора се организира отпечатването на илюстративни материали, посветени на различни събития и чествания, организирани от Центъра или с негово съвместно участие. Отпечатаха се бланки, сертификати, пликове, както и материали по програми.

Сътрудниците участват и в събирането, систематизирането и обработването на материалите за „Програмата за обучение”, които от тази година се качват на сайта на Центъра.

СПРАВОЧНО-БИБЛИОГРАФСКА И БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

Библиотеката на НЦЗПБ изгражда, поддържа, актуализира и съхранява библиотечен фонд от медицинска периодика и специализирана литература. Към 31.12.2014 г. библиотечния фонд наброява над 11 170 тома.

Извършва библиографско, библиотечно и информационно осигуряване на учебния процес в НЦЗПБ - дипломанти, докторанти, специализанти и курсисти по СДО и спомага за научните изследвания на служителите на НЦЗПБ и на много външни сродни институции в страната.

Въпреки някои финансови затруднения, през отчетната година Библиотеката беше абонирана за 15 западни заглавия и 5 български, което я нарежда на едно от челните места сред библиотеките в страната, получаващи такъв голям брой чуждестранни списания. По линия на международния и междубиблиотечен обмен са получени 11 западни и 6 български списания. Закупени бяха 10 бр. книги, а 14 заглавия пристигнаха по книгообмен и дарения. Извършени са голям обем библиотечни и библиографски справки в това число и по между библиотечния книгообмен.

Голяма роля за информационното осигуряване на потребителите е безплатното включване на Центъра в автоматизираните информационни системи: SCOPUS, PUB MED, OPEN ACCESS, SCI VERSE и THOMSON REUTERS, което дава информация за публикационната активност на служителите на НЦЗПБ. Извършени бяха и много справки за Impact Factor.

През 2014 г. Библиотеката участва и в информационно-издателска дейност на НЦЗПБ и Архив кореспонденция. През отчетния период бяха обработени, класифицирани и архивирани над 3100 документа изходяща кореспонденция.

СПИСАНИЯ, ПОЛУЧАВАНИ В БИБЛИОТЕКАТА

INFECTION AND IMMUNITY	0019-9567 USA
JOURNAL OF CLINICAL MICROBIOLOGY	0095-1137 USA
JOURNAL OF INFECTIONS DISEASES	0022-1899 USA
CLINICAL INFECTION DISEASES	1058-4838 USA
NATURE MEDICINE	1078-8956 USA
BIOLOGICALS	1045-1056 USA
BULLETIN WHO	0042-9686 SWITZERLAND
EUROP.J.CLINICAL MICROBIOLOGY & INFECTIOUS DISEASES	0934-9723 GERMANY
CLINICAL MICROBIOLOGY REVIEWS	0893-8512 USA
MIKOLOGIA LEKARSKA	1232-986X POLSKA
CLINICAL MICROBIOLOGY AND INFECTION	1198-743X SWITZERLAND
MICOLOGIE FORUM	1439-5673 GERMANY
INFECTION	0173-2129 GERMANY
EUROSURVEILLANCE	1025-496X FRANCE
VACCINES	0264-410X FRANCE
ПРОБЛЕМИ НА ЗАРАЗН.И ПАРАЗ.БОЛЕСТИ	0204-9155 БЪЛГАРИЯ

СПИСЪК НА СПИСАНИЯТА, ПОЛУЧАВАНИ В БИБЛИОТЕКАТА НА НЦЗПБ ПО МЕЖДУНАРОДЕН КНИГООБМЕН

JAPANESE JOURNAL OF MEDICAL SCIENCE

THE KURUME MEDICAL JOURNAL

UPSALA JOURNAL OF MEDICAL SCIENCES

DANISH MEDICAL BULLETIN

ANNALS OF SAUDI MEDICINE

BULLETIN ET MEMOIRES DE ACADEMIE ROYALE DE MEDICINE DE BELGIQUE

JAPAN JOURNAL OF INFECTIOUS DISEASES

FOLIA MEDICA

CLINICAL APPLICATION OF IMMUNOLOGY

ACTA MEDICA BULGARICA

INTERNATIONAL LABMAT

ДЕЛОВОДСТВО

За периода 01 януари – 31 декември 2014 г. в Деловодството са заведени 5881 *входящи* документи, 588 молби за отпуски, приемане и завеждане 234 броя документи по обществени поръчки; и 1087 бр. *изходящи* документи, а също и 88 бр. „Бързи известия”.

Обработени са 8453 писма, от които писма с обратни разписки 2224 броя, препоръчани писма 468 бр. и писма за чужбина 32 бр.

Дейността на Деловодството включва и разнасяне и получаване на поща съответно до и от: МЗ, СДО, БАН, Медицинска академия, Военна болница, Офиса на СЗО за България, РЗИО и РЗИС, Изпълнителна агенция, Българска служба за акредитация, Областна управа на София, Здравна каса и други институции.

Работата с куриерски фирми включва – заявка по телефон, попълване на товарителници и предаването им на куриер.

В Деловодството се разпределя и разнася вътрешната и външна поща в Института, попълват се обратните разписки, лепят се баркодове и се изготвят описите за „Български пощи”.

ФИНАНСОВИЯТ ОТЧЕТ ЗА 2014 ГОДИНА

НЦЗПБ продължи и през 2014 година, успешните научни изследвания в областите- **микробиология, епидемиология, вирусология, алергология, паразитология и имунология**. Със съвременни научни подходи, се натрупват нови данни и познания за етиология, диагностика, патогенеза, имуните, лечение, епидемиологични особености и превенцията на тези заболявания.

НЦЗПБ развива и редица други дейности, а именно:

- Развитие на **Националните референтни лаборатории (НРЛ)**, като равностойни партньори в европейски и международни лабораторни мрежи;
- Развитие и усъвършенстване, **на националната система за контрол върху управлението на качеството** на лабораторните изследвания в областта на инфекциите;
- Укрепване на взаимодействието между **Националните референтни лаборатории и лабораториите в РЗИ**;
- Развитие на съвременен набор от методи, за бързо и точно **идентифициране на значими микроорганизми**;
- Участие в **национални и международни програми** свързани с надзор, превенция и контрол на заразни и паразитни болести;
- **Анализиране и прогнозиране на тенденциите в областта на заразните и паразитни болести** и изготвяне на предложения за действие за защита на общественото здраве в страната;
- **Участие на НЦЗПБ в оперативни дейности** на МЗ по диагностиката, противоепидемичните и профилактични мерки;
- Поддържане на **информираност на обществото** за епидемичната ситуация, състоянието и тенденциите при заразните и паразитни болести, тяхното разпространение и начини за предпазване;
- Участие в Националната програма на Република България, за готовност за **грипна пандемия** – безсрочна;
- Национална програма за превенция и контрол **на ХИВ и сексуално предавани инфекции** в Република България 2008 – 2015 г.;
- Национална програма за превенция и контрол **на векторно предаване инфекции** в Република България 2014 година;

Отчета към 31.12.2014 г. на НЦЗПБ, е изготвен при спазване на действащата счетоводна политика и указания за годишното приключване на 2014 г. на МЗ, Закона за счетоводството, ДДС №20/2004 г. и всички действащи нормативни актове и вътрешни правила и инструкции на МЗ и НЦЗПБ.

Към 31.12.2014 г. в НЦЗПБ се отчитат приходи и разходи по следните дейности:

I. Дейност 436 „Национални центрове“, за която има одобрен бюджет за 2014 г. в размер на 2 939 105.00 лева, разпределен, както следва:

1. Заплати и възнаграждения по трудови правоотношения в размер на **-1 494968 лева** ;

2. Други възнаграждения и плащания на персонала - **1176107.00 лева**, които включва следните пера:

- Възнаграждения по извън трудови възнаграждения -**43159.00 лева**.
- Изплатени суми по СБКО -**37 000.00 лева**.
- Изплатени възнаграждения с характер на обезщетения- **34555.00 лева**.
- Временна нетрудоспособност за сметка на работодателя-**7828. 00 лева**

3. Задължителни осигурителни вноски в размер на **277270.00 лева**.

4. Издръжка в размер на **1010000.00 лева**, която включва 900000.00 лева съгласно утвърдения бюджет на НЦЗПБ и 110000.00 лева по ПМС № 37/ МС разпределена по параграфи, и в т.ч. 110000.00 лева, по национална програма, „Набиране и изследване на проби от външна среда и от здрави лица от рисковите групи за доказване циркулацията на дивия полиомиелитен вирус“, по ПМС № 37 от 25.02.2014 г на МС т. 14 .

5. Стипендии-**38 250.00 лева**.

Приходите и разходите отчетени към 31.12.2014 г, съгласно ЕБК, са както следва:

1. Приходите, получени в НЦЗПБ за периода от 01.01.2014 г до 31.12.2014 г. са в размер на **907810.00 лева**, които са формирани от следните направления:

1.1. Приходите от продажби на стоки и услуги, параграф 24-04 са в размер на **85904.44 лева**, които са получени от следните дейности:

1.2. Приходите от съвместна дейност с БУЛ-БИО НЦЗПБ са в размер на **610931.78 лева**.

1.3. Таксите за закупуване на тръжни документи по организирани обществени поръчки, са в размер на **659.34 лева**.

1.4. Таксите за издадени удостоверения за кредитни точки са в размер на **7176.32 лева**;

1.5. Таксите за издадени сертификати са в размер на **16137.00 лева**;

1.6. Приходите от такси за административни услуги по параграф 25-01 са в размер на **764311.00 лева**.

1.7. Приходите от наем на имущество по параграф 24-05 са в размер на **9717.20.00 лева**.

2. Разходите към 31.12.2014 г. са в размер на **2824590.00 лева**, разпределени по видове разходи, както следва:

2.1. Възнаграждения по трудови правоотношения по параграф 01-01 са в размер на **1 494968.28 лева**.

2.2. Други възнаграждения и плащания на персонала по параграф 02-00 са в размер на **117617.93 лева**, в т.ч.:

- възнаграждения по извън трудови правоотношения, параграф 02-02 в размер на **43159.00 лева**;

- изплатени суми от СБКО, параграф 02-05-**32075.00 лева**;

- изплатени суми на персонала с характер на обезщетения параграф 02-08-**34555.04 лева**;

- болнични, други плащания и възнаграждения по параграф 02-09-**7827.21 лева**;

2.3. Задължителни осигурителни вноски от работодателя, по параграф 05-00 са в размер на **277269.64 лева**.

Разпределени по отделни параграфи, както следва:

-05-51 Осигурителни вноски от работодателя-174703.00 лева;

-05-60 Здравно-осигурителни вноски от работодателя-77752.00 лева;

-05-80 Вноски за допълнително задължително осигуряване от работодателя-24815.00 лева;

2.4. По параграф 10-00 издръжката към 31.12.2014 г., съгласно одобрения бюджет е в размер на 900000.00 лева и 110000.00 лева по 37 ПМС, разходите по този параграф са в размер на **904157.00 лева**, разпределена по отделни параграфи, както следва:

- Параграф 10-11 Храна 160106.63 лева;
- Параграф 10-12 Медикаменти 239967.36 лева;
- Параграф 10-13 Постелен инвентар и облекло 16249.78 лева
- Параграф 10-14 Учебни и научноизследователски разходи за книги в библиотека 2756.47 лева;
- Параграф 10-15 Материали 47571.49 лева;
- Параграф 10-16 Вода, горива и енергия 312269.17 лева;
- Параграф 10-20 Разходи за външни услуги 99937.35 лева;
- Параграф 10-30 Разходи за текущ ремонт 23268.15 лева;
- Параграф 10-51 Командировки в страната 1449.99 лева;
- Параграф 10-62 Разходи за застраховки 348.84 лева;
- Параграф 10-69 Други финансови услуги 180.00 лева;
- Параграф 10-92 Други за неустойки по договори 52.97 лева;
- Параграф 19-01 Държавни данъци и такси 877.83 лева;

2.5. Изплатените стипендиите са в размер на 29700.00 лева.

Поради намаления бюджет на 17.04.2014 г. с **200 000.00 лева** и в частта фонд работна заплата със **100 000.00 лева**, средния числения състав се редуцира на 192 служители, и то 01.05.2014 г. са намалени заплатите на всички служители в частта прослужено време с цел да може да се вмести в намаления бюджета за 2014 г.

Стипендии.

При одобрен бюджет от 38200.00 лева, за 2014 г. усвоените средства за годината са в размер на 29700.00 лева-по параграф 40-00.

II. Национални програми 2 броя, дейност 467, определени със заповед на Министъра на здравеопазването, които са разпределени, както следва:

1. Програма за профилактика и контрол на векторно-предавани трансмисивни инфекции при хората в Република България в размер на **260 000.00 лева**.

На основание организирана обществена поръчка и сключени договори усвоените средства по тази програма, са както следва:

- параграф 10-12 Медикаменти 209299.61 лева;
- параграф 10-15 Материали 9672.00 лева;
- параграф 1051 Командировки в страната 4694.44 лева

Общо усвоените средства по програмата са в размер на **223666.05 лева**.

2. Програма по национален план на Република България за готовност за грипна пандемия през 2014 г. в размер на **150 000.00 лева**.

На основание, организирана обществена поръчка и сключени договори усвоените средства по тази програма, са както следва:

- параграф 10-12 Медикаменти 142473.01 лева;
- параграф 10-13 Постелен инвентар и облекло 600.00 лева;
- параграф 10-15 Материали 1057.20 лева;

Общо усвоените средства по програмата са в размер на 144130.21 лева.

III. Международни програми- общо.

Към 31.12.2014 година в НЦЗПБ се водят в отделни аналитични партии общо **24 броя международни програми и поръчки**, от които действащите към момента са 16 програми и поръчка.

Три програми приключиха окончателно в месец октомври-МП -12 EuroNHID-М.Кожухарова, МП-39 EpiSoutPlus № 20091105-М.Кожухарова и МП -60 EPISOUJK 20052206 М.Кожухарова/

По 7 от програмите има само салда, същите са приключили и се преоценят всеки месец, съгласно фиксинга на БНБ към последния ден от съответния месец.

От общо 24 броя международни програми и поръчки 5 броя се отчита в СЕС-програми финансирани от Европейския съюз.

1. Началното салдо в Уникредит Булбанк по всички международни програми и поръчки на 01.01.2014 г. е в размер на **227 011.26 левова равностойност или 159 977.49 щатски долара.**

2. Постъпилите средства по Международните програми и поръчки от 01.01.2014 до 31.12.2014 са в размер на **170460.42 щ.долара или 292405.92 левова равностойност.**

3. Усвоените/изразходваните/ средства са в размер на **137953.29 щ. долара или 209822.99 левова равностойност.**

4. Салдото към 31.12.2014 година е в размер на **309594.19 левова равностойност или 192484.62 щатски долара, съгласно извлечение от Уникредит Булбанк.**

А.Международни програми и поръчки отчитани в бюджета на НЦЗПБ.

1. Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН“- Д 468, има одобрени разходи с заповеди на Министъра на здравеопазването по трите компонента и същите са разпределена както следва:

1.1 Компонент 2 е одобрена сумата от **26 020.00 лева**, с включени разходи за сметка на работодателя, съгласно Заповед на Министъра на здравеопазването № РД-03-115/05.08.2014 г.

Разходваните средства са в размер на 25811.26 лева, разпределени по следните параграфи:

- параграф 01-01 Възнаграждения по допълнителни трудови споразумения в размер на 23139.47 лева;

- параграф 05-00 Осигурителни вноски работодател в размер на 2671.79 лева;

1.2. Компонент 3 е одобрена сумата от **5 537.00 лева**, с включени разходи за сметка на работодателя, съгласно Заповед на Министъра на здравеопазването № РД-03-129/05.08.2014 г

Разходваните средства са в размер на 5200.60 лева, разпределени по следните параграфи:

- параграф 01-01 Възнаграждения по допълнителни трудови споразумения в размер на 4411.00 лева;

- параграф 05-00 Осигурителни вноски работодател в размер на 789.60 лева;

1.3. Компонент 8 е одобрена сумата от **3130.00 лева**, с включени разходи за сметка на работодателя, съгласно Заповед на Министъра на здравеопазването № РД-03-130/05.08.2014 г.

Разходваните средства са в размер на 1266.23 лева, разпределени по следните параграфи:

- параграф 01-01 Възнаграждения по допълнителни трудови споразумения в размер на 1074.00 лева;

- параграф 05-00 Осигурителни вноски работодател в размер на 192.23 лева;

Общо усвоените средства по Компоненти 2, 3 и 8 са в размер на 32278.09 лева.

2. По останалите международни програми и проекти отчитани в бюджета са получени помощи и дарения по параграф 46-30 в размер на 48170.00 левова равностойност.

Разходите извършени по тези програми възлизат на 43646.00 лева, разпределени по параграфи, както следва:

- Параграф 02-02 за персонал по извънтрудови възнаграждения 17345.00 лева;
- Параграф 05-00 осигуровки за работодателя 5501.00 лева
- Параграф 10-12 Медикаменти 5887.00 лева;
- Параграф 10-20 Разходи за външни услуги 13900.00 лева;
- Параграф 10-51 Командировки в страната 2243.00 лева;
- Параграф 10-52 Командировки в чужбина 2230.00 лева;
- Параграф 10-69 Други финансови услуги 194.00 лева;

Разходите по параграф 69-00 са в размер на 12886.00 лева разпределени по параграфи, както следва:

- Параграф 69-01 Трансфери за поети данъци върху доходите на физически лица - 3361.00;
- Параграф 69-05 Трансфери за поети осигурителни вноски за ДОО-5738.00 лева;
- Параграф 69-06 Трансфери за поети осигурителни вноски за здравно осигуряване- 2653.00 лева;
- Параграф 69-07 Трансфери за поети осигурителни вноски за ДЗПО-1134. 00 лева;

Б. Международни програми финансирани от ЕС-отчетени в отделен касов отчет – СЕС и самостоятелна оборотна ведомост.

Съгласно ДДС № 01/29.01.2014 г. на МФ се промени реда и начина на отчитане на Международни програми финансирани със средства от Европейския съюз Международните програми финансирани от ЕС се отчитат в отделен касов отчет и отделна оборотна ведомост, в които са включени следните международни програми:

1. Седма рамкова програма – съгласно сключен Договор № 265409/01.03.2011 г , на тема „AQUA- Универсални микро - редици за оценка на качеството на сладката вода на базата на патогени и техните токсини“ за периода 2011-2014-**МП-21**.

2. Седма рамкова програма, с договор № 260427 ССН Fever /01.10.2010 г, на тема „Кримска конго хеморагична треска./ССН Fever/ Съвременни подходи за диагностика, наблюдение, профилактика, лечение и готовност“ 2012-2014-**МП-24**.

3. QUANDHIP договор № 20102102/01.08.2011 г, на тема „Упражнения за гарантиране на качеството, установяване на връзки и сътрудничество за засичане на остри инфекциозни патогени (QUANDHIP)“ за периода 2011-2014-**МП-32**.

4. Договор от 01.11.2011 г. SIALLON на тема „ Изграждане на капацитет за комбиниране на целева превенция със значимо наблюдение на ХИВ сред МСМ- SIALLON II“ за период от 2011-2014-**МП -54**.

5. Седма рамкова програма-ASSET EU от 01.01.2014 г. на тема „План за действие във връзка с науката в обществото при епидемия и пандемия“ за периода 2014-2017-**МП-74**.

- Началното салдо по тези международни програми и на 01.01.2014 г. е в размер на 75 000.62 левова равностойност или 52 853.81 щатски долара.

- Постъпилите средства по тези Международни програми от 01.01.2014 до 30.09.2014 са в размер на 132555.43 щатски долара или 211099.19 левова равностойност., а усвоените средства са в размер на 95715.49 щ.долара или 141759.25 левова равностойност.

- Салдото към 31.12.2014 година е в размер на 144340.56 равностойност лева или 89693.75 щатски долара, съгласно извлечение от Уникредит Булбанк.

6. Получените помощи и дарения по параграф 46-30 и разходваните средства по отделните програми са както следва:

- **МП 21 - седма рамкова програма** – съгласно сключен Договор № 265409/01.03.2011 г, на тема „AQUA- Универсални микро - редици за оценка на качеството на сладката вода на базата на патогени и техните токсини“ за периода 2011-2014-, **разпределението на усвоените средства е както следва:**

- Параграф 02-02 за персонал по извънтрудови възнаграждения 14200.00 лева;
- Параграф 05-00 осигуровки за работодателя 1104.56 лева
- Параграф 10-12 Медикаменти 2034.00 лева;
- Параграф 10-20 Разходи за външни услуги 4036.89 лева;
- Параграф 10-52 Командировки в чужбина 13322.54 лева;
- Параграф 10-69 Други финансови услуги 43.02 лева;
- Параграф 69-00 Осигуровки лични и за работодател 2918.54 лева;
- Параграф 95-14 Преоценки 875.20 лева;

- **МП-24 седма рамкова програма**, с договор № 260427 ССН Fever /01.10.2010 г, на тема „Кримска конго хеморагична треска./ССН Fever/ Съвременни подходи за диагностика, наблюдение, профилактика, лечение и готовност“ 2012-2014, **разпределението на усвоените средства е както следва:**

- Параграф 02-02 за персонал по извънтрудови възнаграждения 16800.00 лева;
- Параграф 05-00 осигуровки за работодателя 1152.34 лева
- Параграф 10-20 Разходи за външни услуги 81.43 лева;
- Параграф 10-52 Командировки в чужбина 254.26 лева;
- Параграф 10-69 Други финансови услуги 43.02 лева;
- Параграф 46-30 Получени помощи и дарения 8872.11 лева;
- Параграф 95-14 Преоценки 1276.92 лева;

-**МП-54 договор от 01.11.2011 г. SIALLON** на тема „ Изграждане на капацитет за комбиниране на целева превенция със значимо наблюдение на ХИВ сред МСМ- SIALLON II“ за период от 2011-2014, **разпределението на усвоените средства е както следва:**

- Параграф 10-52 Командировки в чужбина 1102.79 лева;
- Параграф 95-14 Преоценки 2883.77 лева;

. **МП-32 QUANDHIP** договор № 20102102/01.08.2011 г, на тема „Упражнения за гарантиране на качеството, установяване на връзки и сътрудничество за засичане на остри инфекциозни патогени (QUANDHIP)“ за периода 2011-2014, **разпределението на усвоените средства е както следва:**

- Параграф 10-12 Медикаменти 2040.00 лева;
- Параграф 10-52 Командировки в чужбина 3467.14 лева;
- Параграф 95-14 Преоценки 208.40 лева;

МП-74 Седма рамкова програма-ASSET EU от 01.01.2014 г. на тема „План за действие във връзка с науката в обществото при епидемия и пандемия“ за периода 2014-2017, **разпределението на усвоените средства е както следва:**

- Параграф 02-02 за персонал по извънтрудови възнаграждения 13909.10 лева;
- Параграф 05-00 осигуровки за работодателя 1194.79 лева
- Параграф 10-20 Разходи за външни услуги 1931.94 лева;
- Параграф 10-52 Командировки в чужбина 1104.49 лева;
- Параграф 10-69 Други финансови услуги 43.02 лева;
- Параграф 46-30 Получени помощи и дарения 8872.11 лева;

- Параграф 95-14 Преоценки 13630.10 лева;
- Параграф 46-30 Получени помощи и дарения 121204.56 лева;

В. Получено рефинансиране от МОН, фонд „Научни изследвания“ по МП-21 и МП-24 седма рамкова програма в размер на 75984.47 лева.

1. Средствата по тази програма, са разпределени по следните параграфи, съгласно ЕБК:

1.1. МП-21 Седма рамкова програма – съгласно сключен Договор № 265409/01.03.2011 г., на тема „AQUA- Универсални микро - редици за оценка на качеството на сладката вода на базата на патогени и техните токсини“ за периода 2011-2014, е осигурено рефинансиране втори етап от МОН, ФНИ..

СПРАВКА ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ПАРАГРАФИ			
НОМЕР ПО РЕД	НАИМЕНОВАНИЕ	ПАРАГРАФ	ВТОРИ ЕТАП
1	Апаратура, оборудване, консумативи	52--00 И 10--00	23946.67
2	Командировки в страната	10--51	10000.00
3	Разходи за труд	02--02	20800.00
4	Заплащане на външни организации за изпълнение на проекта.		
5	Други разходи	10--00	3000.00
6	Отчисления за базовата организация(7 % от общата сума)	10--00	1400.00
	ОБЩО		59 146.67

Към 31.12.2014 г., усвоените средства по тази програма, както следва:

- Изплатени хонорари по извън трудови правоотношения, по параграф 02-02 в размер на **18706.80 лева.**
- Задължителни осигурителни вноски от работодателя, по параграф 05-00 в размер на **1887.85 лева.**
- Медикаменти параграф 10-12 в размер на **23948.88 лева.**
- Материали параграф 10-15 в размер на **1926.50 лева.**
- Командировки в страната, по параграф 10-51 в размер на **9 976.41 лева.**
- Разходи за външни услуги, по параграф 10-20 в размер на **1778.16 лева.**
- Разходи за ремонт в размер на **702.00 лева.**
- Разходи за осигуровки лични и за работодател в размер на **3837.00 лева.**
- Общо разходваните средства са в размер на **58927.00 лева .**

1.2. Съфинансиране по Седма рамкова програма на Европейския съюз, по МП-24-7-ма рамкова – от МОН - Фонд „Научни изследвания“ по Договор № ДО1-177 от 14.07.2014 г., за научен проект “FP7-KEALTK-2010-single stage“ на тема „Кримска Конго

Хеморогична треска“ по Седма рамкова програма на Европейската комисия, получената по параграф 62-01“Получени трансфери“ сумата е от **16 837.80 лева**.

Средствата по тази програма, са разпределени по следните параграфи, съгласно ЕБК:

СПРАВКА ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ПАРАГРАФИ			
№ П О Р Е Д	НАИМЕНОВАНИЕ	ПАРАГРАФ	ВТОРИ ЕТАП
1	Апаратура, оборудване, консумативи	52--00 И 10--00	10787.80
2	Командировки в страната	10-51	5000.00
3	Разходи за труд	02-02	20800.00
4	Заплащане на външни организации за изпълнение на проекта.		
5	Други разходи	10-00	200.00
6	Отчисления за базовата организация(7 % от общата сума)	10-00	850.00
	ОБЩО		16 837.80

Към 31.12.2014 г., усвоените средства по тази програма, както следва:

- Изплатени хонорари по извън трудови правоотношения, по параграф 02-02 в размер на **4300.00 лева**.
- Задължителни осигурителни вноски от работодателя, по параграф 05-00 в размер на **264.60 лева**.
- Медикаменти параграф 10-12 в размер на **5344.53 лева**.
- Материали параграф 52-03 Придобито др.оборудване машини и съоръжения **4638.80 лева**.
- Разходи за осигуровки лични и за работодател в размер на **464.40 лева**.
- Общо разходваните средства са в размер на **15548.00 лева** .

IV. Програма „Административен капацитет“ е сключен договор с МФ на стойност – 554 900.00 лева .

НЦЗПБ е сключил Договор№ А 13-31-10/10.06.2014 г и Анекс № 1 към договора от 05.08.2014 г по Програма „Административен капацитет“ с МФ, по Проект“Внедряване на система за електронно управление в НЦЗПБ за предоставяне на електронни административни услуги на гражданите и бизнеса“

Общата стойност на проекта е за **554900.00 лева** разпределени по отделни позиции, съгласно приложена справка.

Към 31.12.2014 г. има преведена авансово сума в размер на **116586.00 лева**.

Съгласно сключения договор общия размер на авансовото плащане в случая **116586.00 лева** и междините плащания не могат да надхвърлят 80% от сумата, т.е. **443920.00 лева**, а окончателното плащане от 10% в размер на **110980.00 лева** се извършва след приключване на проекта, в рамките на един месец.

Съгласно финансовия план сумата от **554900.00 лева** е разпределена, както следва:

- Разходи свързани с осигуряване на публичност -8900.00 лева.
- Разходи за проучване изследване и анализи-45000.00 лева.
- Разходи за разработване на софтуер-450000.00 лева.
- Придобиване на ДМА-31500.00 лева.
- Разходи за организация и управление-19500.00 лева.

Усвоените средства по проекта са в размер на 69309.00 лева са разпределени по параграфи, както следва:

- Изплатени хонорари по извън трудови правоотношения, по параграф 02-02 в размер на **9298.00 лева.**
- Задължителни осигурителни вноски от работодателя, по параграф 05-00 в размер на **660.30 лева.**
- Външни услуги параграф 10-20 в размер на **49638.00 лева.**
- Материали параграф 52-01 Придобити компютри и сървари-9712.00
- Разходи за осигуровки лични и за работодател в размер на **1160.49 лева.**
-

Съгласно сключен договор № 138/10.12.2014 г. на стойност 19424.40 лева за доставко на следната компютърна техника:

- Сървър Dell PowerEdge R 520, Intel Xeon E5-24 XX v2 P ROCESSOR, TPM-1 брой;
 - Сървър Dell PowerEdge R 420, Intel Xeon E5-24 XX v2 P ROCESSOR, TPM-1 брой;
 - Работна станция – Компютър Dell OptiPlex 3020 SF и монитор Dell E2314 H-B-1 брой;
- Към 31.12.2014 г. е пратена авансово сумата от 9712.50 лева.

V. Счетоводно отчитане на ДМА.

Счетоводното отчитане на ДМА в системата на НЦЗПБ, се извършва на база действащата Счетоводна политика, и определения с Заповед РД – 28 -18 /30.01.2012 Г., стойностен праг на същественост на ДМА в размер на 1000 лева без ДДС и на Компютърните конфигурации и други подобни взаимосвързани активи, на които стойността надвишава минималния праг на същественост 500 лева без ДДС са заведени като ДМА, независимо, че тяхната индивидуално стойност е по ниска.

1. За отчитане на ДМА се използват сметките от група 20“Дълготрайни материални активи“.

- Сметка 20107 „Прилежащи към сградите и съоръженията земи“- 1225800.00 лева;
- Сметка 20317“Административни сгради “- 7 879 800.00 лева;
- Сметка 20397“Други сгради “- 395 992.52 лева,;
- Сметка 20417“Компютри и хардуерно оборудване“-361936.37 лева, излезлите за периода от 31.10.2014 до 31.12.2014 г., са в размер на 292.80 лева ;
- Сметка 20497 „Други машини, съоръжения и оборудване“- 3 994089.84 лева, влезлите за периода от 31.10.2014 до 31.12.2014 г., са в размер на 9874.80 лева ;
- Сметка 20607 „Стопански инвентар“-49 991.33 лева;
- Сметка 21017“Програмни продукти и лицензи“ – 78822.26 лева;

На основание чл. 22, ал. 1 от Закона за счетоводството, и Заповед № 565/10.11.2014 г. на Директора на НЦЗПБ и Заповед №02-197/0611.2014 г. на МЗ, бе извършена инвентаризация на активите и пасивите на НЦЗПБ , както следва:

Провеждането на инвентаризацията в НЦЗПБ се извърши при спазване на изискванията на Закона за счетоводството, Сметкоплана на бюджетните предприятия, ДДС №20/2004 Г. за прилагане на Националните счетоводни стандарти в бюджетните предприятия и утвърдената от Министъра на здравеопазването Счетоводна политика.

За правилното и вярно представяне на резултатите от Инвентаризацията и осигуряване на законосъобразното и целесъобразното протичане на същата, бяха **сформирани комисии** и направен график за по добра организация на работата на комисиите и служителите в НЦЗПБ.

Инвентаризационните описи бяха оформени, съгласно изискванията, цитирани в Заповедта за инвентаризация на МЗ и приложените към нея, –Инвентаризационен опис и сравнителна ведомост и.-Въпросен лист - с номер по ред; наименование на активите; сериен №/ако има такъв/; инвентарен №; мярка; единична цена; намерени при инвентаризацията количества и стойност; по счетоводни данни количества и стойност и разлики-липси или излишъци. Неразделна част от Инвентаризационните описи са Въпросният лист и Декларацията, които се попълниха от МОЛ, преди започване на инвентаризацията в присъствието на цялата комисия. Неразделна част, от организацията на работата е Заповед № 565/10.11.2014 г. на Директора на НЦЗПБ и Списък на обектите в НЦЗПБ за инвентаризация, МОЛ и график за изпълнението на инвентаризацията.

Инвентаризацията беше организирана на два етапа, а именно.

Инвентаризацията на **Дълготрайните материални активи, нематериални дълготрайни активи и краткотрайни материални активи**, която започна на 10.11.2014г. на база счетоводните данни към 31.10.2014 г. , като движението на ДМА /влезли, излезлите /за периода от 01.11.2014 до 31.12.2014 г, са описани в отделени инвентаризационни описи и са равнени с счетоводните данни по оборотна ведомост към 31.12.2014 г.

Инвентаризацията на **складовете за материали** започна от 01.12.2014 г., на база счетоводните данни към 30.11.2014 г., като влезлите и излезли материали за периода от 01.12.2014 до 31.12.2014 г., бяха допълнително описани в инвентаризационни описи и равнени със счетоводните данни към 31.12.2014 г.

От Оборотна ведомост към 31.12.2014 г. и Отчета за наличността по сметките след инвентаризацията за 2014 г., е видно какви са наличностите на ДМА към 31.10.2014 г., наличностите на ММП и материали към 30.11.2014 г., влезлите и излезлите през периода на провеждане на инвентаризацията и наличностите към 31.12.2014 г., които съответстват на салдата, съгласно Оборотна ведомост към 31.12.2014 г.

Всички ДМА и материални запаси намерени при инвентаризацията 2014 г. са заведени по материалноотговорни лица, поставени са инвентарни номера, описани в книгата за ДМА и са изготвени актове за ДМА.

VI.Счетоводно отчитане на материалните запаси.

Активите, които са със стойност по-ниска от 1000.00 лева без ДДС, с изключение на компютърната техника, задължително се отчитат, като краткотрайни активи.

Материалните запаси са канцеларски материали, хигиени материали, консумативи и резервни части, горива, храна, медикаменти и лекарства, постелен инвентар, работно облекло и други.

Материалните запаси се оценяват текущо по метода на средно претеглената цена за отчетния период. Същите се изписват по усреднена стойност, чрез изчисляване на една средно претеглена оценка на постъпилите материални запаси.

Материалните запаси в НЦЗПБ се водят в група 30“Материали, продукция и стоки“, а именно:

- 302070 - 5882.25 лева, излезлите за периода от 30.11.2014 г. до 31.12.2014 г. са в размер на 116.17 лева;
- 302071 - 8424.53 лева, излезлите за периода от 30.11.2014 г. до 31.12.2014 г. са в размер на 3480.72 лева;

- 302073 – 11190.71 лева, излезлите за периода от 30.11.2014 г. до 31.12.2014 г. са в размер на 274.78 лева;
- 302074 – 121.26 лева;
- 302075 - 6253.36 лева, излезлите за периода от 30.11.2014 г. до 31.12.2014 г. са в размер на 276.17 лева;
- 302077 – 15640.71 лева, влезлите за периода от 30.11.2014 г. до 31.12.2014 г. са в размер на 9184.67 лева;
- 302078 – 3831.24 лева, излезлите за периода от 30.11.2014 г. до 31.12.2014 г. са в размер на 5.59 лева;
- 302079 – 691.11 лева, излезлите за периода от 30.11.2014 г. до 31.12.2014 г. са в размер на 11.52 лева;
- 3020792 – 5760.03 лева;
- 310071 - 7.93 лева;

VII.Счетоводно отчитане на разчетите –вземания и задължения.

Разчетените сметки, отчитат вземанията и задълженията с контрагенти, банки, чуждестранни кореспонденти и други.

1. Сметка 40107 “Задължения към доставчици от страната“ - е с кредитно салдо **16974.70 лева.**

Трябва да отбележим, че тези задължения не са платени в периода от 2006-2011 година, на „ЕЛТА 90 М“ ООД-**6 851.63 лева** от 2006-2009 г. , на „Софбиолайф-биомед“ - **3 414.39 лева** от 2009 г., ФОТ ООД-**123.51 лева** от 2011 г. „ТЕКОМ АНАЛИТИКАЛ“ - **5256.00 лева** от 2008-2009 г., задължение от **1329.17 лева**, без да е идентифициран доставчика на услугата и други.

1. Сметка 41107 „Вземания от клиенти от страната“ е с дебитно салдо от 38765.00 лева, за което има подробна разшифровка към годишния отчет по клиенти. Във тази връзка са изпратени писма до ръководителите на съответните лечебни заведения за своевременно плащане на дължимите суми.
2. Сметка 42307 „Провизии бъдещи плащания към персонала“ е със салдо 111159.89 лева.
3. Сметките от група 45 уреждат взаимоотношенията с МЗ и са с следните салда:

-Сметка 450071“Доставка на медикаменти и лекарства“.-4014230.79 лева;

-Сметка 450074 „Доставка на ДМА и ДНМА“—16120.18 лева;

-Сметка 450075 „Доставка на друго имущество“-3110.56 лева;

-Сметка 450077 „Вътрешни разчети с поделенията“-290076.97 лева;

4. Сметка 46827“Разчетни сметки за средства от ЕС на бюджетните организации“ - 193127.31 лева.
5. Сметки 42611 и 42612 уреждат взаимоотношенията с подотчетните лица в лева и във валута, които ползват служебни аванси, същите са с нулеви салда.
6. Сметка 49717 „Коректив за задължения към доставчици-местни лица“ -36667.44 лева разпределени по доставчици и параграфи, както следва:

-Параграф 10—16-32316.83 лева;

- Параграф 10-20 – 4271.68 лева;

-Параграф 10-11 – 7.48 лева;

-Параграф 19-01 – 71.45 лева;

X.Счетоводно отчитане на наличностите по зад балансови сметки към 31.12.2014 г.

1. Салдото по сметка 91107“Чужди дълготрайни активи“ към 31.12.2014г. е в размер на **1806075.68 лева**, като влезлите за периода от 31.10.2014 до 31.12.2014 г са в размер на **24708.10 лева.**

- Национална програма „Елиминация на морбили и вродена рубеола“ - 2010.00 лева;
- Програма „Превенция и контрол на ХИВ и СПИН“ - 74367.46 лева;
- Програма „Укрепване на националната програма по туберкулоза в България“ - 121704.00 лева;

- Програма „Подобряване контрола на туберкулозата в България“ - 239626.61 лева;
- „Глобален фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария“ – 31560.28 лева;

Общо за 2013 г. по дебита на сметка 9110 са осчетоводени 469268.35 лева.

През 2012 година по дебита на сметка 9110 са осчетоводени 67554.00 лева, които са както следва:

- Програма „Превенция и контрол на ХИВ и СПИН“ - 67554.00 лева.

Салдото от 2011 г. по сметка 9110. е 213266.33 лева, от които са изяснени само следните активи:

- Медицински университет гр. София-сумата от 60 049.40 лева;
- Хигия-гр. София-18 834.22 лева;

Получени чужди ДМА през 2014 г.:

- Програма „Превенция и контрол на ХИВ и СПИН“-497387.00 лева;
- Антисел България ООД-414000.00 лева;
- Елта 90 М ООД-144600.00 лева;

4. Салдо по сметка 912071 „Чужди материални запаси“ – 63680.91 лева, като излезлите за периода от 31.10.2014 г. до 31.12.2014 г. излезлите са в размер на 40.01 лева.

- Национална програма „Елиминация на морбили и вродена рубеола“ - 8560.69 лева;
- Програма „Превенция и контрол на ХИВ и СПИН“ – 28147.89 лева;
- Програма „Укрепване на националната програма по туберкулоза в България“ - 1891.20 лева;
- Програма „Подобряване контрола на туберкулозата в България“ - 5418.00 лева;
- „Глобален фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария“ - 11062.83 лева;
- Медицински университет гр. София-сумата от-5162.40 лева;
- фирма „Мариета Римпапова“ ЕТ, ваксини-2482.70 лева;
- други - 655.20 лева;

5. Салдото по сметка 990971 „Други активи в употреба ММП“ е 422166.82 лева, като влезлите за периода от 31.10.2014 г. до 31.12.2014 г. излезлите са в размер на 19166.36 лева.

6. Салдото по сметка 990972 „Други активи в употреба ДМА“ е 271273.73 лева, като влезлите за периода от 31.10.2014 г. до 31.12.2014 г. излезлите са в размер на 292.80 лева.

ОБЩО ПРИХОДИ НА НЦЗПБ ЗА 2014 Г. ОТ ОСНОВНА ДЕЙНОСТ, НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ И МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ					
№ ПО РЕ Д	ПОКАЗАТЕЛИ /ЛЕВА/	ОДОБРЕН ПЛАН	ОТЧЕТ	РАЗЛИКА	% НА ИЗПЪЛНЕНИЕ
1	2	3	4	5	6
1	ПРИХОДИ ВСИЧКО	615000	859640	244640	139,78
	СОБСТВЕНИ ПРИХОДИ	615000	859640	244640	139,78
2	ОБЩ БЮДЖЕТ	3525373	3493652	150816	99,10
	В Т.Ч.				
	БЮДЖЕТ	2778116	2756108	22008	99,21
	МЕЖДУНАРОДНИ ПРОРАМИ -БЮДЖЕТ	34687	75924		
	ТЕКУЩИ ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ ОТ ДР.ДЪРЖАВИ		77858		

	ПОЛУЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МОН, Ф-Н "НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ"	75984	74475	1509	98,01
	ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ-МФ 558900 ЛЕВА	116586	69309	47277	59,45
	НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ	520000	439978	80022	84,61
3	ЗАПЛАТИ	1445029	1494968	-49939	103,46
4	МЕДИКАМЕНТИ	729160	715808	13352	98,17
5	МЕДИЦИНСКО ОБОРУДВАНЕ	5639	5639	0	100,00
6	КОМПЮТРИ И ХАРДУЕР	31500	9712	21788	30,83
7	СБКО	45708	32075	13633	70,17

СПРАВКА					
ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ ЦЕНТЪР ПЛЮС НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ					
№ ПО РЕД	ПОКАЗАТЕЛИ /ЛЕВА/	БЮДЖЕТ -НЦЗПБ	БЮДЖЕТ-НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ	МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ	ОБЩО
	Общо БЮДЖЕТ-2014	2778116	520000	297626	3525373
1	ЗАПЛАТИ И ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ НА ПЕРСОНАЛА ПО ТРУДАВИ ПАВООТНОШЕНИЯ	1445029			1445029
2	ИЗДРЪЖКА	900000	10000		910000
3	СТИПЕНДИИ	38200			38200
4	В Т.Ч. МЕДИКАМЕНТИ	190000	510000	29160	729160
5	ОБЩА ИЗДРЪЖКА	831859	439977	147268	1419104
6	ОБЩА ИЗДРЪЖКА БЕЗ МЕЖДУНАРОДНИТЕ ПРОГРАМИ				1271836

ОБЩО ПРИХОДИ НА НЦЗПБ ЗА 2014 Г. ОТ ОСНОВНА ДЕЙНОСТ					
№ ПО РЕД	ПОКАЗАТЕЛИ /ЛЕВА/	ОДОБРЕН ПЛАН	ОТЧЕТ	РАЗЛИК А	% НА ИЗПЪЛНЕНИЕ
	1	2	3		4
1	ПРИХОДИ ВСИЧКО	615000	859640	244640	139,78
	СОБСТВЕНИ ПРИХОДИ	615000	859640	244640	139,78
2	ОБЩ БЮДЖЕТ	2778116	2756108	22008	99,21
3	ЗАПЛАТИ	1445029	1494968	-49939	103,46
4	МЕДИКАМЕНТИ	190000	176326	13674	92,80
7	СБКО	45708	32075	13633	70,17

СПРАВКА ЗА СОЦИАЛНО-БИТОВОТО И КУЛТУРНО ОБСЛУЖВАНЕ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ НЦЗПБ			
№ ПО РЕД	ОСНОВАНИЕ	ОТЧЕТ 2014	ПЛАН 2014
	ПРИХОДИ		
1	ОТЧИСЛЕНИЯ ДО 3% ВЪРХУ ФРЗ	45708	50000
	ВСИЧКО ПРИХОДИ	45708	50000
	РАЗХОДИ		
1	НАМАЛЕНИЕ НА ХРАНАТА	31475,00	38000
2	СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ НА КОЛЕКТИВА	0,00	10000
3	ПОМОЩИ	600	2000
	ВСИЧКО РАЗХОДИ	32075,00	50000

СПРАВКА ЗА ФОНДА РАБОТНА ЗАПЛАТА В НЦЗПБ КЪМ 31.12.2014 Г.							
Месеци	ФРЗ (от рекапитула ция) 2013	ФРЗ (от рекапитула ция) 2014	3%от ФРЗ	НАМАЛ ЕНИЕ ХРАНА	Помо щи от СБКО	ОБЩО ПО ПАРАГ РАФ 02- 05	ИКОНО МИЯ/ПР ЕРАЗХО Д
1	2	3	4	5	6		9
януари	131693,76	131547,28	3946,42	3410,00	300,00	3710,00	236,42
февруари	130643,44	130289,03	3908,67	3100,00	0,00	3100,00	808,67
март	130194,23	133222,00	3996,66	3075,00	0,00	3075,00	921,66
април	127210,79	133228,78	3996,86	2920,00	0,00	2920,00	1076,86
май	128683,71	125493,68	3764,81	2890,00	0,00	2890,00	874,81
юни	130022,11	118621,08	3558,63	2450,00	0,00	2450,00	1108,63
юли	130568,21	120974,79	3629,24	2395,00	0,00	2395,00	1234,24
август	129058,42	120517,17	3615,52	1790,00	0,00	1790,00	1825,52
септември	132419,11	122290,95	3668,73	2115,00	0,00	2115,00	1553,73
октомври	130386,60	119742,99	3592,29	2600,00	300,00	2900,00	692,29
ноември	131999,36	117679,05	3530,37	2400,00	0,00	2400,00	1130,37
ноември-К 2,3 и 8		28624,47					
декември	150156,75	121361,48	3640,84	2330,00	0,00	2330,00	1310,84
декември К 2, 3 и 8	18097,45	1494968,28	0,00				0,00
декември	132059,30						
ОБЩО	1583036,49	1523592,75	44849,05	31475,00	600,00	32075,00	12774,05

**СПРАВКА
ЗА ИЗРАЗХОДВАНИТЕ СРЕДСТВА ПО БЮДЖЕТНАТА СМЕТКА НА НЦЗПБ ЗА
2014 ГОДИНА**

№ ПО РЕД	ПАРАГРАФИ	ОДОБРЕН ПЛАН	ОТЧЕТ
	ОБЩО РАЗХОДИ	2778166	2756108
	ЗАПЛАТИ НА ПЕРСОНАЛА ПО ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ	1445029	1494968
	ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСИ РАБОТОДАТЕЛ	277270	277270
	ДРУГИ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ	117617	117617
	ОБЩО ФРЗ-ПЕРСОНАЛ	1839916	1889855
	Издръжка	900000	836553
1	ХРАНА	190170	160107
2	МЕДИКАМЕНТИ	190000	169493
3	КОМАНДИРОВКИ	1450	1449
4	РАЗХОДИ ЗА ФИНАНСОВИ УСЛУГИ	530	529
5	МАТЕРИАЛИ	54900	50559
6	ГОРИВА, ЕНЕРГИЯ И ВОДА	319750	312269
7	ВЪНШНИ УСЛУГИ	99820	99820
8	ТЕКУЩ РЕМОТ	23270	23268
9	УЧЕБНИ И НАУЧНО -ИЗСЛЕДАВАТЕЛСКЕ ЛИТЕРАТУРА-КНИГИ В БИБЛИОТЕКА	2760	2756
10	РАЗХОДИ ЗА САНКЦИИ, НЕУСТОЙКИ	100	53
11	ПОСТЕЛЕН ИНВЕНТАР И ОБЛЕКЛО	16250	16250
12	ПЛАТЕНИ ДАНЪЦИ, ТАКСИ, НАК.ЛИХВИ ,СЪДБ.РАЗНОСКИ	1000	995
	СТИПЕНДИИ	38250	29700
	СБКО	45708	32075

Проф. Д-р Т. Кантарджиев, д.м.н., м.з.м.